

Europeiska unionens officiella tidning

C 324

fyrtionde årgången

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

30 december 2006

Informationsnummer

Innehållsförteckning

Sida

I Meddelanden

.....

II Förberedande rättsakter

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

430:e plenarsession den 26 oktober 2006

2006/C 324/01	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Grönbok – Skadeståndstalan vid brott mot EG:s antitrustregler" KOM(2005) 672 slutlig	1
2006/C 324/02	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter (kodifierad version)" KOM(2006) 226 slutlig – 2006/0073 (COD)	7
2006/C 324/03	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skyddstiden för upphovsrätt och vissa närstående rättigheter (kodifierad version)" KOM(2006) 219 slutlig – 2006/0071 (COD)	8
2006/C 324/04	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om vilseledande och jämförande reklam" KOM(2006) 222 slutlig – 2006/0070 (COD)	10
2006/C 324/05	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om monteringsplatsen för den bakre registreringsskylten på två- och trehjuliga motorfordon" KOM(2006) 478 slutlig – 2006/0161 (COD)	11

Pris: 18 EUR

(Fortsättning på nästa sida.)

<u>Informationsnummer</u>	Innehållsförteckning (Fortsättning)	Sida
2006/C 324/06	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om definitioner, beskrivning, presentation och märkning av spritdrycker" KOM(2005) 125 slutlig – 2005/0028 (COD)	12
2006/C 324/07	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om användning av främmande och lokalt frånvarande arter i vattenbruk" KOM(2006) 154 slutlig – 2006/0056 (CNS)	15
2006/C 324/08	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet om gemenskapens handlingsplan för djurskydd och djurs välbefinnande 2006–2010" KOM(2006) 13 slutlig	18
2006/C 324/09	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets beslut om ändring av beslut 90/424/EEG om utgifter inom veterinärområdet" KOM(2006) 273 slutlig – 2006/0098 (CNS)	22
2006/C 324/10	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om kvalitetskrav för skaldjursvatten" (kodifierad version) KOM(2006) 205 slutlig – 2006/0067 (COD)	25
2006/C 324/11	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om fastställande av lägsta djurskyddskrav för kalvar" (kodifierad version) KOM(2006) 258 slutlig – 2006/0097 (CNS)	26
2006/C 324/12	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer" (kodifierad version) KOM(2006) 286 slutlig – 2006/0100 (COD)	27
2006/C 324/13	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets beslut om fastställande av gemenskapskriterier för utrotning och övervakning av vissa djursjukdomar (kodifierad version)" KOM(2006) 315 slutlig – 2006/0104 (CNS)	28
2006/C 324/14	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om en EU-handlingsplan för skog" KOM(2006) 302 slutlig	29
2006/C 324/15	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om rättelse av direktiv 2002/2/EG om ändring av rådets direktiv 79/373/EEG om avyttring av foderblandningar" KOM(2006) 340 slutlig – 2006/0117 (COD)	34
2006/C 324/16	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till beslut om ett förfarande för förhandsgranskning och samråd beträffande vissa lagar och andra författningar som medlemsstaterna planerar att utfärda inom transportområdet" KOM(2006) 284 slutlig – 2006/0099 COD	36
2006/C 324/17	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om ändring av stadgarna för det gemensamma företaget Galileo i bilagan till rådets förordning (EG) nr 876/2002" KOM(2006) 351 slutlig – 2006/0115 (CNS)	37
2006/C 324/18	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1321/2004 om inrättandet av strukturer för förvaltningen av de europeiska programmen för satellitbaserad radionavigering" KOM(2006) 261 slutlig – 2006/0090 (CNS)	41

2006/C 324/19	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Europaparlamentets och rådets förordning om roaming i allmänna mobilnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster" KOM(2006) 382 slutlig – 2006/0133 COD	42
2006/C 324/20	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om avskaffande av gränskontroller mellan medlemsstaterna vid transporter på väg och inre vattenvägar" (Kodifierad version) KOM(2006) 432 slutlig – 2006/0146 (COD)	47
2006/C 324/21	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och ekonomisk styrning – Förutsättningarna för ökad samordning av den ekonomiska politiken i EU"	49
2006/C 324/22	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och Europeiska centralbanken: Tredje rapporten om de praktiska förberedelserna inför den framtida utvidgningen av euroområdet" KOM(2006) 322 slutlig	57
2006/C 324/23	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen" KOM(2006) 16 slutlig – 2006/0006 (COD)	59
2006/C 324/24	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En ny ramstrategi för flerspråkighet" KOM(2005) 596 slutlig	68
2006/C 324/25	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Grönbok – Europeiska öppenhetsinitiativet" KOM(2006) 194 slutlig	74
2006/C 324/26	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett åtgärdsprogram för tullfrågor i gemenskapen (Tull 2013)" KOM(2006) 201 slutlig – 2006/0075 (COD)	78

II

(Förberedande rättsakter)

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

430:e PLENARSESSION DEN 26 OKTOBER 2006

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Grönbok – Skadeståndstalan vid brott mot EG:s antitrustregler"

KOM(2005) 672 slutlig

(2006/C 324/01)

Den 19 december 2005 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Grönbok – Skadeståndstalan vid brott mot EG:s antitrustregler"

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som berett ärendet, antog sitt yttrande den 20 september 2006. Föredragande var María Candelas Sánchez Miguel.

Mot bakgrund av kommitténs mandatperiodskifte beslutade plenarförsamlingen att ta ställning till detta yttrande under plenarsessionen i oktober och utnämnde María Candelas Sánchez Miguel till huvudföredragande i enlighet med artikel 20 i arbetsordningen.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 99 röster för, 28 röster emot och 22 nedlagda röster:

1. Sammanfattning

1.1 Kommissionens offentliggörande av grönboken om skadeståndstalan vid brott mot EG:s antitrustregler har lett till en omfattande debatt om behovet av att utforma gemenskapsriktlinjer som gör det lättare för företag, konsumenter och arbetstagare att väcka skadeståndstalan mot aktörer som i sin affärsverksamhet bryter mot artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget.

1.2 EESK vill först och främst framhålla att målet är att säkerställa ett effektivt skydd för alla aktörer på gemenskapens inre marknad. Med tanke på den fria rörligheten för varor måste det råda en viss grad av enhetlighet i alla länder mellan rättigheter och skyldigheter som kan härledas till avtal och tjänster. I de fall gränsöverskridande transaktioner förekommer bör man eftersträva en viss harmonisering av den nationella lagstiftningen i de olika länderna.

1.3 För det andra bör man ta i beaktande att det finns konkurrensmyndigheter såväl på EU-nivå som på nationell nivå, vilkas uppgift är att fastställa vad som inte är tillåtet och vilka ekonomiska sanktioner som bör vidtas mot företag som bryter mot reglerna. Målet med grönboken är att säkerställa att förluster inom den privata sektorn ersätts med hjälp av domstolsförhandlingar, vilket innebär att sådana åtgärder bör

ligga i linje med de åtgärder som redan vidtas av de nationella konkurrensmyndigheterna.

1.4 Det bör framhållas att EESK inte har någon övergripande ståndpunkt som omfattar alla viktiga frågor i grönboken, utan att kommittén framför argument beträffande var och en av dessa frågor, som skall hjälpa kommissionen att fatta beslut som syftar till att fastställa riktlinjer för framtida lagstiftningsåtgärder. Alla dessa frågor besvaras och diskuteras i punkt 5 i yttrandet.

2. Inledning

2.1 EU:s inre marknad har genomgått en omfattande omdaning vad gäller konkurrensreglerna, vilket har möjliggjort utarbetandet av regler som säkerställer att företagen verkar inom ramen för fri konkurrens. Vidare har omorganisationen gjort det möjligt att förenhetliga de olika medlemsstaternas nationella konkurrensregler så att företagen kan utöva sin rätt till etableringsfrihet på samma villkor.

2.2 En av de frågor som rör inre marknaden är hur den andra delen av marknaden – dvs. konsumenterna i begreppets vidaste bemärkelse – skall kunna skyddas effektivt, eftersom konsumenternas rättigheter inskränks när avtal och tjänster får

en gränsöverskridande karaktär. När de berörda företagen är etablerade i en annan medlemsstat kan konsumenterna endast åberopa hemlandets nationella konsumenträttigheter, medan konkurrensreglerna gäller för hela inre marknaden.

2.3 Gemenskapens konkurrenslagstiftning saknar ett effektivt system för skadeståndskrav på inre marknaden vid brott mot bestämmelserna i artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget. Kommissionens nya strategi beträffande konkurrenspolitiken och konsumentskyddet har legat till grund för utarbetandet av grönboken, där de viktigaste frågorna tas upp i syfte att vidta lagstiftningsåtgärder för att skydda rättigheterna för dem som har orsakats skada till följd av bristen på fri konkurrens på inre marknaden.

2.4 Artikel 153.3 i EG-fördraget⁽¹⁾ är mycket viktig med tanke på att den ligger till grund för en övergripande konsumentskyddspolitik som gäller alla politikområden.

2.5 I grönboken behandlas de viktigaste frågorna i anslutning till införandet av skyddsåtgärder och ersättningskrav vid brott mot gemenskapens antitrustlagstiftning, i synnerhet vad gäller artiklarna 81 och 82 i fördraget samt tillämpningsföreskrifterna för dessa. Man bör dock komma ihåg att grönboken omfattar en komplex rättslig ram, som kan resultera i en reform av de nationella förfarandereglererna. Detta väcker många frågor, framför allt beträffande subsidiariteten, och även andra civilrättsliga områden kan påverkas.

2.6 Utgångspunkten i grönboken är den tudelade tillämpningen av konkurrenslagstiftningen. Å ena sidan tillämpar de offentliga myndigheterna, dvs. inte enbart kommissionen utan också de nationella myndigheterna, reglerna individuellt och utnyttjar de befogenheter de har. Detta innebär för det första att konkurrensmyndigheterna har befogenhet både att konstatera överträdelse av bestämmelserna och att ogiltigförklara avtal som begränsar konkurrensen. För det andra har de befogenhet att införa ekonomiska sanktioner på basis av genomförandebestämmelserna för konkurrenslagstiftningen.

2.7 Å andra sidan är det möjligt att tillämpa konkurrenslagstiftningen i de civilrättsliga domstolarna, eftersom dessa har rätt att tillämpa denna lagstiftning direkt. På detta område fäster man särskilt stor vikt vid kravet på förebyggande åtgärder som tvingar företag att upphöra med förbjuden verksamhet, i syfte att minska de skadliga följderna för konkurrenter och konsumenterna.

2.8 Syftet med att till fullo skydda de rättigheter som fastställs i fördraget är dock att se till att skadeståndstalan kan väckas i domstol, och detta är det huvudsakliga målet för skadeståndstalan till följd av brott mot konkurrensreglerna. En begränsning av den fria konkurrensen påverkar såväl företagen som konsumenterna, vilka utgör det sista ledet i marknadskedjan.

2.9 EG-domstolen har meddelat en viktig dom, enligt vilken privatpersoner som lidit skada till följd av brott mot artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget har rätt att kräva ersättning. I de fall där den nationella lagstiftningen står i strid med denna rättighet⁽²⁾ har artiklarna i fördraget företräde framför den nationella lagstiftningen.

2.10 Grönboken tar upp olika förslag till diskussionsunderlag som kan bidra till fastställandet av olika tänkbara former av skadeståndstalan, på basis av rättsliga åtgärder som vidtagits av konkurrensmyndigheter eller av privatpersoner som lidit skada. Därför innehåller grönboken ett antal frågor som anses vara av grundläggande betydelse och som presenterar olika möjligheter och styr diskussionen i syfte att uppnå bästa möjliga resultat, så att dessa alternativ därefter kan genomföras och även anpassas till de nationella rättsliga systemen, som inte alltid stämmer överens med varandra.

3. Sammanfattning av grönboken

3.1 Grönboken är uppbyggd kring en förteckning av frågor som syftar till att uppmuntra till en diskussion om skadeståndsyrkandens rättsliga natur och att visa på ett antal alternativ som kan vägleda kommissionens framtida lagstiftningsåtgärder. Avsikten är att klargöra villkoren för att väcka skadeståndsanspråk och vilka faktorer som skulle kunna underlätta processen med hänsyn till gällande lagstiftning i några medlemsstater.

3.2 Kommissionen ställer tre frågor som rymmer flera tänkbara alternativ:

Fråga A: Bör det finnas särskilda regler om utlämnande av skriftliga bevis i civilrättsliga skadeståndsmål enligt artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget? Hur skall detta utlämnande i så fall ske?

Fråga B: Vore särskilda regler om tillgång till handlingar som innehas av en konkurrensmyndighet till nytta för framställningar om ersättningskrav i antitrustärenden? Hur kan sådan tillgång organiseras?

Fråga C: Bör kärandens bevisbörda när det gäller en överträdelse av antitrustreglerna i skadeståndsmål lindras, och i så fall hur?

Den andra frågan gäller krav på skuld, eftersom många medlemsstater kräver att skuld skall kunna bevisas vid civila skadeståndsanspråk. Frågan är följande:

Fråga D: Bör det finnas ett krav på skuld för att talan om skadestånd i antitrustärenden skall kunna väckas?

I anslutning till den tredje frågan om skadeståndsbegreppet ställs följande två frågor:

⁽²⁾ Se domen *Courage Ltd mot Bernard Crehan*, C-453/99 av den 20 september 2001. Förhandsavgörande av appellationsdomstolen i England och Wales (civilmål).

⁽¹⁾ Se EUT C 185, 8.8.2006.

Fråga E: Hur skall skadestånd definieras?

Fråga F: Vilken metod skall tillämpas för att beräkna skadeståndsbeloppet?

Frågan om ansvarsförskjutning och den indirekte köparens ställning tas också upp:

Fråga G: Bör det finnas regler om under vilka omständigheter och på vilket sätt försvar med åberopande av ansvarsförskjutning kan tillåtas? Hur skall dessa regler i så fall utformas? Bör den indirekta köparen ges talerätt?

En viktig fråga är om denna typ av talan kan utnyttjas för att skydda konsumenternas intressen med tanke på att den är svår att tillämpa i fall som rör enskilda individer. I detta fall vore det rimligt att väcka kollektiv talan, en möjlighet som redan finns i flera EU-länder.

Fråga H: Bör det finnas särskilda förfaranden för att väcka kollektiv talan och skydda konsumenternas intressen? Hur kan dessa förfaranden i så fall utformas?

Kostnaderna för att väcka talan har stor betydelse för att de föreslagna åtgärderna skall få avsedd effekt eftersom skadelidande ibland avstår från att väcka talan på grund av de höga kostnaderna. Det leder till följande fråga:

Fråga I: Bör särskilda regler införas för att minska de ekonomiska riskerna för den klagande? I så fall vilken typ av regler?

De föreslagna åtgärdernas framgång kan bygga på samordning mellan privat och offentlig tillämpning. Det ger upphov till följande fråga:

Fråga J: Hur kan bästa möjliga samordning mellan privat och offentlig tillämpning uppnås?

Behörig domstol och tillämplig lagstiftning behandlas också. Många metoder som är förbjudna enligt konkurrensrätten har en gränsöverskridande karaktär, och därmed inställer sig följande fråga:

Fråga K: Vilken materiell rätt bör tillämpas på skadeståndsmål i antitrustärenden?

Övriga frågor i grönboken är:

Fråga L: I den mån sakkunniga behöver anlitas, skall dessa utses av domstolen?

Fråga M: Bör preskriptionstider kunna avbrytas? I så fall från vilken tidpunkt?

Fråga N: Är det nödvändigt att klarlägga det juridiska kravet på orsakssamband för att underlätta skadeståndsyrkanden?

4. Allmänna kommentarer

4.1 I förordning (EG) nr 1/2003⁽³⁾ anges dels att både kommissionen och medlemsstaternas konkurrensmyndigheter

⁽³⁾ Rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget (EGT L 1, 4.1.2003, s. 1; EESK:s yttrande i EGT C 155, 29.5.2001, s. 73).

har ansvaret för att gemenskapens konkurrensrätt tillämpas korrekt av gemenskapens myndigheter och medlemsstaterna, dels att de inom ramen för sina befogenheter kan förbjuda en affärsmetod eller fastställa att det förekommer missbruk av dominerande ställning på marknaden samt utfärda sanktioner som står i proportion till den förorsakade skadan.

4.2 Problem uppstår dock vid privat tillämpning i civila domstolar när enskilda, däribland konsumenter, har lidit skada till följd av förbjudna konkurrensmetoder och vill väcka talan för att begära ersättning för skador till följd av konkurrensbegränsning. Denna debatt måste föras på EU-nivå eftersom den fria rörligheten för varor och tjänster på EU:s inre marknad kräver gemenskapsåtgärder, särskilt om man beaktar att villkoren är mycket olika i de enskilda medlemsstaterna och att behörigheten ligger hos de nationella domstolarna eftersom det saknas EU-lagstiftning på detta område.

4.2.1 Det är inte givet att en lösning som skall underlätta för konsumenterna att väcka talan om skadestånd också kan användas vid tvister mellan företag, som oftast är inblandade i tvister om konkurrensbegränsningar. Kommissionen måste i sitt förslag också ta upp hur sådana tvister skall hanteras. Det behövs även ett skydd för arbetstagare inom de företag som använder förbjudna konkurrensmetoder.

4.3 I och med avsaknaden av gemenskapslagstiftning om ersättningskrav vid brott mot artiklarna 81 och 82 i fördraget har emellertid EG-domstolen⁽⁴⁾, efter en begäran från en nationell domstol om ett förhandsavgörande om tillämpningen av dessa bestämmelser, fastställt att artiklarna i EG-fördraget är direkt tillämpliga. Skadeståndskrav till följd av konkurrensbegränsningar utgör de nationella domstolarnas behörighet. EG-domstolen framhöll dessutom, liksom i flera tidigare domar⁽⁵⁾, att det "genom fördraget infördes en särskild rättsordning som införlivades i medlemsstaternas rättssystem" och som är bindande för såväl medlemsstaterna som enskilda.

4.4 EG-domstolen har också bekräftat⁽⁶⁾ att eftersom artiklarna 81.1 och 82 "är ägnade att ha direkt effekt i förhållandena mellan enskilda skapas det direkt genom dessa artiklar rättigheter för enskilda som de nationella domstolarna är skyldiga att skydda". Domstolen tillägger⁽⁷⁾ dessutom att "i avsaknad av gemenskapsrättsliga föreskrifter på området ankommer det på varje medlemsstats interna rättsordning att ange vilka domstolar som är behöriga och att fastställa de processuella villkoren för förfaranden som är avsedda att tillvarata rättigheter för enskilda som följer av gemenskapsrättens direkta effekt".

⁽⁴⁾ Se den dom som det hänvisas till i fotnot 3, punkterna 17 och 19.

⁽⁵⁾ Se punkt 19 i den ovannämnda domen, där det hänvisas till en lång rad domar som bygger på samma princip om direkt tillämpning av bestämmelserna i EG-fördraget.

⁽⁶⁾ Se punkt 23 i ovannämnda dom samt en omfattande rättspraxis.

⁽⁷⁾ Se punkt 29 i ovannämnda dom.

4.5 EESK anser att man skulle kunna utforma EU-riktlinjer för att fastställa villkoren för att kräva skadestånd vid överträdelser av fördragets bestämmelser. De skadelidande måste därigenom få rimlig ersättning för ekonomiska förluster eller minskad vinst på grund av förbjudna konkurrensmetoder. Men framför allt måste konsumenterna, i ordets vidaste bemärkelse, kunna utöva sina ekonomiska rättigheter i enlighet med den lagstiftning som skall skydda dem. Det är därför som EESK välkomnar grönboken. Vi vill dock påpeka att tidsfristerna för avgörande av målen måste förkortas för att man så snabbt och effektivt som möjligt skall kunna avgöra sådana ärenden.

5. Särskilda kommentarer

5.1 EESK anser att man först och främst – redan i inledningen av enskilda ärenden som behandlas i civila domstolar – måste fastställa vilka skadeståndsmål som i framtiden skall kunna drivas i samband med förbjudna konkurrensmetoder.

5.2 Både EU:s och medlemsstaternas konkurrensmyndigheter har ett instrument för att tillämpa gemenskapens lagstiftning, förordning nr (EG) 1/2003⁽⁸⁾, som ger dem långtgående befogenheter att agera vid skadeståndskrav mot företag som misstänks för brott mot konkurrenslagstiftningen. Trots denna omfattande behörighet att ingripa är det enda som de offentliga myndigheterna kan göra att konstatera att ett företag har brutit mot antitrustlagstiftningen och därefter utdöma böter.

5.3 Problemet kompliceras ytterligare av att konkurrensmyndigheterna på EU-nivå saknar befogenhet att väcka talan om skadestånd. EG-domstolen får endast ingripa vid framställningar om förhandsavgöranden eftersom de nationella domstolarna har exklusiv behörighet på detta område. Mot denna bakgrund har EG-domstolen konstaterat att medlemsstaterna bör utforma egna förfaranden för att väcka talan om skadeståndsanspråk⁽⁹⁾.

5.4 Privat tillämpning av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget innebär att de kan användas av nationella domstolar i civilmål för att väcka talan för skador som åsamkats privatpersoner. Svårigheten består i att bestämma vilken typ av förfarande som är mest lämpligt och särskilt om det krävs ett specialförfarande. Problemen är många och stora, vilket också framgår av de många frågor som kommissionen ställer i grönboken. EESK skulle vilja bidra till debatten med ett antal kommentarer om dessa frågor.

5.4.1 **Tillgång till bevismaterial.** Reglerna om bevismaterial i civilmål ger upphov till två centrala frågor: 1) bevisbördan och 2) bedömningen av bevismaterialet. Man bör ta ställning till dessa frågor i mål som tenderar att behandlas under olika

omständigheter: a) till följd av en konkurrensmyndighets beslut, b) före en konkurrensmyndighets beslut och till och med c) parallellt med att den behöriga myndigheten genomför en analys av vissa beteenden.

5.4.1.1 I förordning (EG) 1/2003 fastställs varje omständighet där gemenskapens och enskilda nationers konkurrensmyndigheter kan begära in bevismaterial för att avgöra huruvida förbjudna metoder används⁽¹⁰⁾. Alternativet att använda konkurrensmyndighetens dokumentation som bevis skulle således vara ett sätt att lösa privatpersoners problem med att få fram bevismaterial. Frågan är om beslutet att medge tillgång till dokumentation bör fattas av de domstolar som mottagit begäran eller om privatpersonerna – kärandena – skall ha rätt att få tillgång till dem. EG-domstolen⁽¹¹⁾ har producerat omfattande rättspraxis avseende kommissionens position att inte ge tredje part tillgång till dokumentation i tvistemål förrän huvudförhandlingarna är slutförda.

5.4.1.2 Med avseende på "uppföljningsåtgärder" skulle följaktligen följande metod kunna tillämpas: När en överträdelse har fastställts av konkurrensmyndigheterna och skadeståndstalan har väckts av de berörda individerna skulle konkurrensmyndigheten ge domstolarna tillgång till bevismaterialet och på så sätt upprätta en koppling mellan offentlig och privat tillämpning⁽¹²⁾.

5.4.1.3 I sådana fall där skadeståndsyrkanden om brott mot antitrustregler inte grundar sig på ett beslut av behöriga myndigheter anser EESK att det bör betraktas som tillräckligt att kärandena lägger fram bevis som kan ligga till grund för en preliminär bedömning av sannolikheten att skadeståndstalan kan föras med framgång (genomgång av sakuppgifterna). Det är ett argument inte bara för att det skall finnas särskilda regler för att ge tillgång till dokumentation utan också för att domstolarna skall tilldelas en aktiv roll och långtgående befogenheter, bland annat att utdöma sanktioner, med avseende på ärendets grundläggande aspekter, och speciellt när det gäller att ta fram, samla och tillhandahålla bevismaterial.

5.4.1.4 Eftersom de nationella domstolar som behandlar skadeståndsmål i antitrustärenden har parallella befogenheter när det gäller överträdelser av konkurrensregler (förordning 1/2003), behöver deras tillgång till dessa dokument inte utgöra ett oöverstigligt hinder, med förbehåll för den skyldighet att värna om konfidentialiteten som nämnts ovan. Tillgångsreglerna måste i första rummet följa lagen i domstolslandet, men konkurrensmyndigheterna måste också ha skyldighet att lämna ut allt bevismaterial som domstolarna begär.

⁽⁸⁾ Det är viktigt att uppmärksamma att nätverket av konkurrensmyndigheter (ECN) (EUT C 101, 27.4.2004) samarbetar med kommissionen och medlemsstaternas konkurrensmyndigheter vid tillämpningen av konkurrensrätten.

⁽⁹⁾ Se hänvisningen till EG-domstolens dom ovan.

⁽¹⁰⁾ Deras befogenheter har i praktiken breddats på detta område, men i vissa fall krävs godkännande av nationella rättsvårdande myndigheter för att tillämpa dem, exempelvis med avseende på bolagsregistrering.

⁽¹¹⁾ Dom av den 18 maj 1982, mål 155/79, AM&S Ltd mot kommissionen (ECN. 1982 s. 417).

⁽¹²⁾ Kommissionens meddelande om samarbetet mellan kommissionen och EU-medlemsstaternas domstolar i tillämpningen av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget (EUT C 101, 27.4.2004).

5.4.1.5 Det skall understrykas att tillgång till dokumentation som redan innehas av en myndighet i ett antitrustärende är av särskild vikt i samband med skadeståndstalan i antitrustfrågor, oavsett vilket organ som behandlar ärendet (administrativt eller rättsligt) och oavsett vilket utslag blir ⁽¹³⁾.

5.4.1.6 Eventualiteten att de förvaltningsorgan som är inblandade i ett antitrustärende också skulle kunna välja ut det bevismaterial som kan bli tillgängligt i samband med skadeståndstalan kommer sannolikt att ge upphov till misstankar och ansvarsfrågor med avseende på de kriterier som styr urvalsprocessen.

5.4.1.7 Med utgångspunkt i antagandet att domstolarna skall få särskilda och långtgående befogenheter i denna typ av ärenden bör man stödja tanken att en parts vägran att förelägga bevismaterial skulle kunna få negativ verkan på bedömningen av det, och att domstolen kan ta hänsyn till denna vägran för att avgöra om en överträdelse har kunnat beläggas eller ej.

5.4.1.8 En annan möjlighet i fråga om fall som berör konsumenter skulle vara att vända på bevisbördan och lägga den på svaranden. När konkurrensmyndigheterna förklarat att ett visst beteende snedvrider konkurrensen skulle svaranden bara kunna slippa betala skadestånd om det beläggs att skadan inte berör kärandena. Vi fäster uppmärksamheten på detta som en av huvudprinciperna för konsumentskyddet, och även om de flesta medlemsstater hävdar regeln att bevisbördan ligger på kärandena erkänns också undantag som medför omvänd bevisbörda ⁽¹⁴⁾, vilket också har förekommit i domstolsutslag ⁽¹⁵⁾ ⁽¹⁶⁾. Om det finns ett tidigare utslag som säger att en överträdelse har begåtts, och man inte föreskriver omvänd bevisbörda i skadeståndsärenden som bygger på denna överträdelse, skulle det innebära en oacceptabel fördubbling av bevisningen. I detta fall skulle bevismaterialet behöva läggas fram av de förfördelade parterna, inte av en myndighet med särskilda undersökningsbefogenheter, och det skulle förvärpa asymmetrin mellan parterna i denna typ av ärende.

5.4.1.9 En annan fråga i anslutning till att tillhandahålla bevismaterial handlar om expertvittnen. Deras tjänster behövs ofta på grund av att skadeståndsärenden är komplexa. Man bör emellertid undvika att kalla in alltför många sakkunniga – som eventuellt motsäger varandra – eftersom det knappast skulle bidra till att förhandlingarna blir så effektiva som önskvärt är. I linje med domstolens långtgående befogenheter, som redan förespråkats i detta sammanhang, bör det, när parterna inte kan

göra upp i godo, ankomma på domstolen att vid behov utse experter, möjligen i samarbete med de administrativa konkurrensinstanserna.

5.4.2 **Skadestånd.** Kärnfrågan är att komma fram till hur stor förlust om enskilda drabbats av och att kvantifiera en sådan förlust. GD Hälsa och konsumentskydd har genomfört en studie ⁽¹⁷⁾ för att fastställa vad som anses skada konsumenterna och utarbeta en definition som skulle vara tillämplig på olika områden, däribland konkurrensfrågorna. Frågan får återverkningar på bred front eftersom en bedömning av förlusten är avhängig av hur stor andel av marknaden som drabbats av de förbjudna metoderna. Det är i alla händelser utomordentligt komplicerat att avgöra hur stora förluster som enskilda personer drabbats av. Det är känt att det mycket ofta är lättare att bedöma de fördelar som företag har av ett antitrustavtal än de förluster som det har orsakat.

5.4.2.1 Domstolarna måste ha breda befogenheter när de behandlar denna typ av förfarande, men det skulle vara skäligt med ett balanserat angreppssätt. För att systemet skall bli konsekvent och med tanke på en eventuell utveckling av rättspraxis måste man tillhandahålla riktlinjer avseende vilka kriterier som skall användas för att bestämma skadeståndsbeloppen.

5.4.2.2 En annan aspekt som är kopplad till detta är preskriptionstiden ⁽¹⁸⁾ för rätten att yrka skadestånd för antitrustmetoder. Man kan inte börja beräkna den (särskilt inte i ärenden som följer på ett utslag av en konkurrensmyndighet) innan det slutgiltiga beslutet har fattats om överträdelsen, eftersom det skulle kunna medföra ytterligare svårigheter med avseende på tillgången till bevismaterial.

5.4.2.3 Slutligen måste man ta ställning till frågan om ett skadeståndsanspråks rättsliga status. I de flesta fall är det svårare att etablera en rättslig grund för anspråken om det saknas ett avtalsförhållande mellan det företag som gjort sig skyldig till överträdelsen och konsumenten. I samband med detta skulle tillämpning av reglerna för utomobligatoriska förpliktelser ⁽¹⁹⁾ göra det möjligt att utnyttja systemet för skadeståndsyrkanden, som är en djupt rotad tradition i nationella lagstiftning.

5.4.3 **Kollektiv talan i jämförelse med individuella skadeståndsyrkanden** ⁽²⁰⁾. I samband med skadestånd för brott mot antitrustregler utgör kollektiv talan ett perfekt exempel på vissa centrala målsättningar: a) att det kan utgå verksam kompensation för skada som vållats när det blir lättare för

⁽¹³⁾ Exempelvis konkurrensmyndigheternas befogenhet att godta åtaganden i enlighet med artikel i förordning 1/2003.

⁽¹⁴⁾ Exempel: *Study on the conditions of claims for damages in cases of infringement of EC competition rules* – jämförande rapport av Denis Waelbroeck, Donald Slater och Gil Even-Shoshan, 31 augusti 2004 (s. 50ff).

⁽¹⁵⁾ I linje med rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 16.1.2001, s. 1). EESK:s yttrande i EGT C 117, 26.4.2000, s. 6.

⁽¹⁶⁾ Det finns redan regler om bevisbörda och omvänd bevisbörda i artikel 2 i förordning 1/2003: "Vid alla nationella förfaranden eller gemenskapsförfaranden för tillämpning av artiklarna 81 och 82 i fördraget skall bevisbördan åvila den part eller myndighet som gör gällande att artikel 81.1 eller artikel 82 i fördraget har överträtts. Det företag eller den företagssammanslutning som åberopar att bestämmelserna i artikel 81.3 i fördraget är uppfyllda skall ha bevisbördan för att villkoren i den punkten är uppfyllda."

⁽¹⁷⁾ En analys av frågan om förfång för konsumenterna och lämpligaste metoder för att uppskatta skadan (2005/S 60-057291).

⁽¹⁸⁾ Punkt 4 avseende upphävande av en preskriptionstid i slutsatserna i EG-domstolens dom av den 13 juli 2006 i de sammanslagna målen C-295/04 till 298/04 (begäran om förhandsavgörande enligt beslut av fredsdomaren i Bitonto, Italien) Vincenzo Manfredi mot Lloyd Adriatico Assicurazioni SpA (C-295/04), Antonio Cannito mot Fondiaria Sai SpA (C-296/04) och Nicolò Tricarico (C-297/04), Pasqualina Murgolo (C-298/04) mot Assitalia SpA. Vi vill framhålla betydelsen av det beslut som EG-domstolen nyligen fattade om att förstärka nämnda rättspraxis.

⁽¹⁹⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II), KOM(2003) 427 slutlig.

⁽²⁰⁾ "Class actions", ett förfarande som tillämpas enligt USA:s lagstiftning, bedöms inte passa in i de europeiska lagstiftnings- eller rättsskipnings-systemen, åtminstone inte i de flesta länder, som har egna traditionella system för att yrka skadestånd.

organisationer att yrka skadestånd på drabbade konsumenters vägnar, samtidigt som tillgången till rättsliga förfaranden blir reell, samt b) att antitrustmetoder förebyggs och förhindras genom att denna typ av yrkanden får starkare socialt genomslag. De som bryter mot reglerna får också möjlighet att koncentrera sitt försvar, vilket borde ge markanta kostnads- och effektivitetsfördelar.

5.4.3.1 Det centrala med kollektiva yrkanden är att organisationers legitima rätt att föra talan erkänns, vilket gör det lättare för dem att anmäla ett fall för domstol på liknande sätt som i direktiv 98/27/EG⁽²¹⁾ avseende området för förbudsförelägganden till skydd för konsumentintressen. Detta direktiv på området för skydd av konsumenterna bygger på principen om ömsesidigt erkännande av organisationers legitimitet och anmälan av dem till kommissionen⁽²²⁾, men det föreskriver ingenting om skadestånd eller kompensation för förluster. Ändå har det berett vägen på europeisk nivå för att olika instanser och organisationer skall få aktiv legitimitet och för att skadeståndstalan kan drivas på kollektiva intressens vägnar⁽²³⁾.

5.4.4 **Finansiering av skadeståndsyrkanden.** Praxis när det gäller att driva skadeståndsyrkanden visar att handläggningskostnaderna fungerar som avskräckande faktor. För det första kan de höga kostnaderna för att driva ett mål vara ett hinder för att det över huvud taget inleds, för det andra ökar kostnaderna genom att civilmål normalt är utdragna förfaranden. Man bör överväga tanken att konsumentmyndigheterna upprättar en fond till stöd för kollektiv talan.

5.4.4.1 Om inte det görs finns det en risk att de förfördelade parterna skulle stå utspridda med enskilda, ibland löjligt låga, kompensationsbelopp som gör det extremt svårt att ordna finansiering av mål av denna typ, till skillnad från svarandepartnern som utan svårighet satsar mer resurser på sitt försvar.

5.4.4.2 Det har visat sig i praxis att skillnaderna mellan de kostnader som täcks av de förfördelade parterna och kostnaderna för det företag eller den sammanslutning av företag som har brutit mot reglerna innebär en press på den senare parten.

Bryssel den 26 oktober 2006

Det anses att en möjlighet att avskrika eller reducera kändenas processkostnader i mål om brott mot antitrustregler – utan att för den skull eliminera rätten att bestraffa parter som agerat avsiktligt, eller att betala kostnaderna om ett mål vinnns – är ett sätt att kompensera för asymmetrin mellan parterna i mål av denna karaktär.

5.4.5 **Ett försvar med återopande av ansvarsförskjutning och den indirekte köparens ställning** berör en komplex process där förluster som orsakats av ett företags otillåtna metoder skulle kunna ha återverkningar längre ned i utbudskedjan eller till och med påverka slutkonsumenten. Detta gör det ännu svårare att driva skadeståndstalan, särskilt på grund av att det är svårt att bevisa en koppling mellan förlusten och de förbjudna metoderna. Svårigheten att ta fram bevisning leder till att ansvarsförskjutning utesluts i skadeståndsmål.

5.4.6 **Behörig domstol och tillämplig lagstiftning.** Brysselkonventionen täcker frågan om vilken domstol som är behörig att ta upp fallen och hur efterlevnaden av domar i civilmål och handelsrättsliga mål skall handhas. Senare har man genom förordning 44/2001 fastställt tillämpningsreglerna inom EU för gränsöverskridande tvister. Detta kan vara en lösning på de potentiella tillämpningsproblemen i skadeståndsmål som orsakats av illojal konkurrens. Kollektiv talan på området för skadeståndsyrkanden om konkurrenshämmande metoder är praxis i bara ett fåtal av medlemsstaterna, och i samband med beslutet om detta är ett fungerande alternativ bör man därför överväga den specifika karaktären på denna modell, särskilt med avseende på behörig domstol och tillämplig lagstiftning. Vinsterna i fråga om kostnader och effektivitet för både kalande och svarande när det gäller denna typ av förfarande kommer bara att falla ut om reglerna kan tillämpas konsekvent, och detta är avhängigt av att den lagstiftning som tillämpas av den domstol som har behörighet gäller i första hand. Att tillhandahålla information, inte bara om instanser som har behörighet att föra talan av denna karaktär utan också om mål under behandling och påföljande domslut, torde vara ett viktigt steg i riktning mot att privatpersoner skall kunna få rätt i konkurrensärenden.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/27/EG av den 19 maj 1998 om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen (EGT L 166, 11.6.1998, s. 51). EESK:s yttrande i EGT C 30, 30.1.1997, s. 112.

⁽²²⁾ Se meddelandet från kommissionen om artikel 4.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/27/EG om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen, beträffande de inrättningar som är godkända för att väcka talan enligt artikel 2 i direktivet, där sammanlagt 276 inrättningar räknas upp (EUT C 39, 16.2.2006, s. 2).

⁽²³⁾ "[...] Kollektiva intressen är sådana intressen som inte innefattar kumulering av enskildas intressen, vilka enskilda har skadats genom en överträdelse." Se direktivets punkt 2.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter (kodifierad version)"

KOM(2006) 226 slutlig – 2006/0073 (COD)

(2006/C 324/02)

Den 6:e juni 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda yttrande.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som ansvarat för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 20 september 2006. Föredragande var Daniel Retureau.

Med hänsyn till kommitténs mandatperiodskifte har plenarförsamlingen beslutat att behandla detta yttrande vid plenarsessionen i oktober och att i enlighet med artikel 20 i arbetsordningen utse Daniel Retureau till huvudföredragande.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 95 röster för, inga röster emot och 4 nedlagda röster.

1. Kommissionens förslag

1.1 Förslaget innebär en kodifiering som trots ett antal formella justeringar av de kodifierade texterna inte medför några förändringar av tillämplig lagstiftning vid tidpunkten för kodifieringen, som genomförs i enlighet med gällande rätt.

1.2 För EU:s medborgare är det viktigt att gemenskapsrätten förenklas och förtydligas. Europaparlamentet, rådet och kommissionen har framhållit vikten av att kodifiera de rättsakter som ändras ofta och har i ett interinstitutionellt avtal enats om en påskyndad arbetsmetod som skulle kunna användas i detta syfte. De rättsakter som skall kodifieras får dock inte ändras i sak.

2. Allmänna kommentarer

2.1 EESK konstaterar att kommissionens förslag helt uppfyller syftet med den påskyndade arbetsmetoden när det gäller kodifiering.

2.2 Det föreligger dock ett problem med stabiliseringen av lagstiftningen vad gäller upphovsrätt och närstående rättigheter. Kodifieringen har en tydlig fördel endast om lagstiftningen på det berörda området inte längre behöver genomgå grundläggande förändringar.

2.3 Med tanke på att gemenskapslagstiftningen fortfarande vidareutvecklas (se t.ex. de föreliggande förslagen om "straffrättsliga åtgärder") och på de skillnader som föreligger mellan olika medlemsstater när det gäller omsättning i nationell lagstiftning, står det klart att balansen mellan å ena sidan upphovsrättsinnehavares rättigheter, särskilt innehavare av närbesläktade rättig-

heter, och å andra sidan de rättigheter som verkens målgrupper har (allmänheten, forskarvärlden och universiteten, osv., dvs. "konsumenter av kulturella tjänster") inte upprätthålls, eftersom användarnas rättigheter inskränks alltmer i flera medlemsstater. I många fall begränsas t.ex. rätten till privat kopiering genom fysisk skyddsteknik eller mjukvaruskydd som bygger på kontrolltekniken DRM (digital rights management). Användningen av omvänd ingenjörskonst i syfte att uppnå driftskompatibilitet mellan olika mjukvaruprodukter inskränks också av samma skäl.

2.4 Denna för "konsumenterna" negativa utveckling förstärks genom införandet av strängare straff mot att kringgå DRM för att göra privata kopior eller säkerhetskopior.

2.5 EESK anser att det är för tidigt att genomföra en kodifiering av reglerna om upphovsrätt och närstående rättigheter, eftersom balansen i gemenskapslagstiftningen bör återställas, särskilt med beaktande av Lissabonstrategin. Dessutom faller ett stort antal frågor under subsidiaritetsprincipen, och skillnader när det gäller omsättning i nationell lagstiftning skulle kunna utgöra ett hinder för fri rörlighet för verk och "kulturella tjänster".

2.6 I nuläget skulle därför en enkel teknisk konsolidering utförd av publikationsbyrån ha gjort det möjligt att klarlägga det aktuella rättsläget vid tiden för konsolideringen. I framtiden skulle denna teknik kunna användas vid viktigare ändringar av gällande rätt, utan de hinder som en kodifiering eventuellt kan innebära för en framtida utveckling av lagstiftningen.

3. Särskilda kommentarer

3.1 Kommittén skulle dessutom vilja att man i gemenskapsrätten inför ett adekvat erkännande och skydd av licenser som t. ex. GPL (allmän offentlig licens) och "Creative Commons"-licensen när det gäller böcker och konstnärligt skapande. Sådana licenser ger användarna stor frihet, och t.ex. GPL tillämpas på ett stort antal mjukvaruprogram som används i dataserverar (webbläsare, förvaltningar och företag).

3.2 Dessa mer generösa licenser främjar spridningen av verken och gör det lättare för användarna och målgrupperna att

tillägna sig dem. De är helt i överensstämmelse med målsättningarna om en snabb spridning av kunskaper och teknik i Lissabonstrategins anda.

3.3 EESK uppmanar därför kommissionen att fortsätta denna diskussion, som förmodligen skulle avstanna med en kodifiering, och att överväga olika initiativ som kan medföra att flertalet får tillgång till verken, genom ett erkännande av fria licenser och en utjämning av rättigheterna mellan rättshavare och användare i informationssamhället, i syfte att stärka konkurrenskraften och innovationsverksamheten i EU.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skyddstiden för upphovsrätt och vissa närstående rättigheter (kodifierad version)"

KOM(2006) 219 slutlig – 2006/0071 (COD)

(2006/C 324/03)

Den 6 juni 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som ansvarat för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 20 september 2006. Föredragande var **Daniel Retureau**.

Med anledning av kommitténs mandatperiodskifte beslutade plenarförsamlingen att ta ställning till detta yttrande under plenarsessionen i oktober, och utnämnde Daniel Retureau till huvudföredragande i enlighet med arbetsordningens artikel 20.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 104 röster för och 1 nedlagd röst:

1. Kommissionens förslag

1.1 Förslaget innebär en kodifiering som trots ett antal formella justeringar av de kodifierade texterna inte medför några förändringar av tillämplig lagstiftning vid tidpunkten för kodifieringen, som genomförs i enlighet med gällande rätt.

1.2 För EU:s medborgare är det viktigt att gemenskapsrätten förenklas och förtydligas. Europaparlamentet, rådet och kommissionen har framhållit vikten av att kodifiera de rättsakter som ändras ofta och har i ett interinstitutionellt avtal enats om en påskyndad arbetsmetod som skulle kunna användas i detta syfte. De rättsakter som skall kodifieras får dock inte ändras i sak.

2. Allmänna kommentarer

2.1 EESK konstaterar att kommissionens förslag helt uppfyller syftet med den påskyndade arbetsmetoden när det gäller kodifiering.

2.2 Det föreligger dock ett problem med stabiliseringen av lagstiftningen vad gäller upphovsrätt och närstående rättigheter. Kodifieringen har en tydlig fördel endast om lagstiftningen på det berörda området inte längre behöver genomgå grundläggande förändringar.

2.3 Skyddstiden för upphovsrätt, som på 1800-talet ursprungligen var tio år, är i dag sjuttio år efter upphovsmannens död. Det är inte uteslutet att nya krav från upphovsmän och rättighetsinnehavare leder till ytterligare förlängning av skyddstiden.

2.4 Det föreligger i dag en kraftig obalans till fördel för arvtagare till upphovsmän (ca tre generationer) och till fördel för rättighetsinnehavare till närstående rättigheter. Man bör därför göra en översyn av skyddstiderna, som har blivit oproportionerligt långa i förhållande till allmänhetens och upphovsmännens behov. Om en medlem i WTO, t.ex. USA, förlänger den ursprungliga skyddstiden till 90 år, eller rentav 100 år (*Disney-ändringen*), vilket inte är otänkbart, vad händer då i Europa? Bör vi göra en översyn av handelsavtalen om "immaterialrätt"?

2.5 Ett stort antal litterära, filosofiska och andra verk ges ut endast en gång på originalspråket och återutges inte under författarens eller arvtagarnas livstid. Även om dessa verk inte blev några "bästsäljare" då de gavs ut, har en rad av dem ett visst värde och de blir snabbt otillgängliga för potentiella läsare. Förlängningen av upphovsrätten i det oändliga gynnar i själva verket endast ett litet antal upphovsmän, samtidigt som skyddssystemet genom sin varaktighet blockerar ett långt större antal verk, som läsarna, de studerande, inte längre kommer att få tag på när förstautgåvan väl är slutsåld.

2.6 Det föreligger alltså ett problem med stabiliseringen av lagstiftningen vad gäller upphovsrätt och närstående rättigheter. Kodifieringen har en tydlig fördel endast om lagstiftningen på det berörda området inte längre behöver genomgå grundläggande förändringar.

2.7 I denna digitaliserade tidsålder vore det emellertid lämpligt att i grunden utreda frågan om verkens spridning och allmänhetens rätt att få tillgång till verk och kultur av universell karaktär. Kodifieringen förefaller därför vara förhastad. EESK skulle ha föredragit en enkel konsolidering och en översyn av villkoren och skyddstiden för upphovsrätt och närstående rättigheter i linje med Lissabonstrategin.

3. Särskilda kommentarer

3.1 Kommittén skulle dessutom vilja att man i gemenskapsrätten inför ett adekvat erkännande och skydd av licenser som t. ex. LGPL (offentlig licens i "light"-version för teknisk dokumentation) och "Creative Commons"-licensen när det gäller böcker och konstnärligt skapande. Sådana licenser ger användarna stor frihet, och t.ex. GPL tillämpas på ett stort antal mjukvaruprogram som används i dataservrar (webbläsare, förvaltningar och företag).

3.2 Dessa mer generösa licenser främjar spridningen av verken och gör det lättare för användarna och målgrupperna att tillägna sig dem. De är helt i överensstämmelse med målsättningarna om en snabb spridning av kunskaper och teknik i Lissabonstrategins anda.

3.3 EESK uppmanar därför kommissionen att fortsätta denna diskussion, som förmodligen skulle avstanna med en kodifiering, och att överväga olika initiativ som kan medföra att flertalet får tillgång till verken, genom ett erkännande av fria licenser och en utjämning av rättigheterna mellan rättshavare och användare i informationssamhället.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om vilseledande och jämförande reklam"

KOM(2006) 222 slutlig – 2006/0070 (COD)

(2006/C 324/04)

Den 6 juni 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovanstående yttrande.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som ansvarat för beredningen av ärendet, antog sitt yttrande den 20 september 2006. Föredragande var Dick Westendorp.

I samband med kommitténs mandatskifte beslutade plenarförsamlingen att behandla yttrandet vid sin oktobersession samt att i enlighet med artikel 20 i arbetsordningen utnämna Dick Westendorp till huvudföredragande. I dennes frånvaro presenterades yttrandet av Jorge Pegado Liz.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 86 röster för och 1 nedlagd röst:

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Inom Medborgarnas Europa är det av vikt att förenkla och förtydliga gemenskapslagstiftningen. Därför betonade Europaparlamentet, rådet och kommissionen behovet av en kodifiering av de rättsakter som ofta ändrats. I ett interinstitutionellt

avtal har de kommit överens om att påskynda förfarandet. Kodifieringen får inte leda till några innehållsmässiga ändringar i rättsakterna i fråga.

1.2 Det aktuella förslaget från kommissionen är i linje med detta, och därför har EESK inga invändningar.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om monteringsplatsen för den bakre registreringsskylten på två- och trehjuliga motorfordon"

KOM(2006) 478 slutlig – 2006/0161 (COD)

(2006/C 324/05)

Den 27 september 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs presidium beslutade att ge facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion i uppdrag att bereda ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsåg Europeiska ekonomiska och sociala kommittén Thomas Jansson till huvudföredragande vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006. Yttrandet antogs med 104 röster för och 1 nedlagd röst.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Gemenskapsrättens klarhet och överskådlighet är beroende av att ofta ändrade bestämmelser kodifieras.

1.2 Kodifieringen skall genomföras i enlighet med gemenskapens normala lagstiftningsförfarande.

1.3 Detta förslag avser en kodifiering av direktiv 93/94/EEG av den 29 oktober 1993 om monteringsplatsen för den bakre registreringsskylten på två- och trehjuliga motorfordon. Det nya

direktivet ersätter de olika rättsakter som omfattas av kodifieringen. Förslaget följer de kodifierade texterna vad beträffar innehållet i sak och begränsar sig därmed till att föra samman texterna, vilket innebär att de ändringar som krävs till följd av kodifieringen endast är av formell karaktär.

1.4 Det aktuella förslaget från kommissionen är helt i linje med det avsedda syftet med en kodifiering och ändrar på intet sätt rättsakternas innehåll. Därför har EESK inga invändningar.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Dimitrios DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om definitioner, beskrivning, presentation och märkning av spritdrycker"

KOM(2005) 125 slutlig – 2005/0028 (COD)

(2006/C 324/06)

Den 25 januari 2006 beslutade rådet att i enlighet med artiklarna 95 och 251 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovanstående yttrande.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som förberett ärendet, antog sitt yttrande den 8 september 2006. Föredragande var **Clive Wilkinson**.

Med hänsyn tagen till kommitténs nya mandatperiod beslutade plenarförsamlingen att behandla detta yttrande vid plenarsessionen i oktober och utsåg **Tadeusz Dorda** till huvudföredragande i enlighet med artikel 20 i arbetsordningen.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 76 röster för, 3 röster mot och 11 nedlagda röster:

1. Sammanfattning och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén välkomnar Europeiska kommissionens initiativ att uppdatera de nuvarande bestämmelserna om definition, beskrivning och presentation av spritdrycker, och särskilt de ändringar som kommissionen föreslår beträffande systemet för "geografisk beteckning" och som föreskriver att en ansökan om registrering av en viss geografisk beteckning skall lämnas in av de berörda nationella myndigheterna. EESK välkomnar också det förfarande som föreslås för alla typer av ändringar som kan komma att behöva göras i den nya förordningen.

1.2 Kommittén stöder däremot inte den kategorisering som föreslås i utkastet till yttrande eftersom den kan vara vilseledande.

1.3 Kommittén stöder endast de förteckningar över spritdryckers ingredienser som föreslås om de tillämpas lika på alla alkoholhaltiga drycker.

1.4 "Äkthetsindikatorer" är viktiga när det gäller att bekämpa bedrägerier och falska produkter, och bestämmelser om användningen av dessa beteckningar behöver ingå i utkastet till yttrande.

1.5 Definitionen av vodka är särskilt omtvistad, i synnerhet när det gäller vilka råvaror som får användas vid framställning av vodka. Kommittén föreslår att de råvaror som får användas skall begränsas till spannmål, potatis och betmelass. Därmed skulle man inte behöva ange de råvaror som använts på produktetiketterna.

2. Inledning

2.1 De nuvarande bestämmelserna om definition, beskrivning och presentation av spritdrycker återfinns i rådets förordning (EEG) nr 1576/89⁽¹⁾ och Europeiska kommissionens förordning (EEG) nr 1014/90⁽²⁾. Dessa bestämmelser har varit

framgångsrika när det gäller att reglera spritdryckssektorn. I nuläget är det emellertid nödvändigt att förtydliga vissa punkter och att ta hänsyn till den utveckling som ägt rum sedan bestämmelserna infördes. Därför har detta förslag till förordning utarbetats.

2.2 Föreliggande förslag syftar till att öka tydligheten i de nuvarande förordningarna (se fotnoterna 1 och 2), anpassa dem till nya tekniska krav och beakta ytterligare faktorer, såsom WTO:s krav. Förslaget syftar också till att säkerställa det goda rykte som EU:s spritdrycker har uppnått och till att ge nödvändig information till konsumenterna.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar förslaget om att ändra och uppdatera de nuvarande förordningarna och noterar att den organisation på EU-nivå som företräder spritdrycksproducenterna⁽³⁾ har rådfrågats och att denna organisation också stöder kommissionens initiativ.

3.2 EESK välkomnar särskilt de ändringar som föreslagits för att systemet med geografiska beteckningar skall överensstämma med WTO:s krav och för att möjliggöra ett enkelt och tydligt förfarande för eventuella ändringar som kan komma att behöva göras i den föreslagna förordningen.

3.3 Det faktum att denna nya förordning ersätter de två nuvarande förordningarna bör klargöras redan i första stycket i den inledande texten genom att man lägger till en hänvisning till förordning nr 1014/90 till den befintliga hänvisningen till förordning nr 1576/89 som skall uppdateras och ersättas av den nya förordning som föreslås.

⁽¹⁾ EGT L 160, 12.6.1989. Senast ändrad genom 2003 års anslutningsakt.

⁽²⁾ EGT L 105, 25.4.1990. Senast ändrad genom förordning (EG) nr 2140/98.

⁽³⁾ *European Confederation of Spirits Producers* (CEPS) som företräder industriorganisationer från 27 olika länder.

3.4 Spritdrycksindustrin är av stor vikt för EU:s ekonomi eftersom den bidrar med omkring 5 miljarder euro i exportinkomster varje år ⁽⁴⁾, direkt sysselsätter runt 50 000 personer (och indirekt ungefär fem gånger fler) och årligen gör kapitalinvesteringar på över en miljard euro. Denna industri är också en stor kund för EU:s jordbruksproducenter. Före den senaste utvidgningen av unionen användes inom denna sektor årligen 2 miljoner ton spannmål, 2,5 miljoner ton sockerbetor, 300 000 ton frukt och 16 miljoner hektoliter vin men dessa siffror måste uppdateras till EU-25. Sedan dess, i och med anslutningen av tio nya medlemsländer, bör även potatis inkluderas. Den årliga användningen av potatis som råvara för alkohol är ca 100 000 ton.

3.5 EU:s spritdrycksindustri är för närvarande världens mest konkurrenskraftiga spritdrycksindustri och man måste se till att ändringar som görs på området inte leder till att EU förlorar denna ledande ställning. Särskilt viktigt är att bevara EU:s utomordentligt goda rykte och innovationsförmåga.

3.6 Det är viktigt att de ändringar som görs i samband med konsolideringen och uppdateringen av de nuvarande förordningarna inte leder till att några av de centrala principerna i de nuvarande förordningarna går förlorade. Särskilt viktiga i detta sammanhang är de nuvarande bestämmelserna om märkning. Information om dessa återfinns bland de definitioner och krav som ingår i bilaga I.

3.7 De olika definitioner som finns för spritdrycker är komplexa och kommittén vill bara diskutera dessa då den anser detta vara nödvändigt.

Särskilda kommentarer

4. Kategorier

4.1 Kommissionen föreslår att man delar in spritdrycker i olika "kategorier". Alla spritdrycker skall enligt förslaget delas in i följande kategorier: "A" ("spritdrycker"), "B" ("särskilda spritdrycker") och "C" ("övriga spritdrycker"). Det är oklart varför kommissionen anser att det finns ett behov av denna indelning i kategorier. Vi anser att detta kan skapa förvirring eftersom vissa drycker skulle kunna klassificeras i fler än en kategori beroende på vilken produktionsmetod som används vid framställningen av drycken. Kommittén noterar också att man i motiveringen beskriver kategori "A" som "exklusiva spritdrycker, uteslutande i den renaste formen". Detta kan tolkas som att de andra kategorierna inte är rena. Syftet med förordningen är dock att säkerställa att alla spritdrycker som produceras inom EU lever upp till EU:s goda rykte på området.

4.2 EESK inser att den kategorisering som föreslagits inte skulle medföra några rättsliga konsekvenser, men kommittén anser ändå att den föreslagna indelningen i kategorier inte skulle vara till någon större hjälp för konsumenterna.

⁽⁴⁾ Denna industri bidrar med omkring 4,2 miljarder euro varje år till EU:s handelsbalans.

Den verkar inte heller vara nödvändig för själva strukturen i texten. Kommittén framhåller att man behöver beskriva de olika kategorierna på vederbörligt sätt om man beslutar sig för att införa detta system. EESK har betänkligheter avseende de nuvarande beskrivningarna av de olika kategorierna.

4.3 EESK är också orolig för att en indelning i kategorier kan orsaka diskriminering mellan olika spritdrycker, t.ex. i fråga om märkning eller beskattning. Kommittén motsätter sig sådan diskriminering.

4.4 Den debatt ⁽⁵⁾ som ägt rum fram till nu har visat att den föreslagna kategoriseringen är kontroversiell och därför antagligen kommer att ändras. Om så sker måste man överväga att göra vissa omarbetningar av texten för att ta hänsyn till flera olika traditionella framställningsmetoder. Dessutom skulle bilaga II till förslaget behöva utvecklas för att tydligare ange vilka metoder som är tillåtna för olika produkter.

5. Konsumentintressen

5.1 EESK känner inte till några önskemål från konsumentorganisationernas sida när det gäller spritdrycker. Dessa organisationer kommer antagligen också i fortsättningen att vara angelägna om att spritdrycker skall vara av mycket hög kvalitet och säkra att konsumera (vid måttlig konsumtion).

5.2 Frågan om ingrediensförteckningar tas inte upp i kommissionens förslag och EESK är också av uppfattningen att detta skulle vara onödigt och orealistiskt i nuläget. EESK skulle emellertid stödja systemet med ingrediensförteckningar om det skulle tillämpas lika på alla alkoholhaltiga drycker och om det kan genomföras på ett sätt som gagnar konsumenterna.

6. Geografiska beteckningar

6.1 EESK välkomnar de förtydliganden som gjorts i bestämmelserna om geografiska beteckningar för spritdrycker. Det vore till stor hjälp om man kunde framhålla tydligt att en ansökan om registrering bara kan göras hos kommissionen av medlemsstaterna eller, i befogade fall, av myndigheter i tredjeländer.

6.2 För att bibehålla värdet i systemet med geografiska beteckningar är det nödvändigt att vidta vissa åtgärder för att undvika att regler om geografiska beteckningar fastställs för alltför många produkter.

6.3 EESK antar att de bestämmelser i artikel 5 som tillåter medlemsstaterna att fastställa och tillämpa regler som är strängare än de som föreskrivs i den nya förordningen i första hand gäller produkter som beviljats en geografisk beteckning, men det vore lämpligt att klargöra om denna artikel kan tillämpas på alla produkter (med eller utan geografisk beteckning).

⁽⁵⁾ Se t.ex. den rapport som en arbetsgrupp inom rådet utarbetat om vin och alkohol (spritdrycker) beträffande förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om definitioner, beskrivning, presentation och märkning av spritdrycker, 9871/06, 8 juni 2006.

7. Aromämnen, aromatisering och sötning

7.1 Det är nödvändigt att ge detaljerad information om "aromämnen" och "aromatiseringar" ⁽⁶⁾ samt vilken metod som får användas för varje enskild produkt. För närvarande verkar det föreligga sammanblandningar i utkastet till yttrande.

7.2 Eventuellt skulle fler smaksatta spritdrycker behöva definieras. Detta är något som bör beaktas.

7.3 När det gäller sötning bör kommissionen beakta behovet av att klargöra frågan om "avrundning" som innebär att en begränsad mängd av vissa sötningsmedel tillsätts för att justera en produkts slutliga smak.

8. Framtida ändringar i förordningen

8.1 Kommittén stöder kommissionens förslag om att ange definitioner av olika spritdrycker i en bilaga och sedan tillåta att dessa ändras efter överenskommelse med Förvaltningskommittén för spritdrycker, utan att hela förordningstexten för den skall behöva diskuteras. Detta gör förordningen mer innovativ.

8.2 Man bör överväga att inte tillåta några ändringar av de definitioner av enskilda spritdrycker som återfinns i bilaga II i kommissionens förslag förrän efter en viss period, t.ex. fem år, efter ikraftträdandet av förordningen i syfte att skapa en viss stabilitet.

9. Äkthetsindikatorer

9.1 Utkastet till yttrande tar inte upp frågan om äkthetsindikatorer, men det bör göras. Den europeiska organisationen för spritdrycker (CEPS) föreslår att äkthetsindikatorer skall avse ämnen som är av livsmedelskvalitet, att koncentrationen av

dessa måste vara lägre än 0,1 % av produktens vikt per volym och att dessa ämnen inte får ge produkten i fråga någon särskild karaktär. EESK stöder detta förslag.

9.2 Äkthetsindikatorer ökar alltmer i betydelse när det gäller att bekämpa bedrägerier och falska produkter. Även om dessa också används för andra produkter än spritdrycker är det inom ramen för detta förslag viktigt att användningen av dem godkänns av spritdrycksproducenterna.

10. Vodka

10.1 EESK vill inte gå in på alltför många detaljer rörande produktdefinitioner. Vodkafrågan är emellertid en särskild svårighet, vilket rådet (jordbruk och fiske) påpekade vid sitt sammanträde den 20 februari 2006 ⁽⁷⁾ och kommittén har därför ägnat sig åt denna fråga för att komma med en synpunkt som kan bidra till att uppnå konsensus.

10.2 Kommittén behandlar frågan om vodka i bilaga II till yttrandet och drar slutsatsen att det vore lämpligt att begränsa de råvaror som får användas för produktion av vodka (till spannmål, potatis och betmelass). Detta skulle möjliggöra ett bättre skydd för denna stora spritkategori genom att man gör det möjligt för kommersiella operatörer att förlita sig på produktens goda rykte och status. Man måste dock också anta bestämmelser för de produkter som inte längre motsvarar beskrivningen av "vodka". Sådana produkter bör ges en övergångsperiod på cirka 3 år från det att den nya förordningen antagits så att dessa produkter kan byta kategori och dess marknadsföring kan anpassas.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁶⁾ Med "naturliga aromämnen" avses aromämnen från råvaror som används i produktionsprocessen och som finns i destillatet. Med "naturlig aromatisering" avses tillsättning av naturliga aromämnen i destillatet.

⁽⁷⁾ Pressmeddelande 6083/06 (Press 39), 2708:e sammanträdet inom rådet (jordbruk och fiske) den 20 februari 2006 i Bryssel.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om användning av främmande och lokalt frånvarande arter i vattenbruk"

KOM(2006) 154 slutlig – 2006/0056 (CNS)

(2006/C 324/07)

Den 2 maj 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 37 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovanstående yttrande.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som förberett ärendet, antog sitt yttrande den 8 september 2006. Föredragande var Markus Tornberg.

Inför kommitténs nya mandatperiod beslutade plenarförsamlingen att genomföra en omröstning om yttrandet vid plenarsessionen i oktober och att utse José María Espuny Moyano till huvudföredragande i enlighet med artikel 20 i arbetsordningen.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 94 röster för, inga röster emot och 2 nedlagda röster.

1. Inledning

1.1 Rådet har uppmanat EESK att utarbeta ett yttrande om ett förslag till rådets förordning om användning av främmande ⁽¹⁾ och lokalt frånvarande arter ⁽²⁾ i vattenbruk.

1.2 Syftet med kommissionens förslag är att skydda vattenmiljön och den biologiska mångfalden från det hot som förekomsten av främmande arter utgör. Kommissionen anser att det befintliga ramverket, som bl.a. omfattar det s.k. habitatdirektivet ⁽³⁾, är otillräckligt.

1.3 Kommissionen föreslår att en förordning införs baserad på redan befintlig praxis och riktlinjer, utan att det påverkar framtida strategier.

1.4 Den föreslagna förordningen omfattar inte problem som har att göra med exempelvis sportfiske, prydnadsfiskar och andra exotiska djur, utan syftar till att förutse, förebygga och hantera problem som kan uppstå i framtiden orsakade av främmande arter som befinner sig utanför sin naturliga miljö.

1.5 Det är kommitténs intryck att det finns en tendens till överreglering inom Europeiska unionen. Den föreslagna förordningen får inte vara ett exempel på detta.

1.6 EESK rekommenderar att det upprättas en förteckning över etablerade arter (dvs. "naturaliserade" främmande arter) för att minska byråkratin för dessa arter.

1.7 Kommittén rekommenderar att begreppet "lokalt frånvarande arter" definieras ordentligt. Även begreppen "del" (av en

arts naturliga utbredningsområde) och "ekoregion" bör definieras i detta sammanhang.

1.8 EESK vill även framhålla att EU utgör en gemensam marknad och att åtskillnad bör göras mellan främmande och lokalt frånvarande arter inom respektive utanför EU.

1.9 EESK noterar de problem som mindre producenter kan förväntas ställas inför på grund av att denna förordning införs. Vi noterar i synnerhet de omständliga formulärens i enlighet med bilaga 1 till förslaget.

2. Allmänna kommentarer

2.1 EESK ser i princip positivt på förslaget att på EU-nivå reglera importen till gemenskapen av främmande arter för användning inom vattenbruket, eftersom det skulle skydda mångfalden i inhemsk flora och fauna ⁽⁴⁾, samtidigt som det skulle främja utvecklingen inom vattenbruket.

2.2 Kommittén är införstådd med vikten och behovet av en förordning om användning av främmande arter inom vattenbruket för att kunna skydda vattenmiljön och den biologiska mångfalden där.

2.3 Om den föreslagna förordningen antas uppmanar kommittén kommissionen att inleda en upplysningskampanj om förordningen för att förhindra att den missbrukas av media för att skrämja upp konsumenterna och för att sälja fler tidningar.

⁽¹⁾ Främmande arter enligt den definition som finns i förslaget till rådets förordning, KOM(2006) 154 slutlig, artikel 3.

⁽²⁾ Lokalt frånvarande arter enligt den definition som finns i förslaget till rådets förordning, KOM(2006) 154 slutlig, artikel 3.

⁽³⁾ Rådets direktiv 92/43/EG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

⁽⁴⁾ Studiegruppen har diskuterat exemplet med den amerikanska hornpaddan som spritt sig i regionen Aquitaine i Frankrike och i andra delar av Europa med negativa konsekvenser som följd. Hornpaddan utgör visserligen inte någon vattenbruksprodukt, utan man kan misstänka att den kommit in via prydnadsdjurssektorn, en sektor som alltså inte omfattas av denna förordning.

2.4 EESK anser att det är viktigt att förordningen främjar utvecklingen inom vattenbruket i Europa ⁽⁵⁾, eftersom detta utgör en växande sektor där det kommer att kunna skapas många möjligheter i framtiden, under förutsättning att denna utveckling inte hämmas av det aktuella förslaget i dess nuvarande form.

2.5 EESK konstaterar att framstegen och utvecklingen gått snabbt inom denna sektor utanför EU, samt att sektorn nu är mättad och i behov av nya arter. Vi vill även framhålla att vattenbrukssektorn har potential att bli en stor framgång för fiskerisektorn inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.

2.6 EESK anser att handeln inom EU bör underlättas, dvs. mindre byråkrati och dokumentation, och att den inte får överregleras.

2.7 Kommittén vill betona vikten av att se till att förordningen inte blir så svårhanterlig att den hindrar utvecklingen inom denna sektor, och vi hyser viss oro när det gäller samspelet mellan ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter. Kommittén anser dessutom att kontrollen när det gäller förflyttning av arter är tillfredsställande inom EU.

2.8 De verkliga problemen för vattenmiljön i våra regioner orsakas av att exotiska eller främmande arter introduceras i vattenbruket. För att kunna förenkla och korta ner förslaget så mycket som möjligt föreslår kommittén att insatserna koncentreras på detta problem, och att lokalt frånvarande arter behandlas separat. Användningen av lokalt frånvarande arter verkar inte vara någon särskilt viktig faktor inom vattenbruket. Ett annat relaterat problem är att kommissionen inte identifierar de regioner där en art är frånvarande.

2.9 En ytterligare förenkling skulle vara att skilja mellan arter inom EU och främmande och lokalt frånvarande arter med ursprung utanför EU. EESK rekommenderar att man beaktar detta med tanke på att EU går mot en alltmer integrerad gemensam marknad.

2.10 Kommittén påpekar att det på grund av sektorns instabilitet kanske inte alltid är lämpligt eller praktiskt genomförbart för producenterna att planera så långt i förväg som kommissionen anser att man måste göra för att få flytt- eller importtillstånd.

2.11 Om en producent till exempel odlar ett visst bestånd från Israel och beståndet dör måste producenten kunna agera snabbt och kanske importera från USA för att undvika ett värdefull tid går till spillo. Det nuvarande förslaget skulle innebära att producenten hindras från att agera innan ett nytt tillstånd erhållits. Förflyttningar, speciellt i samband med handel, bör undantas från den föreslagna förordningen efter att ett generellt vetenskapligt utlåtande bekräftat att "risken" i samband med odling av en främmande eller lokalt frånvarande art inom vattenbruket är låg.

⁽⁵⁾ Något som också framhålls i EESK:s yttrande om hållbar utveckling av vattenbruket (CESE 595/2003, EUT C 208, 3.9.2003).

2.12 EESK kan konstatera att yrkesverksamma inom denna sektor är frustrerade över det synsätt som kommissionen ofta gett prov på. Det är därför också viktigt att man fokuserar på att se till att förordningen förenklas och är inriktad på att vara genomförbar i praktiken samt att kostnaderna för berörda parter blir så låga som möjligt.

2.13 Kommittén noterar att prydnadsfiskar och lax inte omfattas av detta förslag men vill ändå betona att dessa arter potentiellt kan bidra stort till det övergripande problemet.

2.14 EESK vill betona vikten av att man ser till att förordningen blir tydlig i sin målsättning och att den har ett klart och tydligt syfte och avgränsning. Med tanke på att det inte finns några fullständiga och detaljerade bestämmelser för denna sektor föreslår EESK att kommissionen lägger fram förslag till en sådan övergripande förordning, eller åtminstone utarbetar en handlingsplan för denna sektors framtida inriktning.

2.15 Kommittén är medveten om att förslaget ursprungligen utarbetades före EU:s förenklingsinitiativ 2005, men anser ändå att detta initiativ bör återspeglas i det nuvarande förslaget genom att det förenklas.

3. Särskilda kommentarer

3.1 Förslaget går mycket längre än vad som kan ses som nödvändiga och berättigade åtgärder. Status quo för arter som i vissa fall har använts inom europeiskt vattenbruk i hundratals år (t.ex. karp, regnbåge, röding m.fl.) beaktas inte. Odling av dessa arter har hittills inte lett till några skador inom ekosystemen. Riskbedömning för förflyttning av dessa arter vid samtliga faser i utvecklingen samt omständliga procedurer för tillståndsgivning ligger långt ifrån verkligheten och för vad som kan ses som praktiskt genomförbart. Det är vedertagen praxis för vattenbruksföretag inom gemenskapen att samarbeta över gränserna i enlighet med veterinärkrav och att förflytta karp, forell och andra etablerade fiskarter med kort varsel.

3.2 Kommittén yrkar på att etablerade fiskarter ⁽⁶⁾ undantas från bestämmelserna i förordningsförslaget genom en positiv förteckning eller en förteckning över undantag i den enskilda medlemsstaten. Inte heller frågan om lokalt frånvarande arter bör tas med. Det är obegripligt varför ett kontrollerat vattenbruk skulle associeras med spridning eller förflyttning av inhemska men lokalt frånvarande fisk- eller andra djurarter.

3.3 Problemet lokalt frånvarande arter regleras redan genom särskilda bestämmelser i medlemsstaterna. Den föreslagna förordningen bör fokusera på att skydda den biologiska mångfalden i EU:s vattenmiljö mot de risker som en import av främmande arter är förknippad med. Det skulle i själva verket bli mycket svårt att genomföra den föreslagna förordningen om lokalt frånvarande arter eftersom det inte finns någon allmänt vedertagen definition av begreppet lokalt. Ett utelämnande av bestämmelserna om lokalt frånvarande arter skulle göra den föreslagna rådsförordningen mer lättförståelig och mycket lättare och billigare att genomföra.

⁽⁶⁾ Till exempel karp (*cyprinus carpio*) och regnbåge (*oncorhynchus mykiss*) i Polen, för att bara nämna några få.

3.4 Kommittén vill framhålla att en beslutstid på upp till ett år efter att en ansökan om förflyttning lämnats in (artikel 10) skulle innebära en oacceptabel fördröjning av produktionsbesluten och leda till oacceptabla ekonomiska störningar, varför vi rekommenderar att beslutstiden förkortas.

3.5 EESK anser även att det vore av vikt att utforska möjligheterna att i artikel 10 ta med ett scenario hur det blir ifall en tillståndsansökan förblir obesvarad. Enligt spansk lagstiftning likställs till exempel tystnad med samtycke om man inte erhållit något svar inom den föreslagna tidsfristen på ett år. EESK anser att det spanska exemplet bör tillämpas i denna artikel i förslaget, om det visar sig möjligt rättsligt sett.

3.6 Att ansöka om upprepade flyttningar för en femårsperiod (art. 6) är inte praktiskt genomförbart eftersom det ofta krävs mycket snabba och oplanerade beslut om inköp, försäljning och utbyte av fisk i olika utvecklingsstadier. Den föreslagna förordningen skulle gå stick i stäv med de planerade bestämmelserna som har till syfte att främja vattenbruket och främja artdiversifieringen inom vattenbruket.

3.7 De beslut som fattas i samband med en ansökan om import och förflyttning av vattenorganismer för vattenbruket är viktiga och bör baseras på vetenskapliga hänsyn och tillkännages så tidigt som möjligt.

3.8 För berörda myndigheter, den planerade rådgivande kommittén och vattenbruksföretagen skulle de omfattande bestämmelserna innebära enorma personalmässiga och ekonomiska utgifter som inte kan täckas av tillgängliga mänskliga resurser. Detta skulle strida mot den allmänna strävan att minska byråkratin såväl inom medlemsstaterna som på EU-nivå.

3.9 EESK anser att denna överdrivet stora mängd bestämmelser bör reduceras till vad som är absolut nödvändigt. Framför allt bör bilaga 1 till förordningsförslaget innehålla färre kriterier.

3.10 Import och förflyttning av främmande fiskarter kan vara förenat med betydande risker. Grundliga vetenskapliga kunskaper behövs för att bedöma dessa risker. Det är inte möjligt att, som föreslås i bilaga 1, de sökande inhämtar de vetenskapliga uppgifter som krävs från sin egen verksamhet, de sökande behöver expertråd.

3.11 För att hjälpa producenterna anser kommittén att en förteckning över EU-experter som har den kunskap som krävs görs tillgänglig för producenterna. Samtidigt bör producenterna även ges tillgång till information eller utbildning om ansökningsprocessen.

3.12 I stället för de planerade enskilda bedömningarna föreslår vi att en behörig vetenskaplig institution genomför endast en schablonriskbedömning för varje ekoregion eller medlemsstat. Om risken bedöms som "ringa" i samband med en sådan schablonbedömning kan varje ansökan för en rutinförflyttning inom den ekoregionen begränsas till att omfatta endast uppgifter om område, personal och tidpunkt. Ett sådant förslag, om det genomförs, skulle leda till ökad kvalitet på riskbedömningen och samtidigt innebära en enorm besparing i fråga om administrativa kostnader för såväl vattenbruksföretagen som myndigheterna. Kostnaderna för en sådan schablonriskbedömning som utförs av en vetenskaplig institution skulle bäras av Europeiska fiskerifonden (EFF).

3.13 Kommittén vill även betona vikten av att ekoregionerna definieras i rådets förordning för en harmonisering mellan medlemsstaterna.

3.14 EESK anser att det vore bra med ett intervall på minst ett år mellan datum för offentliggörande av förordningen och dess ikraftträdande för att man skall hinna anpassa nationell lagstiftning och informera sektorn och berörda parter om de förändringar som kommer att införas.

3.15 Kommittén hänvisar till sina tidigare yttranden om den gemensamma fiskeripolitiken ⁽⁷⁾, vattenbruket ⁽⁸⁾ och den biologiska mångfalden ⁽⁹⁾ och påpekar att dessa yttranden gäller fullt ut även i kontexten och räckvidden för föreliggande yttrande.

3.16 Kommittén vill uppmärksamma kommissionen på frågan om genetiskt modifierade organismer och polyploida arter. Den potentiella risk som dessa innebär för vattenmiljön bör inte underskattas. Det finns behov av strängare lagstiftning när det gäller genetiskt modifierade organismer och även lax inom vattenbruket samt för införande och förflyttning av prydnadsarter.

3.17 Kommittén uppmanar kommissionen att beakta såväl detta yttrande som tidigare nämnda yttranden i syfte att skapa en bättre arbetsmiljö inom vattenbrukssektorn när det gäller användning av främmande och lokalt frånvarande arter inom vattenbruket.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁷⁾ Förenkling av den gemensamma fiskeripolitiken, CESE 961/2006, föredragande: Gabriel Sarró Iparraguirre (antaget den 5 juli 2006).

⁽⁸⁾ Se fotnot 5.

⁽⁹⁾ Bevarande av den biologiska mångfalden, CESE 752/2006, föredragande Lutz Ribbe (antaget den 18 maj 2006).

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet om gemenskapens handlingsplan för djurskydd och djurs välbefinnande 2006–2010"

KOM(2006) 13 slutlig

(2006/C 324/08)

Den 5 april 2006 beslutade rådet i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget att rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö svarade för kommitténs beredning av ärendet. Föredragande var **Leif E. Nielsen**. Sektionen antog sitt yttrande den 8 september 2006.

Med anledning av kommitténs mandatperiodskifte beslutade plenarförsamlingen att ta ställning till detta yttrande under plenarsessionen i oktober, och utnämnde Leif E. Nielsen till huvudföredragande i enlighet med arbetsordningens artikel 20.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 92 röster för och 1 nedlagd röst:

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Det finns ett växande intresse för djurskydd och djurs välbefinnande på många håll i EU och i en del länder utanför EU. Därför är det lämpligt att understödja marknadskrafterna och anpassa EU:s minimikrav i nödvändig utsträckning. Detta innebär inte nödvändigtvis mer restriktiva krav, utan i stället bättre och mer ändamålsenliga bestämmelser som bygger på vetenskapliga och socioekonomiska studier. Dessutom är det viktigt att etablera någon form av gemensam kvalitetsbedömning för produkter som uppfyller särskilda krav på djurs välbefinnande. Slutligen är det av största vikt att användningen av djur inom forskning i djurförsök förbättras avsevärt och att obligatoriska säkerhetstest införs.

1.2 Kommissionens handlingsplan, i vilken särskild hänsyn tas till dessa behov, kan ligga till grund för fortsatta prioriteringar på området. EESK stöder i princip förslaget till strategi, men vill gärna noga utvärdera kommissionens särskilda förslag med hänsyn tagen till jämvikten mellan djurens välbefinnande och socioekonomiska förhållanden. Det är emellertid av avgörande betydelse att import från tredjeland med lägre standarder inte konkurrerar ut EU:s produktion. Det skulle leda till att djuren flyttas till områden med sämre förhållanden och att EU:s producenter tvingas lägga ned sin verksamhet. I detta hänseende är kommittén inte övertygad om att kommissionens handlingsplan räcker för att säkerställa tillräckligt hållbara lösningar.

1.3 Kommittén beklagar djupt att det inte är möjligt att diskutera frågan under den nuvarande förhandlingsrundan i Världshandelsorganisationen WTO. Trots detta måste djurs välbefinnande på längre sikt erkännas som en icke-kommersiell faktor i handeln med jordbruksprodukter. EU kan i annat fall känna sig tvingad att vidta ensidiga åtgärder för att skapa förståelse för behovet av en anpassning av det juridiska läget. På

kortare sikt måste kommissionen och det civila samhället sätta press på detaljhandeln och livsmedelsindustrin i EU för att säkerställa att motsvarande krav uppfylls genom certifieringsbestämmelser och liknande garantier vid import från tredjeland.

1.4 Insatserna på forskningsområdet måste samordnas och stärkas för att maximera det gemensamma resursutnyttjandet. Bestämmelserna bör dessutom med jämna mellanrum ses över mot bakgrund av bland annat den tekniska utvecklingen och nya forskningsrön.

1.5 EESK ställer sig positiv till förslaget om inrättande av ett centrum eller ett laboratorium för djurskydd och djurs välbefinnande. Man bör dock överväga en mer ambitiös lösning, exempelvis i form av ett globalt centrum som kan bidra till att förbättra den internationella hanteringen av problematiken kring djurs välfärd och härmed understödja arbetet i OIE ⁽¹⁾ och Europarådet samt när det gäller EU:s bilaterala avtal.

1.6 Dessutom bör kommissionen i samarbete med OIE och Europarådet ta initiativ till en internationell konferens med avsikten att skapa ett mer varaktigt nätverk för forskare i tredjeland, och mer informellt internationellt samarbete på området.

1.7 När det gäller djurförsök och toxikologiska försök anser EESK att det är nödvändigt att utvidga strategin till att även omfatta ett behovskriterium som bevisar att det föreligger ett dokumenterat samhällsbehov av produkten i fråga.

2. Sammanfattning av handlingsplanen

2.1 Handlingsplanens främsta mål är att säkra djurskyddsnivån i EU och internationellt, samt att täcka framtida behov och skapa garantier för en mer effektiv samordning av de

⁽¹⁾ Den internationella djurskyddsorganisationen, ursprungligen "Office international des épizooties" numera "Organisation mondiale de la santé animale"/"World Organisation for Animal Health".

befintliga resurserna. I planen granskas och utvärderas följande fem nyckelinsatsområden för djurs välbefinnande för perioden 2006–2010, med planer på en uppföljning efter 2010.

- Anpassa befintliga miniminormer i överensstämmelse med nya vetenskapliga rön och sociala och ekonomiska bedömningar.
- Främja ny forskning.
- Införa standardindikatorer.
- Ta initiativ som syftar till att förbättra informationen om gällande krav.
- Starta nya internationella initiativ för att öka kunskapsnivån och skapa större samsyn kring djurs välbefinnande.

2.2 Planen innehåller ytterligare 28 initiativ som kommissionen avser att genomföra före 2010. Av dessa utgörs 21 initiativ av aktiviteter som antingen redan har satts igång, är planerade att sättas igång eller vars start är fastlagd i särskilda gemenskapsbestämmelser.

2.3 Kommissionen har samtidigt lagt fram arbetsdokument med den strategiska grundvalen för insatsen och en motivering till de föreslagna åtgärderna i handlingsplanen. En viktig aspekt i handlingsplanen är att kommissionen betonar att förklaringen om djurförsök som antogs 2005 måste tillämpas i praktiken ^(?).

2.4 Kommissionen anser att insatserna på djurskyddsområdet kan underlättas genom en mer effektiv samordning mellan de berörda avdelningarna på kommissionen. Det skulle bidra till att säkerställa en mer konsekvent och samordnad insats på kommissionens politikområden. Vidare bör åtgärder som är av betydelse för djurs välbefinnande utvärderas mot bakgrund av fördragets protokoll om djurskydd och djurs välbefinnande och med hänsyn tagen till de socioekonomiska följderna.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Som företrädare för det civila samhället och genom dess allsidiga sammansättning är det naturligt för EESK att engagera sig i utformningen av bestämmelserna för djurs välbefinnande som ett led i den europeiska samhällsmodellen ^(?). Det är viktigt att fortsätta att arbeta i samma riktning och säkerställa djurs välbefinnande i EU i försvarbar och acceptabel utsträckning,

^(?) Förklaringen om djurförsök som antogs i Bryssel den 7 november 2005 om genomförandet av handlingsplanen för att uppnå målen i 3R-principen *Reduction* (begränsning av antalet djurförsök), *Refinement* (förbättring av djurförsöksmodellerna med mindre belastning för djuren) och *Replacement* (utveckling av alternativ till djurförsök).

^(?) Det är därför beklagligt att EESK först tre månader efter det att handlingsplanen hade lagts fram uppmanades att utarbeta ett yttrande i ärendet.

utan att det medför onödig konkurrenssnedvridning eller att standarden sänks på grund av import från tredjeland med lägre krav. Den övergripande strategiska planen medför större insyn i arbetet och ökar möjligheterna till konstruktiv medverkan från alla berörda parter. Det gäller inte minst jordbruksproducenter som på grund av deras långsiktiga investeringar, motivation och ledning bör göras delaktiga i utformningen av den framtida strategin.

3.2 Jordbrukssektorn i EU är generellt positivt inställd till rimliga och väl avvägda bestämmelser på djurskyddsområdet, men framhåller risken för konkurrenssnedvridning, dels till följd av medlemsstaternas möjlighet att införa kompletterande nationella krav, dels till följd av import från tredjeland med bristande eller lägre standard. Risken för konkurrenssnedvridning till följd av nationella kompletterande bestämmelser förstärks dessutom av kravet på tvärvillkor som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken. Det skapar ett osäkert juridiskt läge i medlemsstaterna och behov av ett förtydligande av situationen i detta hänseende.

3.3 När det gäller import från tredjeland kommer de gemensamma bestämmelserna i EU på en inre marknad med 30 länder och 500 miljoner invånare ⁽⁴⁾ att påverka läget i länder utanför EU och deras export till EU. Till exempel har International Finance Corporation inom Världsbanken noterat ett växande internationellt intresse för djurs välbefinnande och behovet av anpassningar till denna utveckling såväl i primärproduktionen som i den industriella bearbetningsprocessen ^(?).

3.4 Det bör emellertid på kort sikt göras klart för detaljhandeln och bearbetningsindustrin i EU att de vid import av jordbruksvaror och bearbetade animaliska produkter från tredjeland i eget intresse och som ett led i den egna profileringen bör försäkra sig om att rimliga uppförandekrav har uppfyllts i produktionslandet, däribland krav på djurs välbefinnande, som motsvarar EU:s bestämmelser på området. Detta kan till exempel ske i form av ett bindande samarbete med leverantörerna ⁽⁶⁾. Kommissionen bör under alla omständigheter vidta åtgärder i denna riktning och det civila samhället bör uppmärksamma problemet via media. Detaljhandeln och livsmedelsindustrin i EU bör vara på det klara med att det i framtiden

⁽⁴⁾ Inklusivt Norge, Island och Liechtenstein som omfattas av EU:s inre marknad (Europeiska ekonomiska samarbetsområdet) samt Rumänien och Bulgarien.

^(?) "Creating Business Opportunity through Improved Animal Welfare" från International Finance Corporation (IFC), World Bank Group, april 2006. IFC med sina 178 medlemsländer är främst inriktad på investeringar i utvecklingsländer och därtill kopplad export till i-länder.

Flera länder har dessutom infört en uppförandekodex för djurs välbefinnande utan direkt lagstiftning. Det gäller exempelvis Australien, Nya Zeeland, Argentina och Brasilien.

⁽⁶⁾ Ett bindande samarbete kan till exempel bestå i gemensamma mål för produktionssidan (i ett tredjeland) och importledet i EU kring forskning och utveckling samt krav på normer inom produktion och bearbetning på samma sätt som i växande utsträckning sker inom EU.

kommer att fästas större uppmärksamhet kring produktionsförhållandena för importerade jordbruksprodukter och bearbetade animaliska produkter från tredjeland. Konsument- och lantbruksorganisationer bör tillsammans åta sig motsvarande uppgift på nationellt plan. Samtidigt är det av största vikt att djurs välbefinnande på längre sikt erkänns som en icke-kommersiell faktor i handeln med jordbruksprodukter (se nedan).

3.5 När det gäller risken för intern konkurrensnedvridning i EU kommer en harmonisering av bestämmelserna med förbud mot mer långtgående nationella normer att uppfattas som ologisk och oacceptabel hos allmänheten i flera medlemsstater. Om de framtida minimikraven i stället baseras på mer sakliga kriterier som bygger på forskningsrön och vetenskapliga studier på EU-nivå kan man tänka sig att förståelsen och acceptansen ökar och att incitamenten till mer långtgående nationella bestämmelser minskar. Därför är en viktig förutsättning för ändamålsenlig lagstiftning att nya åtgärder baseras på vetenskapliga data i kombination med rimliga socioekonomiska värderingar. Samtidigt bör det säkerställas att forskningsresultat utvärderas och används på ett kompetent sätt som ett led i fastställandet av de föreslagna indikatorerna. Medlemsstaterna bör dessutom ges viss flexibilitet med hänsyn till exempelvis miljö- och klimatförhållanden.

3.6 Anpassningen, förvaltningen, och spridningen av dessa normer liksom framtagningen av relevanta socioekonomiska studier och konsekvensbedömningar kan enligt kommissionen underlättas genom inrättande av ett europeiskt centrum eller laboratorium för djurskydd och djurs välbefinnande. EESK anser att man bör överväga en mer ambitiös lösning som går ut på att inrätta någon form av globalt centrum som kan bidra till att förbättra den internationella hanteringen av de problem som är kopplade till djurs välfärd och härmed främja arbetet i OIE och Europarådet och när det gäller eventuella bilaterala avtal.

3.7 När det gäller djurförsök anser även EESK att man bör uppmuntra partnerskap mellan kommissionen och industrin för att främja alternativ till djurförsök inom industrin. Sådana partnerskap skulle kunna underlätta inrättandet av centrumet och utarbetandet av en strategi för tillämpning av den så kallade 3R-principen som kan ligga till grund för bruket av försöksdjur i EU⁽⁷⁾. Kommissionens initiativ kan bidra till att stärka det arbete som redan pågår i andra sammanhang och som syftar till att främja utveckling av alternativa metoder⁽⁸⁾. EESK anser dock att det är nödvändigt att utvidga strategin till att även omfatta ett behovskriterium, dvs. att det i samhället skall finnas ett dokumenterat behov av den produkt som kemikalien eller ämnet skall användas till för att djurförsök skall kunna utföras.

⁽⁷⁾ Ca 90 % av försöksdjuren används inom forskning och utveckling, och 10 % i obligatoriska toxikologiska säkerhetstest av nya läkemedel och kemiska ämnen. Den växande uppmärksamheten kring djurförsök har kommit till uttryck i EU:s direktiv om skönhetsmedel, i vilket industrin åläggs att utveckla andra alternativ.

⁽⁸⁾ Bland annat inom det Europeiska centret för validering av alternativa metoder (ECVAM) och i European Consensus Platform for Alternatives to Animal Experimentation (ECOPA).

Konkurrensnedvridning vid import från tredjeland

3.8 Den hårda konkurrensen och den öppna EU-marknaden ökar risken för att produktionen i tredjeland med lägre eller bristande normer successivt konkurrerar ut EU:s tillverkning och minskar avsättningen, och då även avsättningen till marknader utanför EU. Den ytterst begränsade vinstmarginalen inom jordbruket i kombination med omkostnader för djurskyddsåtgärder kan således vara avgörande för jordbrukarnas möjligheter att fortsätta produktionen. Dessutom är det i de flesta fall alltför osäkert för jordbrukarna att basera sin produktion på den begränsade grupp konsumenter som är villiga att betala ett högre pris⁽⁹⁾.

3.9 När det gäller import från tredjeland med lägre krav på djurs välbefinnande är situationen ofta mycket komplex och EESK är inte övertygad om att kommissionens handlingsplan räcker för att säkerställa tillräckligt hållbara lösningar. EESK beklagar djupt att det inte är möjligt att diskutera frågan under den nuvarande förhandlingsrundan i Världshandelsorganisationen WTO, men anser att EU trots det måste insistera på att djurs välbefinnande erkänns som en icke-kommersiell aspekt i handeln med jordbruksprodukter.

3.10 Om det inte är möjligt att vare sig uppnå tillräckligt hållbara lösningar på detta sätt eller tillräcklig förståelse inom WTO bör EU trots bristande internationell acceptans kräva motsvarande bestämmelser vid import från tredjeland. Det kan bli nödvändigt med en provokation för att skapa nödvändig uppmärksamhet och förståelse för behovet av att ändra rättsläget.

4. Särskilda kommentarer

4.1 För att EU:s lagstiftning på området skall respekteras krävs att EU:s institutioner och medlemsstater följer sina egna tidsfrister för inlämning av lagstiftningsförslag och antagande och genomförande av konkreta bestämmelser, vilket långtifrån alltid är fallet. Tidsfristen för flera av initiativen i handlingsplanen har överträtts i förhållande till tidigare beslut.

4.2 I handlingsplanen diskuteras inte problemen kring de långa djurtransporterna som är en konsekvens av EU:s inre marknad och upphävandet av gränskontrollerna för djurtransporter. Under 2004 godkände rådet en ändring av bestämmelserna om skydd av djur under transport som skall tillämpas från 2007⁽¹⁰⁾ och kommissionen har meddelat att den planerar att lägga fram ett förslag efter 2010. Liksom på andra områden

⁽⁹⁾ Även om allmänheten ofta är positivt inställd till högre konsumentpriser för djurskyddsåtgärder reagerar konsumenterna ofta annorlunda i praktiken.

⁽¹⁰⁾ Rådets förordning nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transporter och därtill knuten verksamhet och om ändring av direktiv 64/432/EEG och 93/119/EEG och förordning nr 1255/97.

är det på detta område viktigt att bestämmelserna baseras på vetenskapliga studier, och att de centrala bestämmelserna om transporttid och platskrav under transporten blir föremål för effektivare kontroll.

4.3 Alla erfarenheter visar att skötseln är den viktigaste faktorn för djurs välbefinnande. I framtida bestämmelser om djurskydd och djurs välbefinnande bör fokus ligga på detta, vilket kan ske via krav på utbildning och rådgivning i kombination med löpande registrering av djurens välbefinnande i produktionssystemen. Detta bör åtföljas av mindre detaljerad lagstiftning om produktionssystemen, som är lättare att hantera.

4.4 Strukturutvecklingen inom djurhållningen som har lett till större och alltmer specialiserade produktionsenheter och användning av ny teknik gör det möjligt att studera djurens välbefinnande mer ingående än tidigare genom registrering av en rad indikatorer. Vidare är det möjligt att inrätta nya produktionsanläggningar med utgångspunkt i alltmer detaljerad kunskap om objektiva, mätbara indikatorer som har inflytande på djurens välbefinnande. Genom att fastställa vetenskapligt baserade referenskontroller, exempelvis inom ramen för det föreslagna centrumet, kan man främja denna utveckling. I samband med tillämpning av nya krav bör hänsyn emellertid tas till den långa avskrivningsperioden för investeringar i jordbruket.

4.5 EESK stöder inrättandet av en särskild informationsplattform för djurs välbefinnande som syftar till att underlätta dialogen och utbytet av expertis och erfarenhet mellan olika berörda parter såsom konsumenter, producenter, återförsäljare, industrin m.fl. ⁽¹⁾ Man bör dock vara medveten om att det finns ett antal begränsningar att ta hänsyn till och att det i praktiken är omöjligt för konsumenterna i EU att överblicka skillnaderna mellan de olika produktionssystemen och de inbördes för- och nackdelarna. Konsumentföreningarna skulle gärna se att EU och medlemsstaterna påtar sig ansvaret i form av fastställande av minimikrav.

4.6 Kommittén ställer sig även positiv till inrättandet av ett gemensamt marknadsföringssystem som kan bidra till att främja användningen av strängare djurskyddsnormer än minimikraven. Det är av avgörande betydelse att systemet grundas på gemensamma, objektiva kriterier och dokumenterad kunskap. EU kan utarbeta ett sådant märkningssystem för produktions- och handelsleden, men det är av avgörande betydelse att utvecklingen av produkter med högre normer i så stor utsträckning

som möjligt drivs av marknaden. En förutsättning för att det skall bli framgångsrikt är emellertid att införandet av ett märkningsprogram åtföljs av kontroller och en noga genomförd informationskampanj, som kan säkerställa trovärdigheten.

4.7 Frågan om införande av ett märkningssystem med uppgifter om ursprungsland för varor som importerats från tredjeländ är generellt föremål för granskning. Ett sådant system är särskilt lämpligt för animaliska produkter och varor som producerats utifrån animaliska produkter och som har genomgått industriell bearbetning. Av märkningen bör framgå om en viss produkt inte har tillverkats i överensstämmelse med EU:s normer för djurs välbefinnande.

4.8 Enligt handlingsplanen kännetecknas den ekologiska produktionen av ambitionen att tillämpa höga krav och ekologisk produktion bör enligt kommissionen användas som riktmärke för högsta normer för djurs välbefinnande ⁽¹²⁾. Erfarenheterna visar att man inom den ekologiska produktionen kan förbättra djurens välbefinnande på en del områden, men att det samtidigt råder bristfälliga förhållanden och att det finns behov av kompletterande kunskap.

4.9 Det är i alla händelser viktigt att utnyttja resurserna i EU på bästa möjliga sätt. Det gäller inte enbart inom forskning och vetenskapliga studier, där de nationella resurserna bör samordnas i största möjliga utsträckning för att maximera det ömsesidiga utnyttjandet. Genom att inrätta en gemensam rådgivande kommitté bestående av kompetenta representanter skulle man kunna samordna verksamheten och därmed förbättra utnyttjandet av resurserna. Dessutom bör kommissionen i samarbete med OIE och Europarådet ta initiativ till en internationell konferens med avsikten att skapa ett mer varaktigt nätverk för forskare i och utanför EU, och mer informellt internationellt samarbete på området.

4.10 EU:s veterinära och sjukdomsbekämpande åtgärder omfattar en rad välfärdsaspekter, även om något entydigt samband inte alltid finns. Det leder dessutom till oro bland allmänheten när ett stort antal friska djur slaktas och fraktas bort i samband med att allvarliga smittsamma husdjursjukdomar brutit ut. Det är därför viktigt att fokusera mer på förebyggande åtgärder och att i nära samarbete med forskare och veterinärer försöka hitta fungerande alternativ för att bekämpa dessa husdjursjukdomar.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ En hemsida där normer och indikatorer och deras betydelse beskrivs skulle exempelvis kunna utgöra en del av informationsplattformen, i synnerhet när det gäller införande av ett märkningssystem.

⁽¹²⁾ Kommissionens förslag till definition av ekologiska produkter framgår av KOM(2005) 671 som innehåller förslag till rådets förordning om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter samt förslag till rådets förordning om ändring av förordning 2092/91 om ekologiska produktionsmetoder för jordbruksprodukter och om angivelse av sådana uppgifter på jordbruksprodukter och livsmedel.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets beslut om ändring av beslut 90/424/EEG om utgifter inom veterinärområdet"

KOM(2006) 273 slutlig – 2006/0098 (CNS)

(2006/C 324/09)

Den 22 juni 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 37 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovanstående yttrande.

Sektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som förberett ärendet, antog sitt yttrande den 8 september 2006. Föredragande var Leif E. Nielsen.

Med anledning av kommitténs mandatperiodskifte beslutade plenarförsamlingen att ta ställning till detta yttrande under plenarsessionen i oktober, och utnämnde Leif E. Nielsen till huvudföredragande i enlighet med arbetsordningens artikel 20.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande enhälligt:

1. Sammanfattning och rekommendationer

1.1 EU:s medfinansieringssystem för förebyggande veterinärvård och kontrollåtgärder har utvecklats successivt genom åren och anpassats mot bakgrund av de erfarenheter som gjorts på området hittills. Detta system bör emellertid nu genomgå en mer grundläggande översyn för att kunna anpassas till den framtida utvecklingen, inte minst den ökade handeln. EESK kommer att övervaka denna utveckling och kommittén vill spela en konstruktiv roll i arbetet med att ge processen form och konkret innehåll.

1.2 EESK stöder kommissionens förslag som för tillfället endast innebär begränsade förändringar och anpassningar. Dessa ligger i linje med de förslag som lades i samband med den preliminära utvärderingen av den övergripande politiken på området, och en förenklad administrativ ram och möjlighet till flerårig programplanering är alltid önskvärda målsättningar. EESK står också bakom förslaget att ge ekonomiskt stöd till datoriseringen av handeln och importförfarandena samt integrerade datoriserade veterinärsystem. Förslaget till förteckning över djursjukdomar och zoonoser och det förenklade förfarandet för att ändra i denna förteckning tycks också lämpliga.

2. Bakgrund

2.1 Kommissionen har inlett en utvärdering av gemenskapens politik på djurhälsoområdet som helhet. Utvärderingen skall ta upp sådana frågor som kostnadseffektiviteten hos de nuvarande finansiella instrument som används för övervakning, bekämpning och utrotning av sjukdomar och på vilket sätt

producenterna skall förmås att vidta alla nödvändiga förebyggande åtgärder. Med utgångspunkt i resultaten av denna utvärdering kan alternativ till de nuvarande tillvägagångssätten vid beviljande av finansiellt gemenskapsstöd till medlemsstaterna komma att föreslås⁽¹⁾. För närvarande har kommissionen valt att föreslå endast några få begränsade justeringar som inte innebär någon förändring av politiken i fråga om utrotning, övervakning och bekämpning av sjukdomar och zoonoser. Förslaget syftar endast till att framlägga tillämpbara och uppenbara förändringar som har visat sig lämpliga som en del i den pågående utvärderingen.

2.2 Kommissionen föreslår att man ändrar de förfaranden som gäller för godkännande och finansiering av nationella program för utrotning, övervakning och bekämpning av djursjukdomar och zoonoser. Enligt förslaget skall program kunna godkännas och finansieras för upp till sex år i taget. Hittills har medlemsstaterna haft rätt att lämna in program som spänner över mer än ett år, men kommissionen har inte kunnat godkänna finansieringen av sådana program för mer än ett år i taget. Det finns också ett förslag om att utvidga omfattningen av de befintliga finansiella åtgärder som syftar till att förbättra politiken för information om djurhälsa och livsmedels säkerhet i fråga om produkter av animaliskt ursprung och användning av ett datoriserat system för sammanlänkning av veterinärmyndigheter⁽²⁾.

2.3 Enligt de befintliga bestämmelserna skall en finansiell gemenskapsåtgärd införas för att ersätta medlemsstaternas utgifter för finansiering av nationella program för utrotning, bekämpning och övervakning av sammanlagt 23 endemiska

⁽¹⁾ Som bas för denna utvärdering har en omfattande rapport utarbetats av externa sakkunniga (*Evaluation of the Community Animal Health Policy (CAHP) 1995 – 2004 and alternatives for the future*, 25 juli 2006, http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/final_report_en.htm).

⁽²⁾ Enligt artikel 37a i rådets beslut 90/424/EEG kan ekonomiskt bidrag från gemenskapen beviljas för datorisering av veterinärförfarandena vid import. Detta s.k. Shift-projekt och det motsvarande datoriserade instrumentet för sammanlänkning av veterinärmyndigheter (Animo) har ersatts av det integrerade systemet Traces som är obligatoriskt i alla medlemsstater sedan den 1 januari 2005.

djursjukdomar och 8 zoonoser eller epizootier⁽³⁾. Förteckningen kan utvidgas eller ändras av rådet med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen. I prioriteringssyfte föreslår kommissionen en mindre omfattande lista av sjukdomar för vilka medfinansiering kan beviljas. Den nya listan har upprättats på grundval av den inverkan de olika sjukdomarna har på folkhälsan och på internationell handel såväl som på handeln inom gemenskapen, enligt kommissionen. Kommissionen föreslår också att man för ihop sjukdomslistan med listan över zoonoser och fastställer ett och samma förfarande för beviljande av finansiellt gemenskapsstöd⁽⁴⁾. Avsikten är att förbättra resursanvändningen och säkerställa att medlemsstaternas prioriteringar ligger i linje med EU:s prioriteringar och med övriga nationella program. Kommissionen föreslår också att eventuella framtida ändringar av listan skall ske genom ett förfarande med en föreskrivande kommitté. Detta är särskilt viktigt med tanke på nya sjukdomar som utgör en risk för såväl djurhälsan som folkhälsan.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Medfinansiering från gemenskapens sida av åtgärder för utrotning, bekämpning och övervakning av smittsamma djursjukdomar och zoonoser har alltid tilldragit sig stort intresse med tanke på dessa sjukdomars komplexa natur och genomslagskraft och de stora kostnader som sådana åtgärder innebär. Bekämpning av allvarliga smittsamma djursjukdomar kräver emellertid tydliga förfaranden för finansieringen och garantier från första början att full kompensation alltid kommer att utbetalas i exempelvis sådana fall då djur måste slaktas eller produkter förstöras. Annars finns det risk för att de åtgärder som vidtas i inledningen av ett utbrott eller misstänkt utbrott av en allvarlig smittsam sjukdom är för ineffektiva, vilket leder till att konsekvenserna blir mer omfattande än vad de behöver bli. Detta gäller i synnerhet utformningen av den nationella politiken. Dessutom tilldrar sig alla utbrott av allvarliga smittsamma djursjukdomar offentligt intresse och framkallar omfattande konsumentreaktioner även om det saknas direkta och bevisade kopplingar till livsmedelssäkerhetsfrågor.

3.2 Ökad marknadstillgång och handel, längre transporttider och koncentrationen av boskap på olika sätt ökar risken för smittspridning och ekonomiska konsekvenser som förebyggande åtgärder och bekämpning innebär. Även av den anledningen finns det behov av en utvärdering av gemenskapens politik på djurhälsoområdet i sin helhet, inbegripet en mer detaljerad granskning av kostnadseffektiviteten hos de finansiella instrument som nu används för att genomföra övervakning, bekämp-

⁽³⁾ Bidragen till nationella kontrollåtgärder och program täcker vanligtvis 50 % av kostnaderna, 60 % för mul- och klövsjuka.

⁽⁴⁾ Den gällande förteckningen omfattar följande produktionsrelaterade sjukdomar: IBR/IPV, enzootisk bovin leukos, Aujeszkys sjukdom, salmonella pullorum, salmonella gallinarum, Maedi/Visna och CAEV, Johnes sjukdom, (paratuberkulos), mycoplasma gallisepticum och vissa sjukdomar som överförs av smittspridande insekter i de franska utom-europeiska departementen.

ning och utrotning av djursjukdomar, och samt de förebyggande åtgärder som krävs i besättningar. EESK vill spela en aktiv roll i utarbetandet av det erforderliga systemet för medfinansiering med avseende på nationella program, inte minst för att åstadkomma en mer sammanhängande och effektiv ram för politiken för livsmedelssäkerhet, med garantier för ökad insyn.

3.3 Mot den bakgrunden beklagar EESK komplexiteten och bristen på klarhet i de befintliga bestämmelserna, och kommittén kommer i samband med en framtida översyn att efterfråga ett mer begripligt och sammanhängande system och en bättre klassificering av bestämmelserna om medfinansiering. All lagstiftning inom gemenskapen som i något avseende berör djurhälsa och livsmedelssäkerhet bör därför snarast kartläggas och göras lättare att tillämpa. Detta skulle även stödja kommissionens och medlemsstaternas verksamhet i internationella sammanhang genom att skapa bättre kunskap om vår lagstiftning och större öppenhet i kontakterna med våra handelspartner och grannländer. Insamling och spridning av information kommer också att säkerställa ett effektivt genomförande av bestämmelserna.

4. Särskilda kommentarer

4.1 EESK anser att förslaget om möjlighet till godkännande och finansiering av nationella program för flera år i taget tydligt kommer att förenkla administrationen och bidra till att säkerställa att programmålen uppnås på ett mer effektivt sätt. Det kommer också att förbättra och öka öppenheten i administrationen och på så vis säkerställa bättre användning av gemenskapsmedlen.

4.2 Det är nödvändigt att samla och sprida information om djurhälsofrågor och livsmedelssäkerhet för att förbättra utarbetandet och tillämpningen av lagstiftning på området. I framtiden kommer det att vara särskilt viktigt att stifta mer transparenta gemenskapslagar och att informera berörda myndigheter, producenter och konsumenterna om denna lagstiftning.

4.3 EESK:s ställer sig således bakom förslagen att gemenskapen skall bidra finansiellt till ett informationsprogram på området för djurhälsa, djurs välbefinnande och livsmedelssäkerhet i fråga om produkter av animaliskt ursprung, vilket innebär upprättande och utveckling av informationsverktyg, däribland en lämplig databas för att samla in och lagra all information som hör till gemenskapens lagstiftning.

4.4 Det är också lämpligt att ta hänsyn till de tekniska framstegen inom datorisering av veterinära förfaranden och att

tillhandahålla de medel som behövs för värdtjänster inom de integrerade datoriserade veterinära systemen och för förvaltning och underhåll av systemen.

4.5 Listan över sjukdomar och zoonoser för vars bekämpning gemenskapen kan bevilja finansiellt stöd bör avspegla gemenskapens prioriteringar med beaktande av dessa sjukdomars och zoonosers möjliga konsekvenser för folkhälsan och för internationell handel och handel inom gemenskapen med djur eller med produkter av animaliskt ursprung. EESK instämmer i att fokus i första hand bör ligga på zoonoser och folkhälsa och inte på mer produktionsrelaterade djursjukdomar, och stöder förslaget att slå ihop listorna över sjukdomar och zoonoser och

låta samma förfaranden gälla för tilldelningen av gemenskapsstöd.

4.6 De tekniska kraven och informationskraven för de program för utrotning, bekämpning och övervakning för vilka man ansöker om gemenskapsfinansiering bör naturligtvis uppdateras och anpassas regelbundet och utan dröjsmål så att de står i samklang med tekniska och vetenskapliga framsteg och med återkopplingen från erfarenheter av att genomföra programmen. Det är därför lämpligt att såsom föreslås ge kommissionen möjlighet att anta och vid behov uppdatera dessa tekniska kriterier genom förfarandet med en föreskrivande kommitté.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om kvalitetskrav för skaldjursvatten" (kodifierad version)

KOM(2006) 205 slutlig – 2006/0067 (COD)

(2006/C 324/10)

Den 6 juni 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 175 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda yttrande.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 8 september 2006. Föredragande var Seppo Kallio.

Med anledning av kommitténs mandatperiodskifte beslutade plenarförsamlingen att ta ställning till detta yttrande under plenarsessionen i oktober, och utnämnde Seppo Kallio till huvudföredragande i enlighet med arbetsordningens artikel 20.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén enhälligt följande yttrande:

1. Inledning

1.1 Detta förslag avser en kodifiering av rådets direktiv 79/923/EEG av den 30 oktober 1979 om kvalitetskrav för skaldjursvatten. Det nya direktivet ersätter de olika texter som omfattas av kodifieringen. Förslaget följer de kodifierade texterna vad beträffar innehållet i sak och begränsar sig därmed till att föra samman texterna, vilket innebär att de ändringar som krävs till följd av kodifieringen endast är av formell karaktär.

2. Allmänna kommentarer

2.1 Kommittén anser att det är mycket värdefullt att ha samtliga texter samlade i ett enda direktiv. Inom ramen för "Medborgarnas Europa" fäster kommittén i likhet med kommissionen

stor vikt vid att gemenskapsrätten förenklas och förtydligas så att den blir mer tillgänglig och begriplig för medborgarna, som därmed får större möjligheter att utöva sina fördragsenliga särskilda rättigheter.

2.2 EESK anser att kodifieringen måste genomföras i enlighet med gemenskapens normala lagstiftningsförfarande.

2.3 Kommittén har fått försäkringar om att kodifieringen inte innebär någon konkret ändring utan endast syftar till att göra gemenskapslagstiftningen klar och överskådlig. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén ger därför sitt fulla stöd till denna målsättning och välkomnar förslaget på grundval av ovannämnda försäkran.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitrios DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om fastställande av lägsta djurskyddskrav för kalvar" (kodifierad version)

KOM(2006) 258 slutlig – 2006/0097 (CNS)

(2006/C 324/11)

Den 22 juni 2006 beslutade rådet i enlighet med artikel 37 i EG-fördraget att rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 8 september 2006. Föredragande var Leif E. Nielsen.

Med anledning av kommitténs mandatperiodskifte beslutade plenarförsamlingen att ta ställning till detta yttrande under plenarsessionen i oktober, och utnämnde Leif E. Nielsen till huvudföredragande i enlighet med arbetsordningens artikel 20.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande enhälligt:

1. Bakgrund

1.1 Kommissionens förslag avser en kodifiering av direktiv 91/629/EEG om fastställande av lägsta djurskyddskrav för kalvar. Antagandet skall ske med tillämpning av den påskyndade arbetsmetoden enligt det interinstitutionella avtalet av den 20 december 1994. Kodifiering görs av rättsakter som har ändrats ofta och som av det skälet har blivit svåra att förstå.

1.2 Direktivet har reviderats genomgripande flera gånger och det har blivit svårt för dess målgrupp att förstå innehållet och tillämpningsområdet utan juridisk analys och precisering av den gällande texten.

2. EESK:s synpunkter

2.1 Kommittén välkomnar därför förslaget till kodifiering som gör EU-rätten mer tillgänglig för medborgarna och bidrar till bättre lagstiftning, något som kommittén har efterfrågat i tidigare yttranden ⁽¹⁾.

2.2 Enligt artikel 6 i direktivet skulle kommissionen senast den 1 januari 2006 förelägga rådet en rapport utarbetad på basis av ett yttrande från Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet om det eller de intensiva uppfödningssystem som ur patologisk, zooteknisk, fysiologisk och beteendemässig synpunkt uppfyller kraven på kalvarnas välfärd, samt om de olika systemens samhällsekonomiska återverkningar. Rapporten skulle åtföljas av lämpliga förslag på grundval av rapportens

slutsatser. Rådet skulle därefter fatta beslut med kvalificerad majoritet om dessa förslag senast tre månader efter det att de överlämnats.

2.3 Detta har icke skett och kommissionen tycks föreslå att kodifieringen skall gälla från detta datum även om det redan har passerats vilket torde innebära att det förenklade förfarandet inte kan användas eftersom ändringen kräver ett nytt beslut.

2.4 Som EESK ofta har påpekat är det oacceptabelt att institutionerna och medlemsstaterna anger tidsfrister som de inte själva kan hålla. Det minskar respekten och förtroendet för EU:s regler och leder till att andra berörda inte heller anser att de behöver beakta tidsfristerna.

2.5 Kommissionen har samtidigt i sitt förslag till handlingsplan för djurskydd och djurs välbefinnande aviserat att man skall "lägga fram en rapport för rådet och Europaparlamentet om skydd av kalvar som hålls för animalieproduktion" under 2008 ⁽²⁾. Rapporten och förslaget skall bygga på den rapport från Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet som presenterades i juni 2006 ⁽³⁾. Kommissionen kommer nu att analysera rapporten, samla in övriga uppgifter, bedöma de socioekonomiska aspekterna samt rådfråga experter, medlemsstater och andra berörda aktörer innan man lägger fram ett konkret förslag. Även om EESK välkomnar det grundliga förarbetet beklagar vi att tidsfristen överskreds.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Se bl.a. EESK:s förberedande yttrande "Bättre lagstiftning", av den 28 september 2005 – EUT C 24, 31.1.2006, s. 39.

⁽²⁾ KOM(2006) 13 slutlig, 23.1.2006.

⁽³⁾ http://www.efsa.europa.eu/science/ahaw/ahaw_opinions/1516_en.html.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer" (kodifierad version)

KOM(2006) 286 slutlig – 2006/0100 (COD)

(2006/C 324/12)

Den 4 september 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 37 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 8 september 2006. Föredragande var Franco Chiriaco.

Med anledning av kommitténs mandatperiodskifte beslutade plenarförsamlingen att ta ställning till detta yttrande under plenarsessionen i oktober, och utnämnde Franco Chiriaco till huvudföredragande i enlighet med arbetsordningens artikel 20.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 97 röster för och 3 nedlagda röster:

1. Inledning

1.1 Detta förslag avser en kodifiering av rådets direktiv 90/219/EEG av den 23 april 1990 om innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer. Det nya direktivet ersätter de olika rättsakter som omfattas av kodifieringen. Förslaget följer de kodifierade texterna vad beträffar innehållet i sak och begränsar sig därmed till att föra samman texterna, vilket innebär att de ändringar som krävs till följd av kodifieringen endast är av formell karaktär.

2. Allmänna kommentarer

2.1 Kommittén anser att det är ytterst värdefullt att samtliga texter som rör detta ämne samlas i ett enda direktiv. Inom ramen för "Medborgarnas Europa" fäster kommittén i likhet med kommissionen stor vikt vid att gemenskapslagstiftningen förenklas och förtydligas så att den blir mer tillgänglig och begriplig för vanliga människor och därmed ger dem nya möjligheter och tillfällen att utöva de särskilda rättigheter som de kan åberopa.

2.2 För att slå vakt om och skydda människors hälsa och miljön måste alla åtgärder som garanterar optimal användning av bioteknik vidtas, särskilt till livsmedel, och all användning av genetiskt modifierade mikroorganismer måste syfta till innesluten användning för att undvika negativa konsekvenser.

2.3 EESK understryker att kontrollen av genetiskt modifierade mikroorganismer skulle kunna bli bristfällig om den inte sker på ett enhetligt sätt i samtliga medlemsstater, eftersom dessa genetiskt modifierade mikroorganismer kan föröka sig över nationsgränserna vid användning.

2.4 EESK erinrar om att en "genetiskt modifierad mikroorganism" är en "mikroorganism vars genetiska material har ändrats på ett sätt som inte inträffar naturligt" och stöder kommissionens ståndpunkt i fråga om arbetarskydd- och hygien, olycksförebyggande åtgärder och kontroll av utsläpp.

2.5 Kommittén har fått försäkringar om att kodifieringen inte innebär någon konkret ändring utan endast syftar till att göra gemenskapslagstiftningen klar och överskådlig. Vi ger därför vårt fulla stöd till denna målsättning och välkomnar förslaget på grundval av ovanstående försäkran.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets beslut om fastställande av gemenskapskriterier för utrotning och övervakning av vissa djursjukdomar (kodifierad version)"

KOM(2006) 315 slutlig – 2006/0104 (CNS)

(2006/C 324/13)

Den 11 juli 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 24 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 8 september 2006. Föredragande utan studiegrupp var Hervé Coupeau.

Med hänsyn tagen till kommitténs nya mandatperiod beslutade plenarförsamlingen att behandla detta yttrande vid plenarsessionen i oktober och utsåg Hervé Coupeau till huvudföredragande i enlighet med artikel 20 i arbetsordningen.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén enhälligt följande yttrande:

1. Inledning

1.1 Kommissionens förslag avser en kodifiering av rådets beslut 90/638/EEG av den 27 november 1990 om fastställande av gemenskapskriterier för utrotning och övervakning av vissa djursjukdomar. Det nya beslutet ersätter de olika rättsakter som omfattas av kodifieringen. Förslaget följer de kodifierade texterna vad beträffar innehållet i sak och begränsar sig därmed till att föra samman texterna, vilket innebär att de ändringar som krävs till följd av kodifieringen endast är av formell karaktär.

2. Allmänna kommentarer

2.1 Kommittén ställer sig därför bakom förslaget till kodifiering som syftar till att underlätta allmänhetens tillgång till lagstiftningen och till att förbättra densamma.

3. Särskilda kommentarer

3.1 Det är motiverat att fråga sig om andra förenklingsförfaranden kunde tillgripas samtidigt som effektiviteten måste kvarstå i systemet för övervakning och utrotning av vissa djursjukdomar.

3.2 Smittämnen som drabbar djuren härstammar allt oftare från länder utanför Europeiska unionen. I framtiden bör unionen och dess medlemsstater vara allt mer vaksamma och sammanföra sitt kunnande om bekämpning av djursjukdomar i syfte att garantera medborgarnas hälsa så att dessa kan äta köttprodukter utan risker.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om en EU-handlingsplan för skog"

KOM(2006) 302 slutlig

(2006/C 324/14)

Den 19 juli 2006 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovanstående yttrande.

Den 4 juli 2006 gav Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs presidium NAT-sektionen i uppdrag att utarbeta yttrandet i ärendet.

Med tanke på ärendets brådskande karaktär utnämnde kommittén vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 Hans-Joachim Wilms till huvudföredragande. Yttrandet antogs enhälligt.

1. Sammanfattning och slutsatser

1.1 Kommittén påpekar att EU:s handlingsplan för skog måste utformas på ett sådant sätt att (hållbar) balans uppnås mellan de ekonomiska, ekologiska och sociala aspekterna. Detsamma gäller det praktiska genomförandet av de centrala uppgifterna.

1.2 Kommittén anser att man bör öka antalet mål från 4 till 5 genom att lägga till "skogen som arbetsplats", vilket bl.a. skulle innebära "att säkra och utveckla yrkeskompetensen hos personer som arbetar inom skogsbruket" och "att stärka och bevara landsbygdsområden".

1.3 Kommittén föreslår att man tar hänsyn till frågan om att säkra och utveckla yrkeskompetensen hos de anställda inom skogsbruket när man betraktar skogen som en arbetsplats. Det är ett rimligt förslag med tanke på att det trots allt är de anställda vid skogsföretag, ministerier och förvaltningar i medlemsstaterna som vid sidan av skogsägarna förväntas genomföra handlingsplanen i praktiken i landsbygdsområdena.

1.4 Att stärka och bevara landsbygdsområden anser EESK vara en viktig faktor för att säkerställa att EU-handlingsplanen för skog kan genomföras framgångsrikt på plats i medlemsstaterna. I kapitlet om landsbygdsområden i handlingsplanen skapas garantier för att dessa områden skall ha en framtid och inte släpa efter i utvecklingen som ekologiska och sociala ödelandskap.

1.5 Kommittén lägger stor vikt vid att EU-handlingsplanen för skog är ett projekt av tillförlitlig karaktär och inte bara en viljeförklaring. Att EU-handlingsplanen om skog är trovärdig är nyckeln till att den skall accepteras och uppfattas som pålitlig.

2. Inledning

2.1 Under arbetet med EU-handlingsplanen för skog har kommissionen och medlemsstaterna utvecklat en gemensam syn

på skogsbruket och skogens och skogsförvaltningens bidrag till det moderna samhället.

2.2 Skogar för samhället: Ett långsiktigt, multifunktionellt skogsbruk som fyller dagens och framtidens samhällsliga behov och stöder skogen som försörjningskälla.

2.3 Ett multifunktionellt skogsbruk innebär ekonomiska, ekologiska, sociala och kulturella fördelar. Det ger förnybara och miljövänliga råvaror och har stor betydelse för Europas ekonomiska utveckling, sysselsättning och välbefinnande, framför allt i landsbygdsområden. Skogar bidrar till livskvaliteten genom att de utgör trivsamma bostadsområden, erbjuder fritids- och rekreativsmöjligheter och samtidigt är ett uttryck för miljöskydd och ekologiska värden. Skogarnas andliga och kulturella arv skall bevaras.

2.4 I enlighet med den här visionen har handlingsplanen följande fyra huvudmål:

— Att höja den långsiktiga konkurrenskraften.

— Att förbättra och skydda miljön.

— Att bidra till livskvaliteten.

— Att främja samordning och kommunikation.

2.5 Den femåriga handlingsplanen (2007–2011) består av ett antal nyckelåtgärder som kommissionen föreslår skall genomföras i samarbete med medlemsstaterna. Handlingsplanen innehåller även ytterligare åtgärder som kan genomföras av medlemsstaterna utifrån deras egna specifika villkor och prioriteringar och med stöd från befintliga gemenskapsinstrument. Nationella instrument kan emellertid också krävas för genomförandet.

2.6 När det gäller det praktiska genomförandet av handlingsplanen för skog krävs en överskådlig ram för skogsrelaterade åtgärder och beslut på gemenskaps- och medlemsstatsnivå.

2.7 Handlingsplanen bör tjäna som underlag för ytterligare inriktade skogsåtgärder och samordning mellan gemenskapens insatser och medlemsstaternas skogspolitik.

2.8 EU-handlingsplanens syften är att upprätthålla, stödja och vidareutveckla ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart skogsbruk och skogarnas många olika funktioner.

2.9 Principen skulle vara att fastställa nationellt jämförbara skogsprogram som utgör en bindande ram för förverkligande av internationella skogsrelaterade åtaganden och bestämmelser. De globala och sektorsövergripande frågornas allt större betydelse för skogspolitiken såsom bruket av virke som energikälla gör det nödvändigt att förbättra sammanhållningen, informationen och samordningen.

2.10 Med tanke på den stora variationen av ekologiska, sociala, ekonomiska och kulturella inslag och de skilda ägandeformerna inom skogsnäringen anser EESK att man i handlingsplanen bör beakta behovet av särskilda regionala incitament och åtgärder för de olika skogsförvaltningsformerna och ägandeförhållandena. Härigenom framhålls skogsägarnas, skogsförvaltningsanställdas och landsbygdsområdenas stora betydelse för en hållbar förvaltning av EU:s skogar.

2.11 Kommittén rekommenderar kommissionen att i handlingsplanen beakta följande fem målsättningar:

- Att höja den långsiktiga konkurrenskraften.
- Att förbättra och skydda miljön.
- Att förbättra livskvaliteten genom hållbar skogsförvaltning.
- Att främja samordning och kommunikation.
- Att främja skog som arbetsplats.

3. Åtgärder

3.1 Att förbättra konkurrenskraften på längre sikt

3.1.1 Kommittén anser att man inom ramen för denna målsättning bör ta hänsyn till eventuella andra skogsprodukter än virke, såsom tillhandahållande av dricksvatten av hög kvalitet eller förhållandet mellan koldioxid och handel med utsläppsrätter.

3.1.2 Nyckelåtgärd 2: "Att främja forskning och teknisk utveckling för att förbättra skogssektorns konkurrenskraft"

3.1.2.1 Utöver stimulansåtgärder bör det allmänna kunskaps- och resultatutbytet inom forskning och teknisk utveckling mellan europeiska forskningscentrum bidra till att stärka konkurrenskraften inom skogssektorn.

3.1.2.2 För att förbättra skogsbrukets konkurrenskraft generellt bör man i handlingsplanen föreslå åtgärder för att i samarbete med enskilda medlemsstater på ett vetenskapligt sätt undersöka hur många anställda med de rätta kvalifikationerna som krävs i medlemsstaterna för att på ett ekonomiskt försvarbart sätt säkerställa en hållbar skogsförvaltning på basis av nationella lagar och bestämmelser.

3.1.3 Nyckelåtgärd 2: "Att utbyta och utvärdera erfarenheter från värdering och saluföring av andra skogsprodukter och -tjänster än trä"

3.1.3.1 EESK anser att skogsägaren inte bör kompenseras genom stöd för ej saluförda varor och tjänster. Enskilda användare och konsumenter bör betala för tjänster direkt till skogsägarna.

3.1.3.2 Kommittén anser att kommissionen bör lägga fram ett förslag för Ständiga kommittén för skogsbruk om att inrätta en tillfällig arbetsgrupp med uppdraget att undersöka och dokumentera aktiviteter och erfarenheter kopplade till kompletterande marknadsföringsalternativ för skogsprodukter och tjänster i de enskilda medlemsstaterna. Alla skogsägare och medlemsstater kommer att dra fördelar av ett sådant utbyte.

3.1.4 Nyckelåtgärd 4: "Att främja användningen av skogsbiomassa för energiproduktion"

3.1.4.1 Det måste skapas garantier för att bearbetningen av virkesavfall till energiproduktion inte leder till försämrad jordkvalitet och därmed färre arter.

3.1.4.2 När kemiskt behandlat virkesavfall används som energikälla är det viktigt att man i samband med förbränningsprocessen ser till att undvika utsläpp av farligt avfall i luft och mark.

3.1.4.3 EESK anser att beslut på EU-nivå måste fattas på basis av vetenskapligt grundade forskningsresultat om vem (medlemsstat) som använder virke som energikälla och hur och var det används på ett hållbart sätt. Enbart i utvecklingsländerna används 50 % av det förbrukade virket som oersättligt bränsle (energikälla) utan mervärde. Detta får inte förekomma i EU:s medlemsstater. Det är helt uteslutet. Det mest gynnsamma strategiska valet utifrån ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv för energiproduktionen av virke i EU bör bedömas utifrån ett långsiktigt perspektiv och på basis av praktiska erfarenheter.

3.1.4.4 Innan genetiskt modifierat frö- eller växtmaterial används inom skogsbruket bör det stå klart att det är ekologiskt hållbart.

3.1.5 Nyckelåtgärd 5: "Att främja samarbete mellan skogsägare och förbättra utbildning och fortbildning inom skogsbruket"

3.1.5.1 Samarbete bör främjas inte enbart med skogsägare, utan även med personer som är verksamma inom skogsnäringen. I detta sammanhang fyller skogsarbetarna och ledningen på mellannivå i landsbygdsområdena en särskild funktion som länk mellan skogsägarna och industrin. Den funktionen bör upprätthållas och främjas genom lämpliga strukturer. Kvalificerad ledning på platsen är en förutsättning för att resurser och skogsförvaltning skall kunna mobiliseras.

3.1.5.2 Mot denna bakgrund anser EESK att medlemsstaterna bör främja yrkesutbildning och fortbildning för skogsägare, skogsförvaltning, skogsarbetare och skogsindustrin. Medlemsstaterna bör uppmuntra såväl skogsägarsammanslutningar som skogsarbetarorganisationer genom att inrätta rådgivande tjänster. Sådana incitament ingår som ett led i en hållbar (social) utveckling, som det finns ett stort behov av i landsbygds miljön.

3.1.5.3 För att stärka skogsbrukets konkurrenskraft och ekonomiska bärkraft kan medlemsstaterna också, som ett led i ländernas prioriteringar, vidta åtgärder för att:

- Stödja utvecklingen av yrkesorganisationer.
- Göra yrkessammanslutningar inom skogsbranschen delaktiga i politiska beslut som gäller skogsnäringen.
- Främja utvecklingen av särskilda arbetsbeskrivningar inom skogsnäringen på basis av EU:s handlingsplan för skog.

- Stödja frivillig certifiering av skogsföretag inom ramen för erkända certifieringssystem.

3.2 "Att förbättra och skydda miljön"

3.2.1 Kommittén anser att bevarande, skydd och utvidgning av den ekologiska hållbarheten inom skogsbruk och skogsskydd är väsentliga faktorer för att uppnå kommissionens mål.

3.2.2 EESK anser att frivillig certifiering av skogsföretag inom ramen för ett erkänt certifieringssystem skulle vara av stor betydelse för att säkerställa, främja och bredda hållbarhetstänkandet.

3.2.3 Nyckelåtgärd 8: "Att verka för ett europeiskt skogsövervakningssystem"

3.2.3.1 EESK välkomnar idén om ett europeiskt skogsövervakningssystem. De relevanta internationella organisationer som förväntas delta bör namnges i en förteckning för att se till att viktiga aktörer och sakkunskap inte utelämnas.

3.2.3.2 Ett europeiskt skogsdatacentrum bör vid behov ställa samlade och vetenskapligt utvärderade uppgifter till allmänhetens förfogande, i enlighet med lagstiftningen om dataskydd.

3.2.4 Nyckelåtgärd 9: "Att förbättra skyddet av EU:s skogar"

3.2.4.1 En viktig grund för uppdaterad information om skogarnas tillstånd är de skogsbruksrapporter som årligen upprättas och publiceras av medlemsstaterna. Kommittén menar därför att utarbetandet av de enskilda rapporterna bör främjas genom EJFLU och Life+.

3.2.4.2 Man bör för att förebygga skogsbrand tillämpa och i högre grad främja övergång från monokulturer, som innebär känslighet för eldsvådor, till blandade bestånd.

3.3 När det gäller det tredje målet i kommissionens förslag till handlingsplan ("Att bidra till livskvaliteten") föreslår kommittén följande nya lydelse: "**Att förbättra livskvaliteten genom hållbar skogsförvaltning**".

3.3.1 I sitt meddelande noterar kommissionen att medlemsstaterna kan uppmuntra investeringar som ökar skogarnas upplevelsevärden för allmänheten. Kommittén anser att även EJFLU kan ge stöd för att bevara och stärka landsbygdsområden eftersom skogarna har en viktig roll i detta avseende.

3.3.2 Nyckelåtgärd 10: "Att främja miljöutbildning och miljöinformation"

3.3.2.1 Främjandet av utbildnings- och informationsåtgärder bör inte begränsas till miljöområdet utan även omfatta sociala frågor. Dessa två områden överlappar varandra: Lärarnas sociala ansvar och den kulturella dimensionen fordrar ett maximum av utbildning och information på det sociala området.

3.3.3 Nyckelåtgärd 12: "Att undersöka potentialen hos skogar i och omkring tätorter"

3.3.3.1 I alla medlemsstater ser man en tydlig minskning av skogsbeståndet i tätbebyggda områden och storstadsområden. Skogsmark äventyras dels av föroreningar, dels (och särskilt) av röjning. Ersättningsmark i samma naturområde finns sällan eftersom efterfrågan på mark för bostäder och industrier och den konstanta infrastrukturutbyggnaden är högre än genomsnittet. Utbyggnad av vägar, järnvägar och flygplatser spelar en viktig roll för denna tendens.

3.4 "Att främja samordning och kommunikation"

3.4.1 Nyckelåtgärd 13: "Att stärka ställningen för Ständiga kommittén för skogsbruk"

3.4.1.1 EESK anser att man i samband med genomförandet av handlingsplanen bör anordna gemensamma möten för sammanslutningar och aktörer aktiva inom hållbart skogsbruk så att dessa kan träffas och företräda sina respektive områden. Detsamma gäller inrättandet av tillfälliga arbetsgrupper. Genom dessa åtgärder skulle man säkerställa att handlingsplanen vinner acceptans och stöd bland många av skogsbrukets aktörer.

3.4.2 Nyckelåtgärd 16: "Att stärka EU:s profil i internationella skogsrelaterade processer"

3.4.2.1 En åtgärd för att minska den globala avskogningen vore att stifta en europeisk lag för skydd av urskog som bland annat skulle reglera import, bearbetning och användning av tropisk skog och urskog. Kommissionen bör överväga ett lämpligt lagstiftningsinitiativ och se till att en europeisk lag för skydd av urskog antas senast 2012. EESK vill understryka att den pågående FLEGT-processen inom EU kan vara ett sätt att bekämpa den globala avskogningen och försämringen av urskogen. FLEGT-lagstiftningen bör fungera som ett system för att förhindra att olagligt avverkat virke kommer in på EU:s marknad och i dess förädlingsindustri.

3.4.3 Nyckelåtgärd 18: "Att förbättra informationsutbyte och kommunikation"

3.4.3.1 För att åstadkomma en multiplikatoreffekt bör alla aktörer inom skogsbrukssektorn engageras och stödjas ekonomiskt i verksamhet som man kan anta kommer att få stor betydelse för allmänheten i medlemsstaterna.

3.5 För att kunna säkerställa hållbart skogsbruk menar EESK att yrkesskickligheten hos dem som arbetar inom skogsbruket bör säkerställas. Stärkandet och bevarandet av landsbygdsområden spelar också en avgörande roll i detta sammanhang. EESK uppmanar därför kommissionen att beakta följande nya mål: **"Att främja skogen som arbetsplats"**.

3.5.1 Kommittén betonar att skogens funktioner och sociala uppgifter endast kan fyllas om tillräckligt många (skogsarbetare, maskinförare, tjänstemän inom skogsbrukssektorn och skogsförvaltare) arbetar med förvaltning och skötsel. De anställda bör ha grundläggande särskild utbildning och fortbildas fortlöpande. Detta gäller naturligtvis också skogsägare som arbetar tillsammans med sina anställda. Utbildningen bör anpassas till arbetets ekonomiska, ekologiska och sociala krav. Detta gäller särskilt i fråga om att säkerställa skogsskydd.

3.5.2 För att uppnå denna målsättning föreslår EESK följande nyckelåtgärder:

— Nyckelåtgärd 19: Att främja utbildning och fortbildning

— Nyckelåtgärd 20: Undersökning av sambandet mellan hållbart skogsbruk och yrkesutbildning/yrkeskvalifikationer inom skogssektorn

— Nyckelåtgärd 21: Landsbygdsområden

3.5.3 Nyckelåtgärd 19: Att främja utbildning och fortbildning

3.5.3.1 Kommissionen och medlemsstaterna bör öka insatserna för utbildning och fortbildning, forskning, utveckling och tekniköverföring på områdena skogs- och träindustri och skogsskydd.

3.5.3.2 Kommittén menar att kommissionen måste stödja erkända certifieringssystem för skogsförvaltning som bidrar till att säkerställa och utöka antalet arbetstillfällen genom att tillhandahålla indikatorer för hållbar personalplanering och utveckling i skogsföretag.

3.5.4 Nyckelåtgärd 20: Undersökning av sambandet mellan hållbart skogsbruk och yrkesutbildning/yrkeskvalifikationer inom skogssektorn

3.5.4.1 Kommissionen bör stödja vetenskaplig forskning om sambandet mellan hållbart skogsbruk och yrkesutbildning/yrkeskvalifikationer hos skogsägare och anställda inom skogsbruket (tydligare krav).

3.5.4.2 EESK råder kommissionen att göra en studie av vilka särskilda arbetsbeskrivningar som krävs för att säkerställa en långsiktigt konkurrenskraftig skogssektor.

3.5.5 Nyckelåtgärd 21: Landsbygdsområden

3.5.5.1 I medlemsstaterna återfinns skogsmark framför allt i strukturellt svaga landsbygdsområden. I dessa områden säkerställer skogssektorn upprätthållandet av infrastrukturen och sysselsättningen, samt inkomsterna hos skogsägare och landsbygdsbefolkning. Utan ett ekonomiskt fungerande skogsbruk skulle dessa ekologiskt värdefulla turistområden frikopplas från den allmänna utvecklingen i landet. En trolig följd av detta vore utflyttning från landsbygden, en åldrande befolkning, försummade skogsmarker eller försämrade infrastruktur. Om strukturerna förstörs på landsbygden leder detta oundvikligen till

svårigheter för användningen av trä som råmaterial i en tid när den globala efterfrågan stiger.

3.5.5.2 Kommissionen bör främja och stödja studier och forskning om vikten av skogsbruket för landsbygdsområdena.

3.5.5.3 EESK menar att medlemsstaterna bör uppmanas att säkerställa och förbättra arbetsmarknadssituationen på landsbygden. Det gäller att undvika sociala problem orsakade av fortlöpande strukturella förändringar. Vid behov bör en sådan utveckling motverkas genom samordnade program. Landsbygden bör göras mer attraktiv för befolkningen, i synnerhet för ungdomen.

3.5.5.4 Kommittén uppmanar kommissionen att stödja landsbygdsområden ekonomiskt genom EJFLU. Ekonomiskt stöd bör på begäran ges direkt till skogsägare eller företag eller till en kombination av skogsföretag.

4. Utvärdering

4.1 Kommissionen bör se till att samtliga aktörer inom det europeiska skogsbruket företräds i Rådgivande gruppen för skog och kork.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om rättelse av direktiv 2002/2/EG om ändring av rådets direktiv 79/373/EEG om avyttring av foderblandningar"

KOM(2006) 340 slutlig – 2006/0117 (COD)

(2006/C 324/15)

Den 10 juli 2006 beslutade rådet i enlighet med artikel 152 i EG-fördraget att rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 8 september 2006. Föredragande var Leif E. Nielsen.

Med anledning av kommitténs mandatperiodskifte beslutade plenarförsamlingen att ta ställning till detta yttrande under plenarsessionen i oktober, och utnämnde Leif E. Nielsen till huvudföredragande i enlighet med arbetsordningens artikel 20.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 85 röster för och 1 nedlagd röst:

1. Bakgrund

1.1 Bestämmelserna från 1979 för produktion och saluföring av foderblandningar för produktionsdjur har genomgått en rad förändringar, bland annat i fråga om märkning och uppgifter om sammansättning ⁽¹⁾. Balansen mellan konfidentialitetshänsyn (som förespråkas av djurfoderbranschen) och full information om innehåll och sammansättning (som förespråkas av lantbruket) har i samband med detta också ändrats flera gånger.

1.2 År 1990 harmoniserades märkningsreglerna. Enligt dessa skulle foderråvaror som använts räknas upp efter fallande vikt men utan skyldighet att ange kvantiteterna. Till följd av BSE (bovin spongiform encefalopati) och dioxinkriserna beslutade man 2002 att införa så kallad "öppen deklaration" med både kvantitativa och kvalitativa uppgifter om innehållet. Detta innebar att använda mängder skulle anges i fallande ordning efter vikt med en tillåten tolerans på 15 % beräknat på den uppgivna vikten. Dessutom skulle exakta uppgifter om foderråvarornas andel i foderblandningarna anges på begäran av kund ⁽²⁾.

1.3 Dessa krav framlades för EG-domstolen för ett förhandssavgörande i samband med behandlingen av en rad stämningssökningar som lämnats in av djurfoderbranschen med krav på att de nationella bestämmelserna i fråga skulle ogiltigförklaras eller tillfälligt upphävas. Genom en dom av den 6 december 2005 ⁽³⁾ gav EG-domstolen i det stora hela EU-institutionerna rätt, inte minst när det gällde direktivets giltighet.

⁽¹⁾ Rådets direktiv om saluföring av foderblandningar (79/373/EEG) och senare ändringar.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/2/EG av den 28 januari 2002, som skulle tillämpas av medlemsstaterna från och med november 2003.

⁽³⁾ De förenade målen C-453/03, C-11/04, C-12/04 och C-194-04.

Domstolen ansåg dock att kravet på att producenterna på begäran av kund skulle lämna information om de exakta viktandelarna hos de foderråvaror som ingår i foderblandningarna var ogiltigt med tanke på proportionalitetsprincipen. Domstolen ansåg bl.a. att skyldigheten inte kunde berättigas av hänsyn till folkhälsan, och att den går längre än vad som är nödvändig för att nå detta mål.

1.4 Mot denna bakgrund föreslår kommissionen ett "rättelsebeslut" enligt principen om att en ändringsakt inte får ändras men däremot kan rättas. Detta kommer enligt kommissionen att leda till att "insyn och tydlighet i EU-rätten [...] säkerställs samtidigt som man inte tvingar medlemsstaterna att ändra i den nationella rätten. De är ju under alla omständigheter tvungna att vidta lämpliga åtgärder enligt sina respektive nationella rättssystem för att följa domstolens domar".

2. EESK:s kommentarer

2.1 Djurfoderbranschen i EU känner till domstolens beslut, och med ovanstående anmärkning erkänner kommissionen att rättelsen saknar praktisk betydelse. EESK anser dock att bestämmelserna måste återspegla den rådande rättsliga situationen och stöder därför kommissionens förslag till rättelse.

2.2 I övrigt stöder EESK principen om "öppna deklarationer" av hänsyn till användarnas valmöjligheter och konkurrensen på området. Det är för lantbruksproducenten viktigt att känna till foderblandningens innehåll så exakt som möjligt, inte bara på grund av fodrets själva sammansättning utan också för att kunna jämföra priser och kvalitet. Djurfoderbranschens argument med krav på konfidentialitet av hänsyn till konkurrensen på marknaden och möjligheten till patentering verkar väga mindre tungt med tanke på hittillsvarande erfarenheter av marknadsvillkoren för foderblandningar.

2.3 EESK erkänner dock att särskilda villkor gör sig gällande i fråga om speciella foderblandningar, t.ex. för fiskodling⁽⁴⁾. EESK uppmanar därför kommissionen att för ganska få typer av specialblandningar överväga ett undantag från kravet att ange använda kvantiteter i fallande ordning uttryckta i viktprocent för att skapa möjlighet till konfidentialitet av hänsyn till den tekniska utvecklingen. Denna möjlighet skall dock bara användas i undantagsfall och när den är absolut nödvändig.

2.4 Bestämmelsen om att viktprocenten skall anges med en tillåten tolerans på ± 15 % beräknat på den uppgivna vikten är i huvudsak välmotiverat med hänsyn till de praktiska förhållandena. Eftersom det i praktiken inte går att kontrollera mindre kvantiteter, till exempel 10 %, med särskilt stor noggrannhet, bör den nationella kontrollinstansen kunna utföra kontrollen med utgångspunkt i företagets dokumentation.

Bryssel den 26 oktober 2006

2.5 Det hävdas ibland att man i praktiken inte kan analysera innehållet i en blandning. Detta påstående stämmer inte om man bortser från ovan nämnda undantag, eftersom man i samtliga medlemsstater inrättat laboratorier som är fullt kapabla att utföra uppgiften på ett betryggande sätt.

2.6 Sist men inte minst anser EESK dock att det är helt avgörande för den interna samhandeln och respekten för EU:s regelverk på området att det kontrolleras och respekteras fullt ut av medlemsstaternas myndigheter, och detta har inte alltid varit fallet. Kommissionen bör därför i detta avseende fullgöra sina skyldigheter med hjälp av Kontoret för livsmedels- och veterinärfrågor med större entusiasm än hittills varit fallet.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁴⁾ För fiskodling gäller således särskilda behov för de olika fiskarterna, på samma sätt som det finns stor variation i sammansättningen hos de biprodukter från fiskerisektorn och fiskeriindustrin som ingår som råvaror i blandningarna.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till beslut om ett förfarande för förhandsgranskning och samråd beträffande vissa lagar och andra författningar som medlemsstaterna planerar att utfärda inom transportområdet"

KOM(2006) 284 slutlig – 2006/0099 COD

(2006/C 324/16)

Den 23 juni 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 157.3 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda yttrande.

Den 4 juli 2006 gav kommitténs presidium TEN-sektionen i uppdrag att utarbeta yttrandet i ärendet.

Med tanke på ärendets brådskande karaktär utnämnde kommittén vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 **János Tóth** till huvudföredragande och antog följande yttrande med 110 röster för och 5 nedlagda röster

1. Inledning

1.1 Förslaget till beslut ⁽¹⁾ syftar till att upphäva rådets beslut av den 21 mars 1962 ⁽²⁾ om införande av ett förfarande för förhandsgranskning och samråd beträffande vissa lagar och andra författningar som medlemsstaterna planerar att utfärda inom transportområdet.

1.2 Det föreslagna beslutet syftar till att kodifiera rådets beslut av den 21 mars 1962 och följer därmed helt innehållet i sak och begränsar sig till att föra samman texterna, vilket innebär att de ändringar som krävs till följd av kodifieringen endast är av formell karaktär.

1.3 Kodifieringsförslaget bygger vidare på kommissionens beslut av den 1 april 1987 ⁽³⁾ i vilket kommissionen gav sina avdelningar i uppdrag att kodifiera rättsakter senast efter det att de ändrats för tionde gången, i syfte att uppnå en klar och begriplig gemenskapslagstiftning.

Bryssel den 26 oktober 2006

2. Allmänna synpunkter

2.1 Kommittén är särskilt bekymrad över utvecklingen under senare tid som har inneburit att medborgarna fjärras från den europeiska tanken, och framför allt från EU:s lagstiftnings- och beslutsprocess. Kommitténs uppdrag är att bidra till att överbrygga den växande klyftan mellan Europa och det organiserade civila samhället, dvs. dess medborgare.

2.2 Så länge bestämmelser som har ändrats vid ett flertal tillfällen finns spridda i såväl den ursprungliga rättsakten som i senare ändringsrättsakter, kommer det omfattande efterforskningsarbetet som krävs att göra det svårt för vanliga medborgare och civila samhällsorganisationer att få tillgång till den lagstiftningsinformation de behöver.

2.3 Därför ger kommittén sitt fulla stöd åt förslaget och hoppas att det kommer att bidra till att samtliga medborgare och intressegrupper inom det civila samhället kan få bättre och mer exakt information om en viss EU-rättsakt.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ KOM(2006) 284 slutlig.

⁽²⁾ EUT 23, 3.4.1962, s. 720–721.

⁽³⁾ KOM(87) 868 PV.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om ändring av stadgarna för det gemensamma företaget Galileo i bilagan till rådets förordning (EG) nr 876/2002"

KOM(2006) 351 slutlig – 2006/0115 (CNS)

(2006/C 324/17)

Den 19 juli 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 171 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

EESK:s presidium gav den 4 juli 2006 facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informations-samhället i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsåg Europeiska ekonomiska och sociala kommittén vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober **Antonello Pezzini** till huvudföredragande och antog följande yttrande med 116 röster för och 2 nedlagda röster:

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén framhåller än en gång hur viktigt det är att satellitnavigeringsprogrammet Galileo blir framgångsrikt. EESK har haft tillfälle att i flera yttranden ⁽¹⁾ framhålla att Galileo är ett vetenskapligt och tekniskt projekt med stort symbolvärde för EU, framför allt med tanke på att det europeiska satellitnavigeringssystemet utgör en strategisk utmaning inte bara för det internationella satellitnavigerings- och satellitpositioneringssystemet, utan även för tjänster till näringslivet och för medborgarna, samhället och en europeisk industri med större internationell konkurrenskraft.

1.2 Enligt vår uppfattning är det avgörande att programmet Galileos strategiska värde blir allmänt erkänt, eftersom det är det största europeiska projekt som hittills genomförts inom ramen för ett offentlig-privat partnerskap och den första offentliga infrastrukturen med 30 satelliter i tre olika omloppsbanor, ägd av EU-institutionerna och med möjlighet att erbjuda en ny offentlig världsomfattande tjänst på en marknad som genomgår en kraftig ökning och med exakt positionering ⁽²⁾ i tid och rum över hela jordklotet.

1.3 Kommittén kan inte förneka sin oro över att utvecklingen och valideringen i omloppsbanan av satelliter och markutrustning har blivit så försenad. Denna fas skulle ha slutförts under ledning av det gemensamma företaget Galileo under

⁽¹⁾ Kommitténs yttrande om "Europeiska programmet om satellitbaserad radionavigation (Galileo)", EGT C 311, 7.11.2001, s. 19.
Kommitténs yttrande om "Förslag till rådets förordning om bildande av det gemensamma företaget Galileo", EGT C 48, 21.2.2002, s. 42.
Kommitténs yttrande om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Rapport om läget för forskningsprogrammet Galileo i början av 2004", EUT C 302, 7.12.2004, s. 35.
Kommitténs yttrande om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om genomförande av installations- och driftsfaserna i det europeiska projektet för satellitbaserad radionavigation", EUT C 221, 8.9.2005, s. 28.
Kommitténs yttrande om "Programmet Galileo: att lyckas med inrättandet av Europeiska tillsynsmyndigheten".

⁽²⁾ Den internationella omsättningen på de marknader som använder sig av Galileos tjänster beräknas 2020 uppgå till 300 miljarder euro per år och omfatta tre miljarder mottagare. Endast inom EU beräknar man att 150 000 nya jobb kommer att skapas. Se kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet "Galileo-programmet – en lägesbeskrivning" (KOM(2006) 272 slutlig).

2006 men kommer i stället att pågå till början av 2009. De följande faserna, positionsbestämning av satellitkonstellationen, fullständig installation av markutrustningen och driften, särskilt i kommersiellt avseende, kommer inte att kunna slutföras förrän i slutet av 2010.

1.4 Kommittén håller helt med om att det är nödvändigt att undvika det resurs- och kompetenslöseri som skulle bli följden om man förlängde verksamheten för det gemensamma företaget Galileo, som hade i uppgift att genomföra hela utvecklings- och valideringsfasen efter det att Europeiska tillsynsmyndigheten för GNSS inrättats och börjat fungera i mitten av 2006, i enlighet med rådets förordning av den 12 juli 2004 ⁽³⁾.

1.5 Kommittén finner det dock "synnerligen viktigt att programmet Galileo blir framgångsrikt. En smidig övergång från det gemensamma företaget Galileo till tillsynsmyndigheten Galileo är således nödvändig". Detta framhölls i ett nyligen utarbetat yttrande, i vilket EESK framhåller att man bör garantera följande:

— Rättslig säkerhet i anslutning till överföringen av det gemensamma företagets verksamhet till tillsynsmyndigheten.

— Tillsynsmyndighetens befogenheter att ingripa i utvecklingsfasen.

⁽³⁾ Se EUT L 246, 20.7.2004. Tillsynsmyndigheten skall tillvarata det allmännas intressen i fråga om de europeiska programmen för satellitbaserad radionavigering (GNSS) och fungera som reglerande myndighet för dessa program. Tillsynsmyndighetens organ är styrelsen och den verkställande direktören. Styrelsen skall bestå av en företrädare som utses av varje medlemsstat och en företrädare som utses av kommissionen.

- Gemensamma lösningar på problem som uppstår i samband med avtalet mellan Europeiska rymdorganisationen (ESA) och gemensamma företaget eller i samband med överföringen av tredjeländers verksamhet (*) från gemensamma företaget till tillsynsmyndigheten.
- Tillräcklig och erfaren personal.
- De stater som handhar uppskjutningen av satelliterna i Galileo-systemet skall ha ett tydligt ansvar.

1.6 Kommittén stöder de principer som ligger till grund för förslaget om ändring av stadgarna för det gemensamma företaget (°), ett ärende som EESK fått på obligatorisk remiss i enlighet med artikel 171 i fördraget, och vill här framföra en rad kommentarer och rekommendationer.

1.6.1 När det gäller ändringarna av ovannämnda förordning anser kommittén att det inte räcker att föreslå ändringar – som vi för övrigt stöder – av stadgarna i bilagan. Även att följande krävs:

- Ändring i artikel 1 i förordningen: "Ett gemensamt företag enligt artikel 171 i fördraget bildas härmed för en period fram till den 31 december 2006 för genomförandet av utvecklingen av Galileoprogrammet och överföringen av denna verksamhet till tillsynsmyndigheten".
- Tillägg av ett sista stycke i artikel 1 i förordningen: "Från och med den 1 januari 2007 övertar tillsynsmyndigheten det upplösta gemensamma företags alla rättigheter och skyldigheter, även dem som härrör från avtalet med Europeiska rymdorganisationen (ESA)".
- Tillägg i bilagan om stadgarna för det gemensamma företaget, artikel 21, av följande bestämmelse: "Innan förfarandet för räkenskapsavslutning inleds skall avtal ingås med gemenskapen, när det gäller formerna för hur tredje länder som är medlemmar i gemensamma företaget och tredje länder som är medlemmar i ESA men inte i EU skall medverka i tillsynsmyndighetens verksamhet".

1.6.2 När det gäller tillsynsmyndigheten är det enligt kommitténs uppfattning mycket viktigt att ändra "tillsynsmyndighetens stadgar i syfte att föra in de uppdrag som överförs från det gemensamma företaget till tillsynsmyndigheten, t. ex. ledningen för den pågående utvecklings- och valideringsfasen, förvaltningen av den verksamhet som härrör ur EU:s forsknings- och utvecklingsramprogram samt uppföljningen och ledningen av den tekniska utvecklingen av det operationella systemet".

1.6.2.1 Tillsynsmyndigheten inrättades genom förordning (EG) nr 1321/2004 av den 12 juli 2004 och har sedan mitten av 2006 tillvaratagit det allmännas intressen i fråga om de europeiska programmen för satellitbaserad radionavigering, Egnos och Galileo, och fungerat som koncessionsgivande myndighet

(*) Det kinesiska organet National Remote Sensing Centre of China (NRSCC) och det israeliska företaget MATIMOP är medlemmar i det gemensamma företaget och sitter i dess styrelse, och deras rösträtt står i proportion till deras finansiella bidrag till företaget. Båda företagen har inledningsvis tecknat andelar på 5 miljoner euro.

(°) Bilaga till förordning (EG) nr 876/2002.

gentemot den framtida koncessionshavaren av satellitnavigeringstjänster. Den har dock inte ansvarat för utvecklingsfasen eller den forskningsverksamhet som är knuten till denna och de kommande faserna, och inte tilldelats de personalresurser och ekonomiska resurser som krävs för att dessa uppgifter skall kunna utföras.

1.6.2.2 Kommittén har inte hört om förslaget till rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1321/2004 om inrättandet av strukturer för förvaltningen av de europeiska programmen för satellitbaserad radionavigering (KOM(2006) 261 slutlig). Därför är en granskning av ovannämnda förordning formellt inte föremål för detta yttrande.

1.7 EESK anser dock att det är nödvändigt att ändra förordning (EG) nr 1321/2004, för att garantera programmet Galileos kontinuitet och en lämplig överföring av gemensamma företaget Galileos verksamhet till tillsynsmyndigheten, och för att garantera att programmets utvecklingsfas slutförs på bästa sätt när det gemensamma företaget har avvecklats. Likaledes bör arbetsmetoderna och de rättsliga, tekniska och finansiella frågorna tydligt definieras efter den 31 december 2006, så att man kan underlätta slutförandet av de olika faserna och garantera att systemets drift blir optimal.

1.8 Kommittén betonar vikten av att kommissionen, det gemensamma företaget Galileo, Europeiska tillsynsmyndigheten för GNSS och Europeiska rymdorganisationen (ESA) på alla sätt verkar för att Galileo-systemet skall vara i full drift i slutet av 2010, vilket efterlystes i slutsatserna från rådet (transport och telekommunikation) den 12 oktober 2006. Rådet har också mottagit lagstiftningsförslag från kommissionen som syftar till att överföra den återstående verksamheten vid det gemensamma företaget Galileo till tillsynsmyndigheten under 2006.

1.9 Kommittén begär att bli informerad om utvecklingen av Galileo-programmet och den viktiga roll som Europeiska rymdorganisationen (ESA) spelar vid utformningen och utvecklingen av de europeiska programmen för satellitbaserad radionavigering (GNSS). EESK önskar dessutom bli rådfrågad om den grönbok om tillämpningarna av Galileo-programmet som kommissionen ämnar offentliggöra före slutet av 2006 (*).

2. Motivering

2.1 Ända från början har EESK följt hur det europeiska programmet Galileo för satellitnavigering och positionsbestämning har skapats och utvecklats. Kommittén har erkänt dess strategiskt viktiga roll för det europeiska systemets konkurrenskraft, både när det gäller dess innovativa, sysselsättningsmässiga och sociala återverkningar och den förbättrade livskvaliteten för medborgarna.

(*) Se rådets slutsatser om framstegen med Galileo-programmet, Luxemburg, 12 oktober 2006 (finns ej tillgängliga på svenska).

2.2 Programmet Galileo omfattar följande fyra faser:

- Utformningsfasen inleddes 1999, avslutades 2001 och omfattade utformningen av hela systemets arkitektur och de fem typerna av tjänster (som kommer att beskrivas längre fram). Denna fas finansierades huvudsakligen genom gemenskapens femte ramprogram för FoTU 1998–2002.
- Utvecklings- och valideringsfasen inleddes 2002, skulle ha avslutats 2005 och omfattar utveckling av satelliter och markkomponenter samt validering av systemet i omloppsbanan. På grund av upprepade förseningar kommer denna fas att avslutas i början av 2009. De offentliga anslagen från EU och ESA – som ursprungligen uppgick till 1,2 miljarder euro samt hundra miljoner euro från sjätte ramprogrammet för FoTU 2002–2006 – kommer att uppgå till 1,5 miljarder euro. Till och med den 31 december förvaltas medlen av det gemensamma företaget Galileo, från den 1 januari 2007 av tillsynsmyndigheten. När det gäller den första experimentatsatelliten, GIOVE-A, har huvuduppdraget redan slutförts. Nu bör några tekniska aspekter kompletteras för att genomförandet av projektet skall kunna fortsättas.
- Installationsfasen, som omfattar tillverkning och uppskjutning av satelliterna i konstellationen samt fullständig installation av systemets markutrustning. Denna fas skulle pågå från 2006 till 2007 men kommer i stället att genomföras under 2009 och 2010. Det totala finansieringsbeloppet är 2,1 miljarder euro. En tredjedel, dvs. 700 miljoner euro, betalas via gemenskapsbudgeten, och de övriga två tredjedelarna, dvs. cirka 1,4 miljarder euro, betalas av privata konsortier. Installationsfasen och den därpå följande driftsfasen kommer att bli föremål för en koncession som varar i cirka tjugo år. Tillsynsmyndigheten kommer att vara koncessionsgivande myndighet.
- Driftsfasen, som inte kommer att kunna inledas före slutet av 2010, kommer att innebära årliga drifts- och underhållskostnader på cirka 220 miljoner euro. Kostnaderna skall helt och hållet bäras av de privata aktörerna, med undantag av ett särskilt ekonomiskt tillskott från EU för de första åren i denna fas, i enlighet med de beslut som kommer att fattas om EU:s budgetplan för 2007–2013.

2.3 Det är mycket oroväckande att utvecklings- och valideringsfasen har blivit så försenad och att driftsfaserna därmed också försenas. Denna situation innebär att det sker en förskjutning som påverkar den allmänna tidsplanen för projektet negativt. Genomförandet av ett exceptionellt instrument skjuts upp, ett instrument som i sig förenar den europeiska forskningens kompetens och resultat, och som kan garantera framgång på världsmarknaden för satellitnavigeringsrelaterade produkter och tjänster. Värdet av denna marknad uppgick 2005 till 60

miljarder euro, med en årlig ökning på 25 % och 150 000 nya jobb enbart i EU, främst inom högteknologi-, forsknings- och tjänstesektorerna.

2.4 Kommittén är ännu mer oroad över den osäkerhet som råder när det gäller arbetsformer och rättsliga, tekniska och finansiella frågor, något som kommittén nyligen påpekat i ett yttrande⁽⁷⁾. Den osäkra situationen omfattar både det gemensamma företaget och tillsynsmyndigheten, och om den inte åtgärdas under 2006 finns det en risk för att den kommer att inverka negativt på slutförandet av de olika faser som planerats för att garantera optimal drift av systemet, ett system som kan spela en avgörande roll när det gäller att förverkliga en europeisk kunskapsbaserad ekonomi med större internationell konkurrenskraft.

2.5 EESK har redan haft tillfälle att påpeka att privata komponenter bör knytas till utvecklingen och driften av systemet från och med det gemensamma företagets avveckling. På så sätt kan man garantera kontinuerligt stöd under genomförandefaserna, eftersom Galileo är det största europeiska projektet inom ramen för ett offentlig-privat partnerskap.

2.6 Det gemensamma företaget Galileo inrättades efter utformningsfasen i maj 2002 för en fyraårsperiod, i enlighet med artikel 171 i EG-fördraget, genom förordning (EG) nr 876/2002 och med EU och ESA⁽⁸⁾ som partner. Syftet var att "säkerställa enhetligheten i projektets ledning och ekonomiska kontroll under forsknings-, utvecklings- och demonstrationsfasen av Galileoprogrammet, och för detta ändamål (...) mobilisera de medel som avsatts för detta program".

2.7 Det gemensamma företaget Galileo bildades för att slutföra Galileoprogrammets utvecklingsfas och förbereda de följande faserna, med följande två huvuduppgifter:

- Övervaka och samordna den forsknings- och utvecklingsverksamhet som behövs, genom ett avtal med Europeiska rymdorganisationen som skall genomföra verksamheten.

- Sköta förfarandet för att välja ut den framtida koncessionshavaren.

2.8 I sin resolution om Handlungsplan för genomförande av den europeiska rymdpolitiken av den 29 januari 2004⁽⁹⁾ påpekar Europaparlamentet att programmet Galileo har en enorm betydelse för utvecklingen av industri, transporter och miljöskydd och för genomförandet av Lissabonstrategins mål. Parlamentet uppmanar även kommissionen och rådet att förse Galileo med effektiva strukturer, vid sidan av tillsynsmyndigheten, för att garantera verksamhetens öppenhet och systemets säkerhet⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Kommitténs yttrande om "Programmet Galileo: att lyckas med inrättandet av Europeiska tillsynsmyndigheten" – CESE 1179/2006, 13.9.2006.

⁽⁸⁾ ESA är en förkortning för Europeiska rymdorganisationen.

⁽⁹⁾ P5_TA(2004)0054, 29.1.2004

⁽¹⁰⁾ Tillsynsmyndigheten och en skyddsmekanism som var föremål för rådets beslut av den 12 juli 2004.

2.9 Tillsynsmyndigheten inrättades genom förordning (EG) nr 1321/2004 av den 12 juli 2004 och har sedan mitten av 2006 tillvaratagit det allmännas intressen i fråga om de europeiska programmen för satellitbaserad radionavigering, Egnos och Galileo, och fungerat som koncessionsgivande myndighet gentemot den framtida koncessionshavaren av satellitnavigeringstjänster.

2.10 Den nuvarande förordningen medger dock inte att tillsynsmyndigheten deltar i utvecklingsfasen eller den forskningsverksamhet som är kopplad till denna och de kommande faserna, och myndigheten har inte tilldelats de personalresurser och ekonomiska resurser som krävs för att dessa uppgifter skall kunna utföras.

2.11 Förordningen om det gemensamma företaget Galileo ⁽¹⁾ föreskriver å andra sidan en fyraårsperiod som löpte ut i mitten av 2006, och förordningen borde därför förlängas så att man kan slutföra både förhandlingarna om val av koncessionsinnehavare och hela fasen för utveckling av satelliter och markkomponenter samt validering av systemet i omloppsbanan.

2.12 För att undvika ytterligare förseningar i projektets genomförande, och för att inte skapa osäkerhet i förhållandet mellan de olika komponenterna, anser kommittén att det krävs en snar och öppen översyn av förordningarna om det gemensamma företaget och tillsynsmyndigheten, varvid man måste bringa klarhet i överföringen av kompetens och förhållandena mellan de båda organen.

2.13 EESK ser positivt på målsättningarna i det förslag som behandlas i detta yttrande, som syftar till att undvika det resurs- och kompetenslöseri som skulle bli följderna om man förlängde verksamheten för det gemensamma företaget Galileo efter inrättandet av Europeiska tillsynsmyndigheten, som började fungera redan i mitten av 2006.

Bryssel den 26 oktober 2006

2.14 Kommittén anser dock att innehållet i förslaget är otillräckligt, både därför att det är begränsat till stadgarna för det gemensamma företaget, vilka bifogats förordning (EG) nr 876/2002, och därför att förslaget bör kopplas till översynen av förordningen om tillsynsmyndigheten. Kommittén har hittills inte hört om förslaget till översyn.

2.15 Som Galileoprogrammet nu ser ut kommer utvecklingsfasen inte att vara avslutad före 2008 års slut. Inte förrän då kommer man att kunna ta i drift de fyra satelliter som kommer att konstrueras och skjutas upp av Europeiska rymdorganisationen inom ramen för fasen "validering i omloppsbanan". Såsom stadgarna nu är formulerade skulle det gemensamma företaget därför inte avsluta sin verksamhet före 2008 års slut, vilket innebär att dess livslängd skulle förlängas med omkring tre år i förhållande till de ursprungliga planerna.

2.16 Å andra sidan har tillsynsmyndigheten skapats för att tillvarata det allmännas intressen i fråga om de europeiska programmen för satellitbaserad radionavigering, Egnos och Galileo, och fungera som koncessionsgivande myndighet gentemot den framtida koncessionshavaren av satellitnavigeringstjänster, men den har inte ansvaret för utvecklingsfasen eller den forskningsverksamhet som är kopplad till denna och har inte tilldelats de personalresurser och ekonomiska resurser som krävs för att dessa uppgifter skall kunna utföras.

2.17 Kommittén delar rådets syn på vikten av att marknadsföra systemet för satellitnavigering för att det skall bli en kommersiell framgång, särskilt genom forskningsverksamhet. Större delen av de ekonomiska fördelarna med Galileo-programmet härrör enligt rådet från "tillämpningarna nedströms" ⁽¹²⁾.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ GJU = Galileo Joint Undertaking.

⁽¹²⁾ Se rådets slutsatser om framstegen med Galileo-programmet, Luxemburg, 12 oktober 2006.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1321/2004 om inrättandet av strukturer för förvaltningen av de europeiska programmen för satellitbaserad radionavigering"

KOM(2006) 261 slutlig – 2006/0090 (CNS)

(2006/C 324/18)

Den 29 september 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 171 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén omovannämnda yttrande.

Den 25 oktober 2006 gav kommitténs presidium i uppdrag åt facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationsområdet att förbereda ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsågs Stéphane Buffetaut till huvudföredragande vid Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs 430:e plenarsession den 26 oktober 2006, då EESK antog följande yttrande med 111 röster för, 1 röst emot och 2 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har vid flera tillfällen framhållit att den anser det synnerligen viktigt att programmet Galileo blir framgångsrikt.

1.2 Som kommittén betonat i sitt initiativyttrande "Programmet Galileo: att lyckas med inrättandet av Europeiska tillsynsmyndigheten" krävs en smidig övergång, under beaktande av den rättsliga säkerheten, från det gemensamma företaget Galileo till tillsynsmyndigheten.

1.3 EESK stöder således rådets rättsliga angreppssätt som syftar till ändring av förordning (EG) nr 1321/2004 om inrättandet av strukturer för förvaltning av de europeiska projekten för satellitbaserad radionavigation för att säkerställa kontinuiteten i Galileo-programmet och en lämplig överföring av verksamheten i det gemensamma företaget Galileo till tillsynsmyndigheten.

1.4 Kommittén anser att den föreslagna ändringen i artikel 2.1 i förordning (EG) nr 1321/2004, där tillsynsmyndighetens uppgifter fastställs, på ett fullgott sätt uppfyller behovet av att låta tillsynsmyndigheten å ena sidan slutföra utvecklingsfasen och å den andra vidta forskningsåtgärder som är nödvändiga och som kan gagna de europeiska GNSS-programmen.

1.5 EESK anser också att den nya lydelse som föreslås för artikel 3.1 i rådets förordning (EG) nr 1321/2004 svarar mot behovet av att säkerställa den rättsliga säkerheten vad gäller äganderätten såväl till systemet – före slutet på utvecklingsfasen – som materiella och immateriella tillgångar som genereras eller utvecklas innan det gemensamma företaget avvecklas, samt under den utvecklingsfas som följer på denna avveckling.

1.6 Vi vill liksom rådet framhålla att man i mesta möjliga mån måste undvika en onödig och kostsam dubbling av struk-

turerna och att ett harmoniskt samarbete mellan strukturerna måste säkerställas under övergångsperioden.

1.7 EESK välkomnar slutligen att den föreslagna texten ansluter sig till de rekommendationer kommittén lagt fram i initiativyttrandet TEN/246.

2. Rådets förslag

2.1 Rådets förslag till förordning syftar till att reglera de rättsliga och egendomsrelaterade svårigheter som skulle ha kunnat uppstå med de befintliga lagtexterna efter avvecklingen av det gemensamma företaget, innan utvecklingsfasen avslutats och företagets verksamhet övertagits av den europeiska tillsynsmyndigheten.

2.2 För att undvika dessa problem föreslås i förslaget till förordning att man gör ett tillägg till den nuvarande texten i artikel 2.1 i förordning (EG) nr 1321/2004 och att man ersätter artikel 3.1 med en ny text.

3. Allmänna kommentarer

3.1 I inledningsskedet av Galileo-programmet skilde sig de uppgifter som tilldelades det gemensamma företaget och den europeiska tillsynsmyndigheten åt både i fråga om karaktären och tidsplanen för genomförandet. Beroende på att utvecklingsfasen försenats med ca två år och att den europeiska tillsynsmyndigheten faktiskt har inrättats har det nu blivit nödvändigt att av ekonomiska, rättsliga och tekniska skäl låta tillsynsmyndigheten ingripa i utvecklingsfasen och avveckla det gemensamma företaget. Detta kräver självfallet ändringar i den nuvarande lagstiftningen, närmare bestämt i förordning (EG) nr 1321/2004.

3.2 Under den oundvikliga övergångsperioden är det nödvändigt att dessa båda organ bedriver ett nära samarbete så att överföringen av verksamheten sker så smärtfritt som möjligt.

3.3 Överföringen av verksamhet och kompetens kan bara ske i god ordning om den rättsliga ramen är klart fastställd och den rättsliga säkerheten kan garanteras.

3.4 Målet med förslaget till förordning är just att bygga upp denna rättsliga ram och säkerställa rättssäkerheten vad gäller följande viktiga frågor:

- Övertagandet av det gemensamma företags uppgifter under utvecklingsfasen, där den europeiska tillsynsmyndigheten i dag saknar befogenhet.
- Möjligheten för den europeiska tillsynsmyndigheten att vidta forskningsåtgärder.

— En rättslig lösning av frågan om äganderätten till systemet samt till immateriella och materiella tillgångar som skall överföras till den europeiska tillsynsmyndigheten.

3.5 Förslaget till förordning uppfyller dessa krav och det måste ses som positivt att rådet tydligt uttrycker sin vilja att undvika varje form av dubblering av strukturerna, vilket skulle bli både onödigt och kostsamt.

3.6 Ur en annan rättslig synvinkel, som inte har direkt koppling till den aktuella förordningen, borde rådet behandla frågan om det internationella ansvaret för satelliterna i Galileo-systemet, som åvilar de stater som handhar uppskjutningen.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Europaparlamentets och rådets förordning om roaming i allmänna mobilnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster"

KOM(2006) 382 slutlig – 2006/0133 COD

(2006/C 324/19)

Den 4 september 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda yttrande.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs presidium gav den 12 september 2006 facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsåg Europeiska ekonomiska och sociala kommittén vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 **Bernardo Hernández Bataller** till huvudföredragande och antog följande yttrande med 131 röster för, 7 röster mot och 12 nedlagda röster:

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK ställer sig bakom de kriterier som kommissionen – mot bakgrund av de höga priser som konsumenterna får betala vid internationella roamingsamtal med mobiltelefon – framför i sitt förslag till förordning. Förslaget syftar till att skapa en harmoniserad rättslig grund för sådana åtgärder som skulle underlätta fullbordandet av den inre marknaden för elektroniska kommunikationer, och sätter samtidigt medborgarna i centrum för EU:s politik.

1.2 Förslaget är nödvändigt och proportionellt och stärker konsumentskyddet. Bland annat ökar konsumenternas rätt att

erhålla information tack vare åtgärder för insyn, och deras ekonomiska intressen skyddas genom att det fastställs ett pristak för de landbaserade mobiltelenätens operatörer inom EU för tillhandahållande av roamingtjänster för rösttelefoni mellan medlemsstater på slutkunds- och grossistnivå.

1.3 Kommittén skulle helst se att kommissionen vid granskningen av förordningens verkan baserar sina kommande förslag på sådana principer som "den uppringande betalar" ("calling party pays") och att de priser som faktureras abonnenten för roaming-samtal ligger i nivå med dem som hemmaleverantören tillämpar ("home pricing principle").

2. Inledning

2.1 De europeiska medborgarnas alltmer omfattande resande utanför hemlandet, och särskilt inom EU, har lett till ett ökat behov av telekommunikation via det allt större antalet mobiltelefoner. Konsumenternas möjlighet att tack vare avtal mellan operatörer i olika länder ringa och ta emot samtal vid resor utomlands kallas "roaming".

2.1.1 Detta inbegriper tjänster som tillhandahålls av en nationell mobiloperatör (värdnät) till en mobiloperatör i ett annat land (hemmanät). Marknaden består vanligen av följande tjänster:

- Tjänster till mobiloperatörer i en annan medlemsstat eller ett tredjeland när det gäller tillträde från mobiltelefon.
- Tjänster till mobiloperatörer i en annan medlemsstat eller ett tredjeland när det gäller originering av telefonsamtal från en mobiltelefon.
- Tjänster till mobiloperatörer inom en medlemsstat eller ett tredjeland där överföring av data originerar från en mobiltelefon.
- Tjänster till mobiloperatörer inom en medlemsstat eller ett tredjeland när det gäller transport av både telefonsamtal och datatrafik till kunder i nationella eller internationella mobiltelenät eller fasta nät.

2.1.2 Det beräknas att ca 150 miljoner europeiska medborgare använder denna tjänst, antingen i samband med nöjesresor eller, i mycket större utsträckning (omkring tre fjärdedelar av all roaming), i samband med affärsresor.

2.2 Roaming ger tveklöst allmänheten ekonomiska och sociala fördelar, men roaming har också kritiserats hårt av kunder, konsumentorganisationer, tillsynsmyndigheter och politiker för de höga avgifterna, som är långt högre än vid inrikes samtal. Kritikerna menar dessutom att taxorna för roaming är svåröverskådliga för slutkunden, inte är motiverade sett till de underliggande kostnaderna för tjänsten och skiftar kraftigt mellan länder och operatörer: I stort sett varierar dessa taxor mellan 0,20 euro för en finländsk kund som ringer till sitt hemland från Sverige och 13,05 euro när en person från Malta ringer hem från Lettland. Enligt olika branschstudier tjänar telefonbolagen i EU omkring 8,5 miljarder euro varje år på roamingssamtal, vilket utgör mellan 3 till 7 procent av deras omsättning, en andel som tenderar att öka.

2.3 Kommissionen började intressera sig för problemet med höga roamingavgifter för mobiltelefonikunder på resa i Europa i olika initiativ i slutet av 90-talet:

— I mitten av 1999 beslutade kommissionen att genomföra en sektorundersökning om nationella och internationella roamingtjänster och inledde förfaranden för överträdelse mot vissa mobiltelefonoperatörer i Storbritannien och Tyskland.

— Internationell roaming erkändes också som en fråga för eventuell förhandsreglering vid antagandet av 2002 års lagpaket om elektroniska kommunikationer ⁽¹⁾, genom identifieringen av den nationella grossistmarknaden för tillhandahållande av internationell roaming i allmänna mobiltelefonnät i kommissionens rekommendation av den 11 februari 2003 ⁽²⁾ om relevanta produkt- och tjänstemarknader inom området elektronisk kommunikation

— Europeiska gruppen av regleringsmyndigheter ⁽³⁾ påpekade i maj 2005 att slutkundspriserna var mycket höga utan att det fanns någon klar motivering för detta; att detta verkade bero på både höga grossistpriser som togs ut av värdlandets nätoperatör och, i många fall, kundens egen nätoperätörs höga pålägg på slutkundspriset; Gruppen konstaterade också att sänkningar av grossisttaxorna sällan slår igenom i slutkundsledet, och att kunderna ofta saknade tydlig information om taxorna för roaming.

⁽¹⁾ Direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster ("ramdirektivet"), (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33). Samma datum antogs direktiv 2002/19/EG om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter ("tillträdesdirektivet"), EGT L 108, 24.4.2002, s. 7), direktiv 2002/20/EG om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster ("auktorisationsdirektivet") (EGT L 108, 24.4.2002, s. 21) och direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster ("direktivet om samhällsomfattande tjänster") (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51). Dessutom tillkommer direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (DO L 201, 31.7.2002, s. 37.)

⁽²⁾ Kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader inom området elektronisk kommunikation som kan bli föremål för förhandsreglering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster – C(2003) 497, EUT L 114, 8.3.2003, s. 45. Man identifierar 18 marknader som kan anses ha utformats i enlighet med gällande gemenskapslagstiftning

⁽³⁾ Se kommissionens beslut 2002/627/EG av den 29 juli 2002 om att bilda Europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för nät och tjänster inom området elektronisk kommunikation (EGT L 200, 30.7.2002, s. 38). Beslutet ändrat genom kommissionens beslut 2004/641/EG av den 14 september 2004 (EGT L 293, 16.9.2004, s. 30).

- I oktober 2005 uppmärksammade kommissionen problemet med höga avgifter för internationell roaming och bristen på öppenhet i fråga om priserna genom att lägga ut en webbplats med konsumentinformation som inte bara bekräftade det faktum att taxorna i många fall är uppenbart för höga, utan också visade på prisvariationer i EU som inte kunde motiveras för samtal med samma egenskaper.
- I sin resolution om EU:s lagstiftning och marknader på området för elektronisk kommunikation 2004 av den 1 december 2005 ⁽⁴⁾ välkomnade Europaparlamentet kommissionens initiativ om öppenhet inom området internationell roaming och uppmanade kommissionen att utveckla nya initiativ för att sänka de höga kostnaderna för gränsöverskridande mobiltelefontrafik.
- I december 2005 framhöll ERG för kommissionen sina farhågor om att de åtgärder som vidtogs av de nationella regleringsmyndigheterna inte skulle lösa problemet med för höga priser, och påpekade att roaming utgör en undantagsfråga där de uppenbara nackdelarna för konsumenten inte heller kommer att lösas blott genom tillämpning av det nämnda telekompaketet.
- I mars 2006 påpekade Europeiska rådet att sänkta avgifter är av vikt för konkurrenskraften, mot bakgrund av att en mer fokuserad, effektiv och integrerad politik för informations- och kommunikationspolitik både på europeisk och på nationell nivå är nödvändig för att den förnyade Lissabonstrategins mål för ekonomisk tillväxt och produktivitet skall kunna uppnås ⁽⁵⁾.

2.4 Trots kritikernas entydiga budskap, EU-institutionernas initiativ, vissa EU-medlemsstaters åtgärder och några operatörers sänkning av roamingavgifterna har det hittills inte varit möjligt att vidta effektiva och snabba åtgärder för att åstadkomma väsentliga minskningar av avgiftsnivåerna för roaming i hela EU på ett harmoniserat sätt.

2.5 Slutligen lade kommissionen, efter att ha undersökt olika lagstiftningsalternativ och deras konsekvenser, den 12 juli 2006 fram ett förslag till förordning om roaming på allmänna mobiltelefonnät i EU som syftar till att sätta en gräns för de tariffer som operatörerna kan ta ut av varandra för hantering av mobil-samtal liksom för de tariffer som tas ut av användarna för att ringa och ta emot sådana samtal utanför hemlandet men inom EU. Denna förordning skulle ändra den nuvarande lagstiftningen för elektronisk kommunikation som fastställts i direktiv 2002/21/EG.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets resolution 2005/2052 (INI).

⁽⁵⁾ Ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte den 22–23 mars 2005, och Meddelande inför Europeiska rådets vårmöte – Att arbeta tillsammans för tillväxt och sysselsättning – Nystart för Lissabonstrategin, KOM(2005) 24.

3. Kommissionens förslag

3.1 Med detta förslag till förordning vill kommissionen skapa en harmoniserad, objektiv, enhetlig och välvägd rättslig grund för sådana åtgärder som skulle underlätta fullbordandet av den inre marknaden för elektroniska kommunikationer, som ligger i linje med den reviderade Lissabonstrategin för främjande av tillväxt och sysselsättning genom större konkurrenskraft och är förenlig med kommissionens därmed sammanhängande initiativ i2010.

3.2 Denna grund kommer att göra det möjligt att fastställa maxtaxor per minut som de landbaserade mobiltelefonnätens operatörer i EU får ta ut för roamingtjänster för rösttelefonisamtal mellan medlemsstaterna. Det gäller både de taxor som nätoperatörerna tar ut av varandra och de taxor som hemmaverantören tar ut av slutkunden. Maxtaxan måste omfatta alla element som ingår i ett internationellt roamingsamtal, inklusive indirekta kostnader samt kostnader för signalering, originerings, förmedling och terminering. Den bör också ta hänsyn till att operatörernas självkostnader för att leverera tjänsten.

3.3 I enlighet med den s.k. europeiska hemmamarknadsprincipen strävar man efter att säkerställa ett gott konsumentskydd för utnyttjare av allmänna mobilnät under resor i gemenskapen, samtidigt som konkurrensen mellan mobiloperatörerna bevaras genom att de tillåts variera sitt utbud och anpassa taxorna till marknadsförhållanden och efterfrågan.

3.4 Pristaket bör fastställas som följer:

- Grossistpriser för samtal till en destination inom ett besökt land får inte överstiga två gånger EU-genomsnittet för priserna för mobilterminering för mobilnätoperatörer med betydande marknadskraft. Den genomsnittliga mobiltermineringstaxan anses som ett pålitligt riktvärde eftersom den redan övervakas i enlighet med 2002 års lagpaket om elektroniska kommunikationer, och bör baseras på operatörernas självkostnader.
- När det rör sig om samtal från ett besökt land till hemlandet eller till ett tredje land i gemenskapen får priset inte överstiga tre gånger den ovannämnda genomsnittstaxan.
- På slutkundsnivå fastställs taket för samma kategorier av roamingsamtal till 130 % av det tak som tillämpas i grossistledet. Då är moms inte inräknad men väl alla fasta avgifter för reglerade roamingsamtal, exempelvis avgifter för uppkopplings- och tillvalsavgifter. Pristaken för slutkundstaxorna för reglerade roamingsamtal kommer att bli rättsligt bindande sex månader efter det att den föreslagna förordningen träder i kraft, så att tillhandahållarna av tjänster kan göra nödvändiga anpassningar.

— I förslaget föreskrivs också ett tak på 130 % av den genomsnittliga mobiltermineringstaxan för de taxor som roamingkunder betalar för att ta emot samtal när de befinner sig i ett annat EU-land än hemlandet. Momsen är inte inräknad men väl alla fasta avgifter för reglerade roamingsamtal, exempelvis avgifter för uppkopplings- och tillvalsavgifter.

3.5 I förslaget till förordning berörs också kravet på insyn i priserna genom att mobiloperatörerna blir skyldiga att på begäran ge personanpassad information om roamingavgifter i slutkundsledet till roamingkunderna. Informationen skall vara kostnadsfri och kunderna skall kunna välja om de vill ha informationen som SMS (Short Message Service) eller som röstmeddelande på sin mobiltelefon. Dessutom skall mobiloperatörer tillhandahålla upplysningar om roamingtaxor när abonnemangen tecknas, och därefter med regelbundna mellanrum och om betydande ändringar av roamingtaxorna förekommer.

3.6 För att alla som använder mobil rösttelefoni skall omfattas av förslaget till förordning bör avgiftsregleringen gälla oavsett om kunden betalar hemmaleverantören i förskott eller efterskott.

3.7 Förslaget ger vidare de nationella tillsynsmyndigheterna nödvändiga befogenheter för att se till att reglerna efterlevs, i linje med deras befintliga roll enligt EU:s regelverk för elektronisk kommunikation. Utöver att vara ansvariga för informationen om den genomsnittliga mobiltermineringstaxan, som kommissionen regelbundet skall offentliggöra, har de också till uppgift att bevaka utvecklingen av de taxor i grossist- och slutkundsledet som gäller röst- och datakommunikationstjänster, däribland SMS-tjänster och MMS-tjänster (Multimedia Messaging Service), för roamingkunder i gemenskapen, inte minst i de yttersta randområdena. Detta gör det möjligt att bedöma operatörernas lönsamhet och kostnadstäckning samt att i förekommande fall föreskriva påföljder för överträdelse av förordningen.

3.8 De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra förslaget till förordning bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁽⁶⁾. Den tid som avses i artikel 5.6 i beslut 1999/468/EG skall vara tre månader. Kommissionen skall biträdas av den kommunikationskommitté som inrättats genom artikel 22 i direktiv 2002/21/EG.

3.9 Enligt förslaget skall förordningen ses över efter två år. Detta innebär att om marknadsutvecklingen då har gjort förordningen överflödigt kan kommissionen överväga att upphäva den, i enlighet med principerna för bättre lagstiftning.

⁽⁶⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

4. Allmänna kommentarer

4.1 EESK uppskattar kommissionens ansträngningar för att införa en rättslig grund som möjliggör att effektiva åtgärder vidtas för att sänka avgifterna för roamingtjänster inom mobil telefoni i EU. Man kan konstatera att kommissionen räknar med en sänkning på upp till 70 % av priserna för roaming, vilket innebär en inbesparing för konsumenterna på ungefär 5 miljarder euro.

4.1.1 EESK tror att den föreslagna åtgärden innebär bättre konsumentskydd. Å ena sidan skyddas konsumenternas ekonomiska intressen då roamingkostnaderna sänks. Å den andra får de ökad insyn i priserna genom att användarnas rätt att få tillgång till information främjas. Kommittén ställer sig bakom de kriterier som kommissionen lägger fram i förslaget, som därmed får EESK:s stöd.

4.2 EESK är samtidigt medveten om de svårigheter som är förknippade med en överenskommelse om dessa åtgärder för sänkning av roamingkostnaderna eftersom vissa regleringsmyndigheter och operatörerna själva motsätter sig förslaget. Kommissionens initiativ har allmänt kritiserats för alltför långtgående rättsliga ingrepp, för bristande samråd med berörda parter, för ett alltför snabbt genomförande utan att ge företagen möjligheter till anpassning, för att dessa företag inte ges möjlighet till självreglering, för att initiativet inriktas på nettopriserna men inte bruttopriserna, för att operatörer i länder med ett stort antal besökande missgynnas kraftigt, samt för att en oönskad sidoeffekt kan bli höjda priser för andra telekomtjänster eller ifrågasättande av framtida investeringsbehov för utveckling av elektronisk kommunikation (3G, bredband osv.).

4.3 Däremot kan man konstatera att telefonoperatörernas intäkter är synnerligen höga. Dessutom skulle en eventuell sänkning av roamingpriserna inte leda till att operatörerna går med förlust, vilket deras egna sektorstudier har visat.

4.3.1 När det gäller att avgöra vilken regleringsform som vore lämplig mot bakgrund av att vissa operatörer har arbetat för sänkta roamingkostnader, visar tidigare erfarenheter att initiativ av det här slaget inte är någon garant för varken tidsplanen eller den nödvändiga harmoniseringen när problemet skall lösas.

4.3.2 EESK anser att en förordning är nödvändig eftersom den kan tillämpas direkt av medlemsstaterna, och den är att föredra framför en enkel självreglering av marknaden och framför de insatser som medlemsstaterna själva kunde göra. Eftersom roamingen är gränsöverskridande har de nationella myndigheterna inte behörighet att ingripa.

4.4 Det finns dessutom risker med att fatta olika beslut i olika delar av EU med tanke på den framtida möjligheten att grunda virtuella telekombolag. Därmed kan den övergripande utvecklingen av elektronisk kommunikation inom EU äventyras.

4.5 Tillsammans med vad som anförts ovan beklagar EESK att de åtgärder som kommissionen föreslår för att förhindra oskäligen priser för roamingtjänster framöver är mycket blygsamma i förhållande till användarnas förväntningar och till kommissionens ursprungliga förslag.

4.6 Målsättningen bör vara att det inte skall finnas skillnader i priset för roaming i olika medlemsstater samtidigt som konkurrensen mellan olika operatörers utbud inte får äventyras. Med andra ord bör kunden tillförsäkras samma pris som i ursprungslandet oberoende av var han eller hon befinner sig (s. k. "home pricing principle"). Det aktuella förslaget till förordning ger dock ingen möjlighet att uppnå denna målsättning om mer enhetliga nationella priser och av roamingpriser trots att tariffrerna sänks.

4.7 När det gäller kostnaderna för samtal som kunden mottar i ett annat land kan man konstatera att förslaget till förordning fastställer begränsningar i prissättningen av denna tjänst. Däremot föreslås inte att detta förfarande skall slopas, trots att företagskunder och konsumenterna sedan länge har begärt detta och trots att ett sådant förslag ingick i kommissionens ursprungliga utkast. EESK anser att det framöver vore lämpligare att tillämpa principen "den som ringer upp betalar" ("calling party pays") eftersom den kan anses mest rättvis.

4.8 Kommittén beklagar att kommissionen inte har gjort någon utvärdering av de sociala återverkningarna på sysselsättningen till följd av initiativet. Det vore önskvärt att tillämpningen av förordningen inte leder till minskade arbetstillfällen eller till försämrade arbetslivsvillkor i sektorn, utan att den tvärtom beaktar de målsättningar som ingår i den Europeiska socialpolitiska agendan (?).

4.8.1 EESK anser att sex månader är för lång tid innan taket för slutpriset (dvs. det pris som kunden betalar) införs. Med tanke på att operatörerna inte har några problem att anpassa sig till den nya situationen bör denna övergångsperiod slopas.

4.8.2 Förslaget till förordning bör däremot innehålla möjligheten till övergångsbestämmelser under denna period på sex månader, för att det skall vara möjligt att åtgärda obalans som kan uppstå mellan vissa operatörer då förordningen träder i kraft, särskilt i de nya medlemsstaterna. Villkoret för detta är dock att konsumenterna i dessa länder inte blir förfördelade på grund av övergångsbestämmelserna.

4.9 Kommittén hoppas att tillämpningen av förordningen inte leder till ändrade tariffer för mobil telefoni. Det finns risk för att vissa operatörer under vissa omständigheter avser att kompensera kostnaderna genom att öka inkomsterna från andra tjänster. För att undvika detta bör man se till att mekanismerna för prissättning på grossistnivå och i detaljhandeln täcker samtliga kostnader för tjänsten.

4.9.1 Eftersom marknaden för elektronisk kommunikation är så dynamisk, välkomnar EESK kommissionens avsikt att se över förordningen senast två år efter det att den trätt i kraft. Vid översynen bör man studera om förordningen fortfarande är nödvändig eller om den kan slopas till följd av utvecklingen på marknaden och tack vare konkurrensen.

4.9.2 Vid översynen av hur förordningen fungerar bör man utvärdera återverkningarna på sysselsättningen och arbetsvillkoren samt på operatörernas investeringar, för att lämpliga åtgärder skall kunna vidtas.

4.10 Å andra sidan anser EESK att den nya regelramen kan användas till att lösa andra problem i anslutning till roaming, utöver dem som gäller oskäligen priser för tjänsten. Ett exempel på ett sådant problem är att roamingtjänsterna oerättigt aktiveras i gränsområdena mellan olika EU-länder.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

(?) KOM(2005) 33 slutlig. Meddelande från kommissionen om den socialpolitiska agendan.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om avskaffande av gränskontroller mellan medlemsstaterna vid transporter på väg och inre vattenvägar" (Kodifierad version)

KOM(2006) 432 slutlig – 2006/0146 (COD)

(2006/C 324/20)

Den 27 september 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 71 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Den 12 september 2006 beslutade kommitténs presidium att låta facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationsområdet utarbeta ett yttrande i ärendet.

Med tanke på ärendets brådskande karaktär beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 att utse Jan Simons till huvudföredragande, och antog följande yttrande med 133 röster för och 3 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK ser det som positivt att ordförandeskapet i Europeiska rådet anser kodifiering viktigt, eftersom det därigenom skapas rättssäkerhet kring frågan om vilka lagar som vid en bestämd tidpunkt gäller för ett visst ämne. Gemenskapsrätten blir också tydligare och tillgängligare för EU-medborgarna.

1.2 Detta förslag avser kodifiering av rådets förordning (EEG) nr 4060/89 av den 21 december 1989 om avskaffande av gränskontroller mellan medlemsstaterna vid transporter på väg och inre vattenvägar och ändringar i denna genom förordning 3356/91. Kommittén anser att man borde undersöka huruvida lagstiftning rörande övriga transportsätt som t.ex. järnväg, intermodala transporter, närsjöfart och luftfart borde beröras av det aktuella förslaget till kodifiering.

1.3 EESK kan stödja förslaget till kodifiering under förutsättning att innehållet i de beslut som kodifieras förblir oförändrat, så att anpassningen inskränker sig till ett sammanförande av texter och formella ändringar som är nödvändiga för kodifieringen.

1.4 Eftersom det är så viktigt för EU-medborgarna att få tillgång till en klar och tydlig gemenskapslagstiftning vill kommittén uppmana kommissionen att undersöka om och i vilken utsträckning det finns fler möjligheter till kodifiering av lagstiftningen.

1.5 Kontroller, mönstringar och inspektioner som genomförs bör åtminstone stämmas av medlemsstaterna emellan. För att en resa skall avlöpa friktionsfritt borde man åtminstone se till att man utväxlade resultaten så att man undviker att varje land på nytt utför en inspektion eller kontroll. Med hjälp av RIS (River Information Services) borde detta inte utgöra några problem vad gäller transporterna på inre vattenvägar.

2. Inledning

2.1 I ett EU med en omfattande gemenskapsrätt där det ofta görs ändringar i den befintliga lagstiftningen har allmänheten svårt att få överblick eftersom informationen blir så splittrad.

2.2 Kommissionen har meddelat att den lägger stor vikt vid förenkling och förtydligande av gemenskapslagstiftningen för att den skall bli tillgängligare för medborgarna.

2.3 Därför har kommissionen uppdragit åt sina olika avdelningar att kodifiera alla lagstiftningsbeslut senast efter tio ändringar.

2.4 I ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådet i Edinburgh i december 1992 betonades betydelsen av kodifiering, eftersom det med en sådan klart framgår vilken lag som är tillämplig vid en viss tidpunkt i en viss fråga, vilket i sin tur leder till ökad insyn.

2.5 Eftersom rättsakterna inte får ändras i sak vid en kodifiering har Europaparlamentet, rådet och kommissionen i ett interinstitutionellt avtal av den 20 december 1994 enats om en påskyndad arbetsmetod för kodifiering.

2.6 Föreliggande förslag avser kodifiering av rådets förordning (EEG) nr 4060/89 av den 21 december 1989 om avskaffande av gränskontroller mellan medlemsstaterna vid transporter på väg och inre vattenvägar. Det nya förslaget till förordning integrerar förordning (EEG) nr 4060/89 och de olika ändringsbesluten.

2.7 Kommissionens förslag lämnar innehållet i ändringsbesluten intakt och begränsar sig endast till att föra samman dem med de formella ändringar som krävs för själva kodifieringen.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK noterar att kommissionens förslag endast gäller kodifiering av förordning (EEG) nr 4060/89 om avskaffande av gränskontroller mellan medlemsstaterna vid transporter på väg och inre vattenvägar och inga andra transportsätt som järnväg, intermodala transporter, närsjöfart och luftfart. Inom de sistnämnda transportsätten utförs ju fortfarande gränskontroller. Kommittén anser att man också borde beakta dessa transportsätt.

3.2 Kommittén understryker att förordning (EEG) nr 4060/89 och förslaget till kodifiering gäller avskaffande av systematiska kontroller vid medlemsstaternas gränser. Enligt artikel 3 i den förslagna texten är det fortfarande möjligt att kontrollerna äger rum endast som en del av de normala kontrollförfaranden som görs på ett icke diskriminerande sätt inom en medlemsstats hela territorium.

3.3 Enligt kommittén finns det skäl att glädja sig åt kommissionens förslag till kodifiering. Ju lättbegripligare gemenskaps-

rätten blir för den europeiska allmänheten, desto bättre. Kommittén vill också uppmana kommissionen att undersöka om och i vilken utsträckning det finns ytterligare möjligheter till kodifiering av lagstiftningen.

3.4 Även om skäl 4 i förslaget ger medlemsstaterna frihet att inom ramen för den befintliga gemenskapslagstiftningen besluta var kontroller, mönstringar och inspektioner genomförs bör dessa likväl stämmas av medlemsstaterna emellan. För att en resa skall avlöpa friktionsfritt borde man åtminstone se till att man utväxlade resultaten så att man undviker att varje land på nytt utför en inspektion. Med hjälp av RIS (River Information Services) borde detta inte utgöra några problem vad gäller transporterna på inre vattenvägar.

4. Särskilda kommentarer

Inga.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och ekonomisk styrning – Förutsättningarna för ökad samordning av den ekonomiska politiken i EU"

(2006/C 324/21)

Den 19 januari 2006 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett yttrande om "De allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och ekonomisk styrning – Förutsättningarna för ökad samordning av den ekonomiska politiken i EU".

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning som svarat för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 7 september 2006. Föredragande var **Lars Nyberg**.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 86 röster för, 9 röster emot och 10 nedlagda röster:

Sammanfattning och rekommendationer

EESK har valt att i årets yttrande om den ekonomiska politiken inte kommentera de treåriga ekonomiska riktlinjerna utan i stället behandla de formella grunderna för riktlinjerna. Grunderna för EU:s agerande i penning- och finanspolitiska frågor finns i fördragsreglerna antagna i Maastricht för den gemensamma valutan, i stabilitets- och tillväxtpakten och i fördragets regler för de ekonomisk-politiska riktlinjerna. Målsättningen är att finna regler som ger en så positiv effekt som möjligt på de övergripande målsättningarna för prisstabilitet, tillväxt och sysselsättning.

För att undvika att det ena politikområdet lägger alltför stränga band på det andra bör ECB och Ekofin överväga samma uppsättning mål i sin politik. Speciellt viktigt är det att eurogruppen inom Ekofin och ECB har samma inriktning.

Yttrandet är indelat efter olika ämnesområden – penningpolitik, stabilitets- och tillväxtpakten, de ekonomiska riktlinjerna, lönebildningen och sambandet mellan inflation och tillväxt. Våra rekommendationer har vi dock valt att redovisa efter vem som förväntas göra vad, Ekofin, ECB, kommissionen samt arbetsmarknadens parter.

ECB

- Prisstabilitetsmålet bör justeras till ett symmetriskt mål t.ex. 2 % +/- 1 procentenhet. Att ha ett mål med en mittpunkt gör det lättare att bedöma hur nära målet man är och har betydelse för att få ett motsvarande agerande från ECB när inflationen ändras på grund av att efterfrågan sjunker och när efterfrågan stiger.
- För en politik med tydligare samband mellan de penningpolitiska åtgärderna och de finanspolitiska åtgärderna framstår den underliggande inflationen som det mått på inflation som bör användas. Det har rensats från prisetförändringar som ECB inte kan påverka och som kan vara tillfälliga. Detta

mått visar mer på den trendmässiga förändringen av priserna. Dessutom bör ECB i sina bedömningar av prisetförändringarna beakta om de beror på skatteförändringar.

- En justering av kraven på prisstabilitet för kandidaterna till den gemensamma valutan måste göras. Formellt fordrar det en förändring i fördraget. Men med tanke på att en sådan förändring inte ens fanns med i det konstitutionella fördraget vore en flexibel tolkning av fördraget på sin plats där syftet bakom kravet och inte den faktiska konstruktionen fick avgöra inträdesmöjligheten i eurozonen. Det naturliga bör vara att sätta samma prisstabilitetsmål som för medlemmarna i euroområdet.
- Stabiliteten och tilltron till penningpolitiken är inte beroende av en inflationsnivå under 2 procent. En något högre nivå som mått på prisstabilitet skulle inte rubba stabiliteten. Det som avgör detta är mer att man vet att viljan och förmågan finns att kontrollera inflationen så att det mål som man väljer uppfylls.
- ECB borde offentliggöra protokollen från sina sammanträden.

Ekofin

- Det är liten risk för en pro-cyklisk politik så länge som kapacitetsutnyttjandet inte nått den nivå då tendenser till ökad inflation börjar inträda. Arbetslösheten har fortfarande orimliga nivåer och det finns stora resurser för ett utökat arbetskraftsdeltagande. Under år med goda ekonomiska förhållanden bör huvudinriktningen för den ekonomiska politiken vara att planera inför de kommande ekonomiska problemen på grund av den demografiska utvecklingen. I en situation med en positiv ekonomisk utveckling räcker det inte med de allmänna EU-målen för den offentliga budgeten och skulden. Medlemsstater som redan har uppnått dessa mål kan inte få slå sig till ro.

- EESK anser att indikatorerna för budgetbalans och statsskuld bör behållas men att diskussionen måste föras ett steg längre genom att man ser på de verkliga målen för den ekonomiska politiken.
- De treåriga ekonomiska riktlinjerna bör ha som huvudmål en miniminivå på ekonomisk tillväxt, en minskningstakt för arbetslösheten samt procentsatserna inom Lissabondagordningen för arbetskraftsdeltagandet. Nationella mål bör fastställas, vilka dock inte får vara lägre än målen för hela EU.
- Finansministrarna måste bli konsekventa och inte säga en sak i Bryssel och agera på ett annat sätt hemma.

Arbetsmarknadens parter/Kölnprocessen

- Mellan mötena i Kölnprocessen bör man göra gemensamma studier om ekonomiska samband, om effekten av olika politiska åtgärder och liknande frågor.
- Kölnprocessen kan vara den plats där tillräcklig tyngd kan ges åt kravet på alla inblandade att fullfölja sina skyldigheter vad gäller ekonomisk statistik.
- Parlamentet bör inför varje möte ta fram en resolution om den ekonomiska situationen och önskad politik.
- Både Ekofin och eurogruppen bör vara närvarande för att få representation både från den samlade finansministerkretsen och från de finansministrar som direkt svarar för den finanspolitik som skall kombineras med ECB:s penningpolitik.

Kommissionen

- En fortsatt analys bör göras för den underliggande inflationen. En djupare studie av vilken politik som har förts i länder med en bra relation – låg inflation i förhållande till tillväxttakten – borde ge underlag för en framtida benchmarking.
- Det kan vara intressant med studier om hur mycket t.ex. förändringarna i produktiviteten har varit orsak till olikheterna i tillväxt? Hur mycket av skillnaderna i produktivitetsökning som beror på skillnader i investeringar och innovationer? Vad finns det i övrigt för metoder för att öka produktiviteten? EESK vill därför uppmana kommissionen att studera samband mellan de övergripande målen för tillväxt och sysselsättning med t.ex. produktivitetsökningar och inflationsnivåer.

Sammanfattningsvis

skapas en bättre samordning mellan penning- och finanspolitik, när prisstabilitet, tillväxt och sysselsättning blir betydelsefulla mål för alla beslutsfattare inom den ekonomiska politiken: ECB, kommissionen, Ekofin, arbetsmarknadens parter och medlemsstaterna. När alla aktörer har alla tre målen som utgångspunkt för sina åtgärdsförslag, tvingas de se på samtliga konsekvenser

av sina förslag så att det blir en mer enhetlig politik som ger ett bättre samlat resultat.

1. Inledning

1.1 EU:s ekonomiska riktlinjer – Broad Economic Policy Guidelines – är numera treåriga. Årets riktlinjer innehåller bara smärre justeringar av de riktlinjer som beslutades 2005.

1.2 EESK har därför valt att i årets yttrande om den ekonomiska politiken inte kommentera dessa förändringar utan i stället behandla de formella grunderna för riktlinjerna. En sådan studie kan inte stanna vid det som rent formellt behandlas i de ekonomiska riktlinjerna, utan det är nödvändigt att även gå in på penningpolitiken och sambanden mellan den och finanspolitiken.

1.3 Grunderna för EU:s agerande i penning- och finanspolitiska frågor finns i fördragsreglerna antagna i Maastricht för den gemensamma valutan, i stabilitets- och tillväxtpakten och i fördragets regler för de ekonomisk-politiska riktlinjerna. Med förändringarna under år 2005 är behandlingen av dessa riktlinjer införda i den årliga "Lissabonprocessen".

1.4 Avsikten är att se på samspelet mellan dessa regler och deras effekter på den faktiska politiken såväl i EU i dess helhet som nationellt. För att få en heltäckande analys kommer även lönebildningen att beröras. En sådan analys blir med nödvändighet tämligen teoretisk om diskussionen skall kunna föras framåt och politiken förbättras. Målsättningen är att se om dagens regler ger en så positiv effekt som möjligt på de övergripande målsättningarna för prisstabilitet, tillväxt och sysselsättning.

1.5 Bland våra rekommendationer återfinns då inte bara sådana för den aktuella politiken utan också om regelförändringar. Förändringar som kan genomföras omgående, framför allt om ändrat beteende hos beslutsfattarna. Endast i ett fall innebär våra förslag ändringar i fördraget.

2. Maastricht och den gemensamma penningpolitiken

2.1 ECB har som övergripande mål prisstabilitet. Som ett andra mål anges i fördragets regler som de antogs i Maastricht att ECB när prisstabilitet är uppnådd skall stödja tillväxten. I det sammanhanget brukar man göra en jämförelse med Federal Reserve i USA som har en målsättning som mer grundar sig på en samlad syn på såväl prisstabilitet som sysselsättning och tillväxt. I formuleringarna kan det synas som en gradskillnad men i den förda penningpolitiken är skillnaderna mer tydliga. Federal Reserve använder oftare utvecklingen för sysselsättningen som skäl för sina ränteförändringar. För ECB förefaller prisstabiliteten vara den enda grunden för ränteförändringar.

2.2 Utöver de faktiska åtgärderna inom penningpolitiken har därför också själva målformuleringen betydelse för hur den samlade ekonomiska politiken påverkas.

2.3 I en total bild av ekonomisk politik – både penningpolitik och finanspolitik – blir därför inte bara den förda räntepolitiken avgörande för hur finanspolitiken kan föras utan lika mycket valet av mål för penningpolitiken. Hos en finansminister finns nog ofta tanken: Om jag gör så här kommer det då att motverkas av att räntan ändras för att justera effekten? För att undvika att det ena politikområdet lägger alltför stränga band på det andra bör ECB och Ekofin överväga samma uppsättning mål i sin politik. Speciellt viktigt är det att eurogruppen inom Ekofin och ECB har samma inriktning. Målet för penningpolitiken måste sättas på mycket lång sikt. I många sammanhang har ECB framfört att man har grundat målet 2 procent på tidigare uttalanden från Ekofin. Åsikterna om vad en eftersträvsvärd inflation är kanske inte skiljer sig så mycket åt men målet och åtgärderna måste kunna respekteras av alla.

2.4 När ECB har fastställt målet för prisstabilitet har man valt en inflationsnivå på under 2 procent. Redan 2003 ändrade man målsättningen till att bli under men nära 2 procent. Målsättningen är därmed något mer realistisk eftersom under 2 procent, den första målsättningen, kunde innebära att man till och med skulle kunna acceptera deflation.

2.5 Återstår dock två problem med en sådan definition: Det är i det närmaste omöjligt att avgöra hur långt från målet man är och vilket avstånd som kan accepteras. Med ett symmetriskt mål sätts ett intervall runt den mest önskvärda inflationstakten. Med ECB:s önskan om att ligga nära 2 procent skulle ett mål med 2 procent +/- 1 procentenhet vara den bästa målformuleringen. Ett sådant mål skulle även ta bort en del av oron som till och med dyker upp runt enstaka förändringar på promillenivån. EESK finner att alla skäl talar för att justera ECB:s mål till ett symmetriskt mål. Att ha ett mål med en mittpunkt kan också vara av betydelse om man vill se ett motsvarande agerande från ECB när inflationen ändras på grund av att efterfrågan sjunker och när efterfrågan stiger. Historiskt sett skedde räntehöjningen snabbt när den europeiska ekonomin gick bra före millennieskiftet, medan sänkningarna under de dåliga åren ett par år senare gick betydligt långsammare.

2.6 Det kvarvarande problemet är – vilken inflation är det som mäts? I ECB:s formella mål är det HIKP (det harmoniserade konsumentprisindexet) dvs. måttet på den heltäckande inflationsnivån. Från denna kan man ta bort t.ex. energipriser eller livsmedelspriser för att få fram inflationsnivåer som kan anses mer påverkbara av penningpolitiken och som inte beror på faktorer som man inte rör över. Detta är framför allt för att komma bort från en effekt av oljeprisstegringar, vilka är tillfälliga och kan gå åt motsatt håll tämligen omgående. För att undvika en direkt effekt från tillfälliga förändringar på ECBs politik behöver man ett modifierat prisindex. Även med en

trolig långsiktig ökning av energipriserna kan tillfälliga oljeprisförändringar aldrig motverkas av ränteförändringar, vilka beräknas få effekt först efter 1–2 år.

2.7 Det inflationsbegrepp som brukar kallas den underliggande inflationen är tänkt att mäta den interna inflationstendensen i ekonomin (euroområdet för ECB). Dessa förändringar av prisnivån är mer av trender och det är sådana som är viktigast för ECB att påverka. Den mest direkta effekten från ränteändringar på prisstegringstakten bör logiskt finnas mellan detta mått på inflationen och ECB:s räntepolitik. När ECB har accepterat en inflation över det mål som man har lagt fast kan man se en trolig effekt av att man i själva verket även ser på någon av dessa reducerade inflationsserier. Om man även hänvisar till den underliggande inflationen blir det lättare för ECB att få förståelse för sin politik. För en politik med tydligare samband mellan de penningpolitiska åtgärderna och de finanspolitiska åtgärderna framstår den underliggande inflationen som det mått som bör användas. Det skulle bli lättare att få en mer positiv effekt på tillväxt och sysselsättning för den samlade ekonomiska politiken.

2.8 En jämförelse mellan den officiella inflationen enligt HIKP och de mått som finns på den underliggande inflationen visar de flesta år (enligt bilagan) endast på små skillnader. Det är endast under 2005 som energipriserna på något nämnvärt sätt har påverkat den allmänna prisnivån. Om man jämför inflationen med ECB:s målsättning är det endast under åren 2000 och 2005 som man har fått ner den underliggande inflationen för långt under sin målsättning. Om man hade haft målet enligt den underliggande inflationen borde politiken t.ex. under 2005 ha varit mindre restriktiv.

2.9 En annan faktor som påverkar inflationsnivån men som inte direkt är en effekt av den inhemska efterfrågenivån är förändringar i skatter och avgifter. Om t.ex. medlemsstaterna höjer momsen för att minska budgetunderskotten så ökar inflationen. Detta kan leda ECB, om man använder HIKP som inflationsmått, till att höja räntan. Men momshöjningen får en dämpande effekt på efterfrågan i samhället och skulle då med en samlad syn på den ekonomiska politiken snarast kombineras med en räntesänkning. I dessa situationer, vilket t.ex. blir aktuellt när Tyskland vid årsskiftet 2006/2007 höjer momsen från 16 till 19 procent bör alltså ECB noggrant se på både orsaken till inflationen och att den är en enstaka händelse utan att orsaka en trendmässig höjning av inflationen. En ytterligare aspekt är att om ECB låter en sådan skattehöjning i ett land påverka penningpolitiken får det negativa effekter även på alla andra länder inom eurozonen.

2.10 För anslutning till den gemensamma valutan gäller fortfarande, för de medlemsstater som ännu inte ingår, att de enligt fördraget skall ligga "nära den i de högst tre medlemsstater som har uppnått de bästa resultaten i fråga om prisstabilitet". Nära är detsamma som högst 1,5 procent ifrån. Bäst i det

sammanhanget betyder den lägsta inflationen. Detta är inte lika naturligt som mål i dag som det var i början av 1990-talet. Med de senaste årens situation kan det innebära ett krav på en lägre inflation än i euroländerna. Än mer absurt blir kravet eftersom det grundas på inflationen i EU-länderna och inte bara euroländerna. Under den senaste tiden har icke-euroländer dominerat bland de tre som avgör kravet på prisstabilitet för de euro-ansökande länderna. En justering av kraven på prisstabilitet för kandidaterna till den gemensamma valutan måste därför göras. Formellt fordrar det en förändring i fördraget. Med tanke på att en sådan förändring inte ens fanns med i det konstitutionella fördraget skulle en formell ändring ta så lång tid att flertalet Euro-ansökande länder tvingas försöka uppnå det nuvarande kravet. En flexibel tolkning av fördraget vore därför på sin plats där syftet bakom kravet och inte den faktiska konstruktionen fick avgöra inträdesmöjligheten i eurozonen. Det naturliga kravet bör vara att även för dem sätta samma mål som för medlemmarna i euroområdet. Om detta mål skulle justeras till 2 procent +/- 1 procentenhet så skulle det också gälla som krav för eurokandidaterna.

2.10.1 Man kan även behöva ha en mer flexibel syn på prisstabiliteten i länder med mycket snabb ekonomisk tillväxt. Att en något högre inflation är en nödvändig del av de anpassningar som behövs i en starkt växande ekonomi kan t. ex. Irland vara ett exempel på.

2.11 Inflation är ett statistiskt mått. Det behövs ett sådant underlag för den ekonomiska politiken. Medborgarna upplever dock prisstegringar på ett annat sätt. Man känner starkt att man påverkas av hyror, matpriser, bensinpriset osv. Å andra sidan är det få som ens märker de prissänkningar som finns på vissa varor. Allvarligare är emellertid att effekterna påverkar olika personer mycket olika. När de stigande priserna mest gäller nödvändiga varor drabbas de fattiga värst. En allmän prisstegring på 2–3 procent kan för dem betyda en avsevärd höjning av levnadskostnaderna. Dessa effekter måste politikerna uppmärksamma och motverka genom olika politiska åtgärder. Det gäller då inte omfattningen av budgetpolitiken utan dess konkreta innehåll.

3. 2005 års stabilitets- och tillväxtpakt

3.1 Har medlemsstaternas politik förändrats i och med den nya formuleringen av stabilitets- och tillväxtpakten och har kommissionens och senare rådets bedömning av länderna ändrats? Det synes som om det endast är Litauen som tydligt har använt förklaringar för underskott hämtat från den nya pakten. Den nya pakten har emellertid lett till att samtliga medlemsländer har fastställt nationella mål för de offentliga finanserna på medellång sikt. Målen utgår från den aktuella situationen i respektive land.

3.2 Med den ekonomiska utvecklingen efter det att pakten omformulerades är det naturligt att den inte har haft någon synlig effekt. De flesta förändringar som infördes handlade om situationer då man går in i perioder med större ekonomiska problem. Nu har det i stället varit en period med ekonomisk återhämtning och förbättringar som även har syns i paktens indikatorer.

3.3 Med 2005 och 2006 års förväntade ekonomiska utveckling, speciellt mot bakgrund av den mer positiva utvecklingen inom Tyskland, kan man alltså förvänta sig generellt bättre uppnående av indikatorerna inom stabilitets- och tillväxtpakten. Att detta händer i en period med mycket stora oljeprishöjningar visar på att det finns ganska stor styrka i de ekonomiska förbättringarna. Effekten av oljeprishöjningarna kan ha olika stor betydelse för olika länder beroende på hur beroende man är av oljeimporten. Även under de "goda" åren finns det dock några länder som fortfarande ligger långt från att uppfylla målet för budgetbalansen. Dessa länder bör ha god hjälp av utvecklingen i övriga EU-länder.

3.4 Med den nivå på tillväxten som har uppnåtts eller förväntas har man dock i de flesta länder inte nått den nivå då paktens hårdare linje för budgetåtgärder under ekonomiskt goda år bör rekommenderas. Det är liten risk för en procyklisk politik så länge som kapacitetsutnyttjandet inte nått den nivå då tendenser till ökad inflation börjar inträda. Arbetslösheten har fortfarande orimliga nivåer och det finns stora resurser för ett utökat arbetskraftsdeltagande. Samspelet mellan finanspolitik och penningpolitik sätts under nya påfrestningar jämfört med de tidigare årens mycket svaga ekonomiska situation. Under år med goda ekonomiska förhållanden bör huvudinriktningen för den ekonomiska politiken vara att planera inför de kommande ekonomiska problemen på grund av den demografiska utvecklingen.

3.5 I en situation med en positiv ekonomisk utveckling räcker det inte med de allmänna EU-målen för den offentliga budgeten och skulden. Medlemsstater som redan har uppnått dessa mål kan inte få slå sig till ro. Det är väsentligt att de utnyttjar de nationella målen enligt den nya stabilitets- och tillväxtpakten till att förbättra den ekonomiska situationen.

3.6 Utöver att den besvärliga ekonomiska situationen före år 2005 har varit huvudanledningen till problemen med att klara paktens indikatorer finns det också statistiska förklaringar som sällan observeras. I en ekonomi med låg inflation, behåller statskulden sitt värde. Det fordras faktiska åtgärder för att reducera den. Med stark tillväxt reduceras statsskulden som andel av BNP utan att något behöver göras och budgetbalansen förbättras. Vid hög inflation minskar den offentliga sektorns ekonomiska bidrag som andel av BNP – budgetbalansen

förbättras statistiskt, liksom statsskulden. Vid tillväxt ökar de offentliga inkomsterna utan att man formellt behöver höja skatterna. I viss mån har alltså de besvärliga statistiska effekterna på statsskuld och budgetbalans under den senaste tiden avlösts av positiva statistiska effekter.

3.7 Under de dåliga åren har en annan av effekterna varit att sparandet har varit ovanligt högt. Utan investeringsalternativ i Europa har detta kapital sökt sig till USA. Med det ökande förtroende för ekonomin som följer med bättre tider kan man förvänta sig att den minskande oron för framtiden leder till minskat sparande. En god cirkel kan skapas med ytterligare ökad efterfrågan.

3.8 Slutligen kan nämnas att finanspolitiken på EU-nivå har ett särskilt problem. Den som skall forma den och se till att den följs byts ständigt. Det händer att en fjärdedel av finansministrarna byts på ett år. Ansvarskänslan för den politik som skapats av tidigare ministrar blir inte så stark. Det behövs därför mer långsiktiga beslut inom Ekofin så att en ny uppsättning ministrar inte omintetgör den politik som har inletts. Det ständiga bytet av ministrar gör det också svårt att hinna få ett Ekofin som kan skapa sig en politisk vilja att föra en gemensam politik.

4. De ekonomiska riktlinjerna och Lissabonprocessen

4.1 "Broad Economic Policy Guidelines" har funnits sedan 1993. Från att ha handlat om enbart finanspolitik har sysselsättningsfrågorna också tagits in och från och med 2005 har de förts samman med sysselsättningsriktlinjerna och Lissabondagordningen i en samlad process. Här handlar det i praktiken om nationell politik där kommissionen och rådet ger riktlinjer. Det finns ingenting om sanktioner som inom stabilitets- och tillväxtpakten.

4.2 Den diskussion som har varit sedan EMU kom till har dominerats av obalansen mellan en central penningpolitik och en finanspolitik som fortsätter att vara nationell. Stabilitets- och tillväxtpakten är en "hybrid" där det även finns inslag av gemensam politik och sanktioner, medan de ekonomiska riktlinjerna bygger på rekommendationer.

4.3 Vad finns det för vägar att utveckla de ekonomiska riktlinjerna? För att hitta dessa vägar är det nödvändigt att klart skilja på fastställandet av målen för den ekonomiska politiken och vilka medel man använder för att sträva efter att uppnå målen.

4.4 Vad gäller stabilitets- och tillväxtpakten har budgetbalansen och statsskuldens andel av BNP i den allmänna debatten kommit att uppfattas som mål. Dessa två utgör dock i sig inga slutmål. De är mer av indikatorer på i vilken riktning politiken förs. Balans eller överskott i de officiella budgetarna syftar till att skapa en beredskap för att kunna utnyttja detta i en situation med ekonomisk recession. Överskott blir då ett medel för att

senare kunna använda pengarna till ekonomisk stimulans av ekonomin. EESK anser att indikatorerna för budgetbalans och statsskuld bör behållas men att diskussionen måste föras ett steg längre genom att man ser på de verkliga målen för den ekonomiska politiken.

4.5 De övergripande målsättningarna för hela den ekonomiska politiken, både penning- och finanspolitik, är prisstabilitet, tillväxt och full sysselsättning. Dessa mål måste formuleras. Prisstabiliteten har vi redan behandlat. Grunden för de ekonomiska riktlinjerna bör därför vara att man på EU-nivå även fastställer definitioner på önskad tillväxt och full sysselsättning. Praktiskt finns det svåra problem med att göra detta. För att målen skall vara realistiska måste de ses i relation till den aktuella ekonomiska situationen. Det betyder att de kan behöva revideras tämligen ofta och inte vara lika långsiktiga såsom prisstabilitetsmålet.

4.6 Man kan diskutera hur bra tillväxten mäter den ekonomiska utvecklingen. De mått som vanligen används tar inte med sociala effekter och miljöeffekter. Om man dock bara ser på den rent ekonomiska tillväxten finns det två vedertagna mått: ökning av real BNP per invånare och detsamma mått enligt s.k. köpkraftsparitet (PPP). Det sistnämnda försöker likställa den faktiska ekonomiska situationen i olika länder. Det har här ingen betydelse vilket mått man väljer eftersom det är ökningstakten vi vill fastställa. Den avviker knappast år från år beroende på vilken typ av BNP man mäter. Försök har för några år sedan gjorts att fastställa vid vilken ökningstakt som arbetslösheten börjar minska. Målet var då att minst ha en sådan tillväxttakt för BNP (cirka 3 %). Den typen av mål för tillväxten kan dock variera över tiden liksom mellan olika ekonomier. Med tanke på problemen att reducera arbetslösheten är det dock svårt att tänka sig ett tillväxtmål som är lägre än där arbetslösheten börjar minska. Det är inte så många länder som under senare år faktiskt nått en sådan miniminivå på tillväxt.

4.7 Vid jämförelser mellan länder och vid val av politik för att öka tillväxttakten är det viktigt att skilja på de två huvudmetoderna till tillväxt. Antingen kan tillväxten öka genom att man producerar mer med samma teknik, oftast genom att arbetskraften ökar, eller så kan man öka produktiviteten. Mer produceras då med samma arbetskraft. Under de närmaste åren finns det fortfarande möjlighet att utnyttja den första metoden men om några år återstår med den demografiska utvecklingen nästan bara den senare metoden.

4.8 För sysselsättningen är det betydligt besvärligare att hitta ett mål. Målet måste bestå av två delar, dels hur stor andel av den arbetsföra befolkningen som deltar i arbetskraften (sysselsättningsgraden), dels hur många av dessa som är arbetslösa. Inom Lissabondagordningen har man fastställt målsättningar för sysselsättningsgraden till totalt (70 %), för kvinnor (60 %) och personer mellan 55 år och pensionsåldern (50 %).

4.9 För arbetslösheten finns inga mål fastställda i form av procenttal. Det finns till att börja med flera olika metoder att mäta vilka som skall räknas in bland de arbetslösa. Det som gör att man måste ha minst två målsättningar är emellertid att man dels har den öppna arbetslösheten, dels de som deltar i någon form av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Ytterst få länder finns i närheten av det som man skulle kunna kalla full sysselsättning (endast några få procents arbetslöshet, vilket alltid finns i en dynamisk ekonomi, där förändringar ständigt måste ske). Det kan därför i stället vara lämpligt att under lång tid framöver ha som mål en viss procentuell minskning av arbetslösheten.

4.10 Detta resonemang leder till att de treåriga ekonomiska riktlinjerna bör ha som huvudförslag en miniminivå på ekonomisk tillväxt och en minskningstakt för arbetslösheten. Som målsättning för arbetskraftsdeltagandet kan tills vidare procent-satserna inom Lissabondagordningen behållas. Samma situation som för penningpolitiken – med tydliga mål mot vilka politiken kan bedömas – behövs inom finanspolitiken.

4.11 De ekonomiska riktlinjernas roll därefter bör mer vara att länderna redovisar vad de gör för att uppnå målsättningarna och att sedan kommissionen och rådet bedömer i vilken utsträckning måluppfyllelsen är tillräcklig. Om man inte når målen bör man från EU kunna kritisera den valda politiken och ge förslag utifrån benchmarking från framgångsrik politik i andra länder. Varje land måste dock bedömas utifrån sina förutsättningar och sin aktuella ekonomiska situation.

4.12 Eftersom finanspolitiken fortsätter att vara en nationell fråga är dagens betoning på den ekonomiska situationen totalt inom EU inte särskilt relevant vid en bedömning av varje lands politik. De ekonomiska riktlinjerna bör därför justeras. I framtida riktlinjer bör nationella målsättningar fastställas för de övergripande målen, vilka dock inte bör vara lägre än målen för hela EU, och varje land bedömas efter hur de uppfyller sina målsättningar.

4.13 Med en starkare betoning av vad varje medlemsstat gör utifrån sina ekonomiska förutsättningar och med en koppling till Lissabondagordningens tydligare mål för sysselsättningen kan de ekonomiska riktlinjerna knytas närmare till den övriga inriktningen av Lissabondagordningen. Den övergripande ekonomiska politiken kan bli en mer naturlig del i de nationella reformprogrammen och därmed öka takten för genomförandet av hela Lissabondagordningen.

5. Lönebildningen och de ekonomiska riktlinjerna

5.1 1999 skapades det som har kommit att kallas Kölnprocessen. Detta årliga forum för diskussioner om den aktuella politiken mellan Ekofin, ECB, kommissionen och arbetsmarknadens

parter (EFS och Unice/CEEP) är föga känt. Det har dock troligen bidragit på ett värdefullt sätt till att de inblandade ökat kännedomen om varandras politik och varandras åsikter inom den ekonomiska politiken.

5.2 Dessa diskussioner sker på två nivåer, en expertnivå och en högnivågrupp. Mötena brukar ske halvårsvis och handla om hur man ser på den aktuella ekonomiska situationen och vilken politik som erfordras.

5.3 Från diskussioner under 2005 kan man peka på hur såväl analys som förslag till åtgärder skiljer sig åt. Kommissionen pekar på den förbättrade ekonomiska situationen. ECB understryker hur viktigt det är att ha en återhållsam lönepolitik (wage moderation), vilket naturligtvis även finns i Unices inlägg. CEEP talar om behovet av offentliga investeringar. Ueapme talar faktiskt inte bara om betydelsen av att se på småföretagen utan också om att man kanske måste acceptera högre inflation. Behovet av allmän ekonomisk stimulans för att få fart på den inhemska efterfrågan förs fram av EFS, liksom att löner inte bara är en kostnad utan den huvudsakliga förutsättningen för efterfrågan och att löntagarna under flera år gjort sitt för att hålla nere inflationen genom löneökningar lägre än produktivitetsökningarna.

5.4 Med en sådan beskrivning kan man fråga sig om det inte behövs en nystart för Kölnprocessen. Hur kan den utvecklas? Hittills har dialogen inom Kölnprocessen handlat om att man möts och utbyter åsikter. En möjlig utveckling är att man mellan mötena gör gemensamma studier om ekonomiska samband, om effekten av olika politiska åtgärder och liknande frågor. Det skulle kunna leda till att man närmar sig varandra i uppfattningen av den ekonomiska verklighet som man måste utgå ifrån. Det här förslaget kan också kopplas till det förslag som tidigare förts fram av EESK om organ för fristående ekonomiska studier. (1)

5.5 En fråga som inte har samma ideologiska karaktär men som ändå har avgörande betydelse för vilken politik som förs är statistikens tillförlitlighet. Att alla medlemsstater klarar av att göra den nödvändiga statistiken tillgänglig samtidigt borde vara en självklarhet. En bedömning av vilken politik som skall föras utifrån felaktiga statistiska uppgifter är förödande. Kanske är samtalen inom Kölnprocessen den plats där tillräcklig tyngd kan ges åt kravet på alla inblandade att fullfölja sina skyldigheter vad gäller ekonomisk statistik. Även Europaparlamentet har flera gånger uttryckt krav på bättre statistik.

5.6 I den formella strukturen kanske också förändringar skulle kunna leda till en aktivare diskussion. Europaparlamentets roll skulle kunna stärkas. Från en formell närvaro skulle man kunna gå till att parlamentet inför varje möte skall ta fram

(1) EUT C 2006/88/68: "Förstärkning av ekonomiska styresformer – Reformen av stabilitets- och tillväxtpakten".

en resolution om den ekonomiska situationen och önskad politik. En sådan genomgång skulle kunna ställas mot den mer formella redovisning som troligen kommissionen levererar. Både Ekofin och eurogruppen borde vara närvarande för att få representation både från den samlade finansministerkretsen och från de finansministrar som direkt svarar för den finanspolitik som skall kombineras med ECB:s penningpolitik.

5.7 Även om varje part är självständig i sin politik – ECB, finansministrarna och arbetsmarknadens parter – är behovet starkt av det förbättrade samarbete som vi förespråkar. Att vara självständig innebär inte att inte vara med i den allmänna diskussionen och inte heller att man inte skall kunna lyssna på goda råd. Det är inte heller ett brott mot självständigheten om man talar om detta offentligt i stället för att alltid påpeka att man gör alla bedömningar helt själv och inte påverkas av någon. Finansministrarna måste bli konsekventa och inte säga en sak i Bryssel och agera på ett annat sätt hemma. För ECB borde det vara möjligt att göra som centralbankerna i Storbritannien och Sverige, nämligen att offentliggöra protokollen från sina sammanträden.

6. Samband inflation – tillväxt?

6.1 Så här skrev Europaparlamentet om de integrerade riktlinjerna för tillväxt och sysselsättning den 26 maj 2005: "Tillväxten i euroområdet och i EU-25 lyckas inte varaktigt nå sin potentiella nivå och är alldeles för svag, i synnerhet inom de fyra främsta ekonomierna i euroområdet. Hushållens konsumtion är låg och de ekonomiska utsikterna för 2005 och 2006 är otillfredsställande, vilket bidrar till en fortsatt hög arbetslöshetsnivå som endast långsamt kommer att sjunka. Trots att räntenivåerna är de lägsta sedan andra världskriget är investeringsviljan fortfarande låg."

6.2 Det klassiska motsatsparet i ekonomisk litteratur är inflation och arbetslöshet. Bra resultat för den ena tycks statistiskt sett leda till dåliga resultat för den andra. Vi har, bl.a. med utgångspunkt från beskrivningar som den från parlamentet, valt att i stället försöka finna relationer mellan inflation och tillväxt.

6.3 Man kan i en given ekonomisk situation jämföra tillväxten i länder med låg inflation och länder med hög inflation. Man kan också se hur tillväxten varierar i ett land under olika situationer, när inflationen varierar. Våra tabeller kan kanske inte kallas vetenskapliga, men de ger oss en tydlig vink om att kännedom om relationen mellan inflation och tillväxt är viktigt för att kunna finna den rätta policymixen.

6.4 När man ser länder med relativt sett hög inflation och hög tillväxt och å andra sidan länder med låg inflation och låg tillväxt, så borde en naturlig följd vara att se om det finns mer

än ett statistiskt samband mellan inflation och tillväxt. För att se om de samband som existerar verkligen är orsakssamband måste man först rensa för att man kan ha olika ekonomiska situationer, framför allt olika utvecklingsnivå (BNP). Man måste också undersöka om det är en speciell typ av ekonomisk politik som man har fört som kunde ha lett till hög respektive låg tillväxt även vid olika inflationsnivåer. Detta gör att man ofta får se på vissa länder och kanske inte kan dra slutsatser om generella samband mellan inflation och tillväxt.

6.5 Tillväxttakten är verkligen ett problem, åtminstone för de "gamla" 15 EU-länderna. Enligt statistik från kommissionen kan man se att dessa länders tillväxt har varit så låg att de årligen har tappat ungefär en halv procentenhet av BNP jämfört med andra i-länder (1995–2005) ⁽²⁾. Under samma tid har den inhemska efterfrågan i dessa länder tappat ungefär en procent mot de andra i-länderna. De relativt goda åren efter millennieskiftet var helt beroende av en ökad efterfrågan på europeiska produkter från övriga länder. En analys av orsakerna bakom denna i det närmaste katastrofala utveckling för tillväxttakten måste göras för att finna en bättre politik i framtiden.

6.6 Denna beskrivning av "kostnaderna" av låg inflation kan jämföras med en annan beskrivning av kostnaderna av hög inflation i ett brev från ECB:s ordförande Duisenberg till parlamentet: "ECB:s kvantitativa definition av prisstabilitet återspeglar sunda och väletablerade ekonomiska kriterier. Genom att bara väga in låga ökningstakter i prisnivån möjliggör den en minimering av inflationens kostnader, som är välkända för allmänheten och som dokumenterats grundligt i litteraturen."

6.7 När man söker efter det optimala målet för inflationen måste man ta hänsyn till att man både måste förhindra de kostnader som kan uppstå av för hög inflation och de kostnader som svårigheten att få till stånd en tillräcklig tillväxt orsakar. Det är också nödvändigt att inse att det inte är inflationen i sig som är vare sig lösning eller problem. Det är i stället den smidighet i ekonomin som en viss inflation tillåter respektive de katastrofala följderna för tilltro, långsiktighet och inkomstfördelning som kan uppstå vid för hög inflation.

6.8 I bilagan finns uppgifter om inflation (HIKP och den "underliggande inflationen") och tillväxt (real ökning av BNP) för EU-länderna. Siffrorna börjar samma år som ECB startade sin verksamhet.

6.8.1 Generellt har det varit en period med låg inflation och låg tillväxt. Nästan acceptabel tillväxttakt har funnits endast under 2001 och 2002 samt för några länder fr.o.m. 2004. För nästan samtliga av dessa länder följs inflationen och tillväxten åt. Efter de inledande årens (1999–2000) tillväxt på grund av hög efterfrågan från resten av världen har EU:s egen efterfrågan

⁽²⁾ Kommissionens databas AMECO (http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/annual_macro_economic_database/ameco_en.htm). BNP-tillväxten i EU-15 i jämförelse med en referensgrupp i-länder bestående av USA, Kanada, Japan, Korea, Australien, Nya Zeeland, Norge och Schweiz.

inte kunnat skapa en tillräcklig tillväxttakt. Både under dessa år och under den senaste tidens förbättring har inflationen inte stigit särskilt mycket över 2 procent.

6.8.2 Man skulle kunna ge olika kommentarer för alla länderna men vi tar bara upp några:

Från den situation som gäller för flertalet länder med låg inflation och låg tillväxt avviker några länder. Irland med hög tillväxt och hög inflation har kunnat vidmakthålla en högre tillväxttakt samtidigt som inflationstakten har minskat. Grekland kombinerar en hög tillväxt med en hög inflation. Italien och Portugal ligger något för högt med inflationen och har en så gott som obefintlig tillväxt. För Spaniens tillfredsställande tillväxt har man fått en inflation över 2 procent. I den spanska debatten kan man se hur tillväxten är det som uppmärksammas av medborgarna medan en så pass hög inflation endast bekymrar ekonomerna. Ett extremt resultat är Finlands höga tillväxt under 2004 kombinerat med obefintlig inflation (delvis beroende på sänkt alkoholskatt). I Slovenien har man lyckats med att successivt minska inflationstakten och samtidigt behålla en tämligen hög tillväxt. Litauen har haft en hög tillväxt och låg men ökande inflation. Tjeckien har ökat sin tillväxt utan att öka inflationen medan Estland har ökat sin tillväxt på en ännu högre nivå men till priset av en stigande inflationstakt. Lettland har ökat sin tillväxttakt till EUs högsta nivå men med en extrem ökning av inflationstakten.

6.8.3 Om man tolkar inflationen som mått på den allmänna efterfrågenivån i en ekonomi så har alltså båda dessa med få undantag varit för låga. Inflationen har, med de svårigheter att åstadkomma tillräckliga omställningar inom ekonomin som uppstår när de totala prisförändringarna är små, varit hämmande för tillväxten. Ett sådant påstående har inte varit *comme-il-faut* trots den vedertagna kunskapen om att viss inflation behövs som smörjmedel i en dynamisk ekonomi. I vår tids globaliserade ekonomi har dynamiska förändringar blivit en förutsättning för att klara den internationella konkurrensen.

6.8.4 Stabiliteten och tilltron till penningpolitiken är inte beroende av en inflationsnivå under 2 procent. En något högre nivå som mått på prisstabilitet skulle inte rubba stabiliteten. Det som avgör detta är mer att man vet att viljan och förmågan finns att kontrollera inflationen så att det mål som man väljer uppfylls.

6.9 En fortsatt analys kan göras med tidsserier för den underliggande inflationen. Bortsett från 2005 är skillnaden mellan konsumentprisindex och prisutvecklingen exklusive energipri- serna tämligen små. En djupare studie av vilken mer exakt

politik som har förts i länder med en bra relation – låg inflation i förhållande till tillväxttakten – borde ge underlag för en framtida benchmarking.

6.10 I bilagan finns också uppgifter för produktiviteten per arbetad timme. Siffrorna visar inte utvecklingen i varje enskilt land utan det är ländernas utveckling i förhållande till den genomsnittliga produktiviteten i EU-15. Det som man kan utläsa ur tabellen är alltså om ett land har närmat sig genomsnittet.

6.10.1 Relationerna borde inte kunna ändras särskilt snabbt under sex år och det stämmer för flertalet länder. Det är dock några som avviker. Grekland, på en låg produktivitetsnivå, närmar sig i snabb takt övriga. Irland finns nu över genomsnittet och fortsätter att höja produktiviteten. Italien har under den här perioden halkat efter övriga. Detsamma gäller Portugal, som dessutom låg på en mycket låg nivå i början av perioden.

6.10.2 Även här kan det vara intressant med djupare studier. Hur mycket har t.ex. förändringarna i produktiviteten varit orsak till olikheterna i tillväxt? Hur mycket av skillnaderna i produktivitetensökning beror på skillnader i investeringar och innovationer? Hur påverkar skillnaderna i utbildningssystem graden av innovation? Vad finns det i övrigt för vägar för att öka produktiviteten? EESK vill därför uppmana kommissionen att studera samband mellan de övergripande målen för tillväxt och sysselsättning med t.ex. produktivitetensökningar och inflationsnivåer.

6.11 En preliminär slutsats från statistiken över inflation och tillväxt kan dock redan nu vara att en bättre samordning måste skapas mellan penning- och finanspolitik, där prisstabilitet, tillväxt och sysselsättning blir betydelsefulla mål för alla beslutsfattare inom den ekonomiska politiken: ECB, kommissionen, Ekofin, arbetsmarknadens parter och medlemsstaterna. När alla aktörer har alla tre målen som utgångspunkt för sina åtgärdsförslag, tvingas de se på samtliga konsekvenser av sina förslag. Åtgärder som är utomordentliga för att få prisstabilitet i en viss ekonomisk situation kan vara helt fel i en annan situation. De kan i vissa lägen stödja tillväxt och sysselsättning men i andra ha motsatt effekt.

6.12 Ett exempel på en ny insikt inom ECB, som kan vara en utgångspunkt för en ny samlad politik kan man läsa i ECB:s Monthly Bulletin från februari 2004. Där nämner man som de viktigaste faktorerna för att få igång investeringarna: tillräcklig lönsamhet, tillräckligt med tillgänglig finansiering och tillräckliga förutsättningar för efterfrågan.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Dimitrios DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och Europeiska centralbanken: Tredje rapporten om de praktiska förberedelserna inför den framtida utvidgningen av euroområdet"

KOM(2006) 322 slutlig

(2006/C 324/22)

Den 13 juli 2006 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Den 4 juli 2006 fick facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning i uppdrag av presidiet att svara för kommitténs beredning av ärendet.

Med hänsyn till att ärendet är brådskande utsåg Europeiska ekonomiska och sociala kommittén Metka Rokсандić till huvudföredragande vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 och antog följande yttrande med 102 röster för, 1 röst emot och 4 nedlagda röster:

1. Sammanfattning

1.1 EESK anser att kommissionens meddelande på ett korrekt och detaljerat sätt beskriver de nuvarande förberedelserna inför införandet av euron i Slovenien samt de framsteg som gjorts av de tio övriga medlemsstaterna som skall införa euron när de uppfyller villkoren. Kommittén ställer sig därför positiv till kommissionens meddelande.

1.2 EESK rekommenderar att kommissionen tar hänsyn till och, när så är möjligt, även genomför kommitténs rekommendationer i sina kommande rapporter och rekommendationer.

2. Kommissionens meddelande

2.1 Kommissionens meddelande utgörs av den årsrapport som utarbetas om de framsteg som gjorts i de elva medlemsstater⁽¹⁾ som skall införa euron när de uppfyller de nödvändiga villkoren. Detta är den tredje rapporten sedan 2004. Detta meddelande utarbetades före den normala tidsgränsen i november eftersom euroområdet utvidgas till Slovenien den 1 januari 2007⁽²⁾. Meddelandet innehåller en detaljerad genomgång av förberedelserna i denna medlemsstat. De pågående praktiska förberedelserna på nationell nivå i de övriga tio medlemsstaterna presenteras också.

2.2 I fråga om processen när det gäller att utvidga euroområdet, som är medlemsstaternas politiska och ekonomiska ansvar, betonar kommissionen vikten av noggrann planering samt djupgående och omfattande förberedelser som bör omfatta både den offentliga och den privata sektorn liksom allmänheten. I sina slutsatser framhåller kommissionen ytterligare åtgärder som bör vidtas i Slovenien. Kommissionen betonar också vikten av att påskynda förberedelserna i de återstående medlemsstaterna och att förbättra flertalet av de nationella övergångsplanerna.

⁽¹⁾ Samtliga nya medlemsstater som anslöt sig till Europeiska unionen den 1 maj 2004 är medlemsstater med undantag enligt artikel 4 i anslutningsfördraget. Sverige blev en medlemsstat med undantag i maj 1998.

⁽²⁾ Rådets beslut 2006/495/EG och rådets förordning (EG) nr 1086/2006, båda av den 11 juli 2006.

3. Allmänna slutsatser

3.1 Detta är det första meddelande om de praktiska förberedelserna inför kommande utvidgningar av euroområdet som EESK behandlar, även om meddelandet i sig är den tredje rapporten sedan euroområdet inrättades år 2002. Icke desto mindre bör det betonas att införandet av euron inte bör betraktas och behandlas som ett uteslutande tekniskt projekt, utan snarare som en stor förändringsprocess med betydande ekonomiska, monetära och sociala konsekvenser.

3.2 Det råder inget tvivel om att det är medlemsstaterna som ansvarar för att införandet av euron blir framgångsrikt. Det bör dock understrykas att samtliga organisationer i det civila samhället bör involveras i arbetet, eftersom de representerar enskilda intressegrupper och kan se till att sådana grupper involveras aktivt i denna process i samtliga medlemsstater som skall införa euron. Utvidgningen av euroområdet kommer att ske successivt till enskilda medlemsstater och inte omfatta tolv medlemsstater samtidigt, vilket var fallet år 2002 när euron infördes. År 2001 framhöll EESK inte bara att betydande resurser anslagits till denna process, utan också att många åtgärder vidtagits gentemot samtliga berörda parter och att allmänheten var väl förberedd och helt involverad i processen⁽³⁾. Det är av särskild stor betydelse och brådskande att se till att samma förhållanden råder i Slovenien, eftersom landet befinner sig mindre än tre månader från ett införande av euron.

3.3 Enligt vissa opinionsundersökningar⁽⁴⁾ är den slovenska allmänheten den som blivit bäst informerad om euron i samtliga medlemsstater som skall införa euron. De informationskampanjer som genomförts med nationellt och europeiskt finansiellt stöd har bidragit till detta i hög grad. Det är dock oroväckande

⁽³⁾ EGT C 155, 29.5.2001.

⁽⁴⁾ Se bilagan till kommissionens tredje rapport, arbetsdokument SEK (2006) 785, s. 25.

att den slovenska allmänheten också tillhör den grupp som enligt den senaste Eurobarometerundersökningen ser med störst misstro på konsekvenserna för inflation och priser av att införa euron. Slovenerna är mer skeptiska än befolkningen i de länder som anses vara mest skeptiska till euron ⁽⁵⁾.

3.4 En kontroll av priser på både varor och tjänster, och framför allt tjänster inom den offentliga sektorn, inför införandet av euron och under en period därefter kan bidra stort till att minska allmänhetens skeptiska inställning till euron. Man kan på så sätt också minska risken för omotiverade prisökningar och avrundningar uppåt vid omräkningen till euro. I Europaparlamentets resolution om utvidgningen av euroområdet ⁽⁶⁾ uppmärksammas liknande problem.

3.5 Frivilligt samarbete mellan konsumentorganisationerna och handeln är välkommet men inte tillräckligt. Rapporter om prisförändringar för varor var tredje månad i införandets slutfas räcker inte för att minimera människors negativa inställning när det gäller effekterna av att införa euron.

Bryssel den 26 oktober 2006

4. Särskilda rekommendationer

4.1 EESK förordar att kommissionen rekommenderar medlemsstaterna att särskilt se till att samtliga intressegrupper med stöd av det civila samhället deltar både i förberedelserna inför införandet av euron och i de nödvändiga informationskampanjerna om införandet av euron. Medlemsstaterna och EU bör därför anslå särskilda ekonomiska resurser för att utbilda och förbereda olika intressegrupper inför en tillvaro där man lever och arbetar med den nya valutan.

4.2 Det är också mycket viktigt att fundera över om man skall kontrollera priserna på offentliga tjänster samt de månatliga prisförändringarna för alla andra varor och tjänster under de sex månader som föregår införandet och under minst ett år därefter. Detta skulle göra det möjligt för medlemsstater som skall införa euron i framtiden att undvika att göra samma misstag som vid införandet av euron år 2002 och vid senare utvidgningar av euroområdet.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitrios DIMITRIADIS

⁽⁵⁾ Samma källa, s. 31.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets resolution om utvidgningen av euroområdet av den 1 juni 2006, s. 12.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen"

KOM(2006) 16 slutlig – 2006/0006 (COD)

(2006/C 324/23)

Den 24 februari 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 149 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 6 september 2006. Föredragande var Wolfgang Greif.

Vid sin ...e plenarsession den ... (sammanträdet den ...) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med ... röster för, ... röster emot och ... nedlagda röster:

1. EESK:s viktigaste politiska budskap

1.1 EESK välkomnar förslaget till tillämpningsförordning till den nya förordningen 883/2004 om samordning av tillämpningen av de nationella sociala trygghetssystemen som ett viktigt steg på väg mot en förbättrad fri rörlighet inom EU.

1.2 EESK anser att det är lämpligt, särskilt under "Europeiska året för arbetstagares rörlighet", att uppmana medlemsstaterna att sikta in sig på att snarast möjligt se till att förslaget till tillämpningsförordning träder i kraft. Det är nämligen först då som den nya förordningen 883/2004 kan börja tillämpas och de förbättringar och förenklingar som denna förordning innebär kan få verkan.

1.3 Ett snabbt antagande av förordningen vore mer än bara en symbolisk handling, eftersom det för medborgarna i Europa är fråga om en konkret insats för att öka möjligheterna till mobilitet. Att tillämpa förordning 883/2004 och dess tillämpningsförordning, som behandlas i detta yttrande, skulle innebära ett stort antal förenklingar, klargöranden och förbättringar för alla berörda på området för samordning av de sociala trygghetssystemen.

1.4 EESK ser särskilt positivt på utvidgningen av personkrets och sakområde i förslaget och på alla de bestämmelser som avser ett förbättrat samarbete mellan olika socialförsäkringsinstitutioner.

1.5 EESK uppmanar kommissionen att så snart som möjligt inleda de åtgärder som är nödvändiga för att anpassa alla de förordningar och avtal som omfattas av tillämpningsområdet för samordning av de sociala trygghetssystemen inom EES-området, i Schweiz, på Grönland och i tredjeländer. Alla dessa förordningar och avtal har beröringspunkter med förordning 1408/71 och tillhörande tillämpningsförordning 574/72. Ändringar som görs för anpassning till den nya förordningen 883/2004 måste slutföras senast vid den tidpunkt då förordningen börjar tillämpas.

1.6 EESK inser att man genom att införa bättre och snabbare förfaranden för informationsutbyte skapar möjligheter till kostnadsbesparingar inom förvaltningen av gränsöverskridande ärenden, och att detta också innebär fördelar när det gäller att påskynda förfarandena för försäkrade vid sådana ärenden. EESK vill emellertid också påpeka att enbart ett påskyndande av själva informationsöverföringen inte kan åstadkomma ett genombrott på området. De kortare behandlingstider som man eftersträvar kan bara uppnås om man samtidigt säkerställer att de olika socialförsäkringsinstitutionerna i medlemsstaterna har tillräckliga personalresurser och adekvata tekniska resurser.

1.7 När det gäller den informationsöverföring som i framtiden i första hand skall genomföras på elektronisk väg understryker EESK vidare att det finns betänkligheter eftersom det handlar om överföring av en rad känsliga personuppgifter (bl.a. om hälsa, arbetsförmåga och arbetslöshet). Det är absolut nödvändigt att säkerställa att denna typ av uppgifter skyddas på ett adekvat sätt och inte kan hamna i fel händer.

1.8 EESK uppmanar också till att dra nytta av de erfarenheter som gjordes i samband med införandet av det europeiska sjukförsäkringskortet, även i fråga om de brister som fortfarande föreligger i den praktiska tillämpningen i vissa medlemsstater. Medlemsstaterna uppmanas att vidta lämpliga åtgärder så att Europas medborgare kan dra full nytta av de nya bestämmelserna inom sjukförsäkringsområdet.

1.9 EESK välkomnar uttryckligen alla de åtgärder i tillämpningsförordningen som syftar till att skapa större rättssäkerhet och ökad insyn för dem som brukar den nya förordningen. Tidigare har det nämligen förekommit att skulder mellan olika socialförsäkringsinstitutioner inte har reglerats på många år. ESK hoppas att den mellanstatliga betalningsmoralen kommer att höjas betydligt, trots att det även fortsättningsvis kommer att förekomma eftersläpningar när det gäller indrivning av utstående fordringar.

1.10 EESK frågar sig om man genom bestämmelserna i grundförordningen och i tillämpningsförordningen, i synnerhet genom inkluderingen av personer som inte är ekonomiskt aktiva i tillämpningsområdet för olika persongrupper, inte skulle kunna stimulera en utveckling som leder till att de välutbyggda socialsystemen i EU urholkas och som förorsakar en tendens till minskade förmåner. EESK anser det vara nödvändigt att vidta åtgärder för att tillhandahålla jämförbara och relevanta uppgifter om den nuvarande och den förväntade framtida gränsöverskridande aspekten på sjukvård och sociala tjänster. Särskilt intressanta i detta sammanhang är de förändringar som tillämpningen av förordning 883/2004 innebär.

1.11 EESK uppmanar slutligen också kommissionen och medlemsstaterna att förstärka sina åtgärder för att uppmärksamma alla potentiella användare av förordningen på fördelarna med en samordning av de sociala trygghetssystemen. Kommittén anser att man utan dröjsmål bör påbörja de förberedelser som är nödvändiga för detta.

2. Inledning

2.1 Gemenskapsbestämmelserna om samordning av de enskilda staternas sociala trygghetssystem återfinns för närvarande i förordning (EEG) nr 1408/71 och dess tillämpningsförordning (EEG) nr 574/72. Båda dessa förordningar har ändrats och uppdaterats vid flertalet tillfällen under de gångna åren. Förordning 1408/71 skall ersättas med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004, som antogs den 29 april 2004.

2.2 Dessa förordningar om samordning av de nationella sociala trygghetssystemen syftar till att vidta åtgärder för att de försäkrade inte skall förlora sin rätt till social trygghet när de reser till, vistas i eller bosätter sig i en annan medlemsstat. För att de försäkrade skall få behålla sina rättigheter föreskrivs i förordningarna olika bestämmelser för specifika behov inom de olika grenarna av social trygghet liksom allmänna principer för att samordningen skall fungera. Det handlar således om en samordning och inte om en harmonisering av de olika systemen.

2.3 I enlighet med artikel 89 i den nya förordningen 883/2004 regleras tillämpningen av förordningen i en separat förordning. Först när denna tillämpningsförordning (KOM (2006) 16 slutlig), som offentliggjordes i form av ett utkast till förordning den 31 januari 2006 och som är föremål för detta EESK-yttrande, har antagits kan den nya förordningen 883/2004 träda i kraft och tillämpas. Fram till det datum då denna förordning antas är det fortfarande förordning 1407/71 och dess tillämpningsförordning 574/72 som gäller.

2.4 Denna uppdelning mellan grundförordning och tillämpningsförordning har etablerat sig i gemenskapslagstiftningen när det gäller samordning av medlemsstaternas sociala trygghetssystem. Grundförordningen föreskriver allmänna principer, medan tillämpningsförordningen behandlar de mer tekniska aspekterna.

2.4.1 Detta förslag till tillämpningsförordning från kommissionen kan därför ses som en form av "bruksanvisning" för förordning (EG) nr 883/2004. Följaktligen handlar det i tillämpningsförordningen om att klargöra alla de förvaltnings- och processtekniska frågor som återstår och att behandla vissa aspekter av samordning på gemenskapsnivå som kräver särskilda förfaranden.

2.4.2 I fråga om exempelvis ålderspension måste det anges hur den försäkrade skall gå tillväga för att ansöka om pension, till vilken institution ansökan skall lämnas när man har arbetat i flera medlemsstater, hur institutionerna skall lämna uppgifter till varandra för att beakta hela den tid personen har förvärvat arbetat och hur varje institution skall beräkna den pension som skall betalas ut.

2.5 Skiljelinjen mellan grundläggande och tekniska aspekter har dock inte gjorts så tydlig i praktiken. Föreliggande tillämpningsförordning innehåller några punkter som logiskt sett borde omfattas av grundförordning 883/2004.

2.5.1 Förhandlingarna om förordning 883/2004 pågick i mer än sex år. Glädjande nog kunde dessa förhandlingar slutföras med positivt resultat i april 2004, innan den senaste utvidgningen av EU ägde rum, och ytterliga förseningar kunde därmed undvikas. Detta ledde emellertid till att delar av förordning 883/2004 inte slutfördes (t.ex. är bilagorna delvis tomma, särskilt bilaga XI). I den tillämpningsförordning som har lagts fram måste därför vissa frågor regleras som egentligen hör hemma i grundförordning 883/2004. Det handlar därvid framför allt om frågor som rör ekonomisk uppgörelse mellan olika socialförsäkringsinstitutioner. I förordningen saknas också bestämmelser om medborgarnas rättigheter i detta sammanhang.

2.5.2 I detta yttrande riktar EESK särskild uppmärksamhet på just dessa frågor.

3. Sammanfattning av tillämpningsförordningen

3.1 Denna tillämpningsförordning har följande syften:

- Förenkla och skärpa lagstiftningen och de administrativa förfarandena.
- Förtydliga rättigheter och skyldigheter för alla olika parter som är involverade i samordningen av de sociala trygghetssystemen (socialförsäkringsinstitutioner, berörda myndigheter, arbetsgivare och försäkrade, anställda och egenföretagare).
- Öka samarbetet mellan socialförsäkringsinstitutionerna för att undvika att förfarandena primärt belastar de försäkrade.

- Förenkla förfarandena för de försäkrade i fråga om ersättning eller utbetalning av förmåner, och förkorta svarstiden och behandlingen av ärenden som berör flera olika stater.
- Införa bättre och snabbare förfaranden för informationsutbyte (framför allt främja utnyttjande av elektroniska hjälpmedel för informationsutbytet och arbete med elektroniska dokument).
- Minska de administrativa kostnaderna (bl.a. genom snabba återbetalningar av fordringar mellan socialförsäkringsinstitutionerna).
- Göra framsteg i arbetet med att motverka bedrägerier och missbruk (bl.a. genom effektiva mekanismer för gränsöverskridande indrivning av fordringar).

3.2 Den nya tillämpningsförfordningen skiljer sig i sin struktur avsevärt från tillämpningsförfordning 574/72 till förordning 1408/71. Detta beror framför allt på att den nya tillämpningsförfordningen i stor utsträckning är uppbyggd på samma sätt som den nya grundförordningen 883/2004, som delvis skiljer sig avsevärt från grundförordning 1408/71. Man bör i första hand nämna skillnaderna mellan tillämpningsområdena i fråga om personkrets och sakområde, som är mer omfattande i den nya förordningen 883/2004 än i den nu gällande förordningen 1408/71. Vidare har man i den nya förordningen 883/2004 lagt fokus på allmänna bestämmelser och definitioner, till skillnad från förordning 1408/71 som innehåller kapitel med särskilda bestämmelser för olika förmånskategorier.

3.2.1 Ursprungligen omfattades bara anställda och deras anhöriga av förordning 1408/71. I början av 1980-talet utvidgades förordningens personkrets till att också gälla egenföretagare. I slutet av 1990-talet utvidgades tillämpningsområdet ytterligare till att också omfatta offentligt anställda och studerande.

3.2.2 För att en person skall omfattas av den nuvarande förordningens personkrets krävs det att personen i fråga är medborgare i någon av EU:s medlemsstater eller är bosatt i en av medlemsstaterna som statslös eller flykting. Även anhöriga och efterlevande omfattas av förordningen.

3.2.3 Efterlevande omfattas av förordningen såvida de är medborgare i en medlemsstat. I detta fall är medborgarskapet hos den person som förmånerna härrör från inte relevant.

3.2.4 Hädanefter skall, enligt förordning 883/2004, alla EU-medborgare som är försäkrade inom ramen för den nationella lagstiftningen, inklusive icke förvärvsarbetande, omfattas av förordningens förmåner.

3.2.5 Även sakområdet i förordningen har utvidgats. Den nya förordningen 883/2004 inbegriper också förtidspension och moderskaps- och likvärdiga faderskapsförmåner, utöver de nuvarande olika förmånskategorierna. Barnomsorgsförmåner

ingår, till skillnad från förordning 1408/71, emellertid inte i tillämpningsområdet för förordning 883/2004.

3.2.6 Förordning 883/2004 gäller nu all lagstiftning som rör följande olika grenar av social trygghet: a) förmåner vid sjukdom, b) moderskaps- och likvärdiga faderskapsförmåner, c) förmåner vid invaliditet, d) ålderspension, e) efterlevandepension, f) förmåner vid olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar, g) ersättning vid dödsfall, h) arbetslöshetsförmåner, i) förtidspension och j) familjeförmåner.

3.3 Denna utvidgning av tillämpningsområdet kräver särskilda nya bestämmelser och förfaranden som är anpassade efter dessa personkategorier. Bland dessa återfinns bestämmelser om vilka principer som skall tillämpas för att fastställa tillämplig lagstiftning för beaktandet av barnperioder för personer som aldrig har arbetat som anställda eller bedrivit verksamhet som egenföretagare i de medlemsstater där de varit bosatta.

3.4 Förslaget till tillämpningsförfordning har följande disposition som är anpassad till grundförordning 883/2004: Avdelning I (Allmänna bestämmelser), avdelning II (Fastställande av tillämplig lagstiftning), avdelning III (Särskilda bestämmelser om olika förmånskategorier), avdelning IV (Finansiella bestämmelser) samt avdelning V (Diverse övergångs- och slutbestämmelser). I sina särskilda kommentarer till förordningens enskilda artiklar fokuserar kommittén på allmänna bestämmelser och på tillämplig lagstiftning, och mindre på detaljer om de olika förmånskategorierna.

3.4.1 Bilagorna till tillämpningsförfordningen är för närvarande tomma och måste fyllas med innehåll. Bilagorna skall innehålla tillämpningsbestämmelser i bilaterala konventioner som fortfarande gäller och nya tillämpningsbestämmelser i bilaterala konventioner (bilaga 1), särskilda system för offentligt anställda (bilaga 2), medlemsstater som återbetalar kostnader för förmåner på grundval av schablonbelopp (bilaga 3) och den redan nämnda förteckningen över behöriga myndigheter och institutioner (bilaga 4).

3.5 Dessutom syftar många åtgärder och förfaranden som föreskrivs i denna förordning till att öka öppenheten och insynen när det gäller de kriterier som institutionerna i medlemsstaterna måste tillämpa inom ramen för förordning 883/2004.

3.5.1 Således har ett stort antal definitioner i de allmänna bestämmelserna i kapitel 1 i förordning 883/2004 sammanförts, i stället för att, som i förordning 1408/71, delas upp i olika kategorier av social trygghet och delvis regleras oenhetligt. I den nya förordningen lägger man större tyngdpunkt på allmänna definitioner och fokuserar mindre på särskilda bestämmelser i de enskilda kapitlen. Följaktligen behandlar den nya förordningen inte varje försäkringskategori som en "värld för sig" med egna bestämmelser.

3.5.2 Artikel 5 (jämförelse av uppgifter) i den nya förordningen utgör också en viktig förändring. Denna artikel föreskriver en anpassning som innebär att omständigheter eller händelser som uppstår i en annan medlemsstat än ursprungslandet skall behandlas som om de hade uppstått i den egna medlemsstaten.

3.6 Innehållet i grundförordningen och tillämpningsförordningen gäller bara gränsöverskridande ärenden mellan minst två medlemsstater. Endast i dessa fall föreligger det ytterligare krav för de försäkrade eller arbetsgivarna i fråga, t.ex. om att anmäla en utlokalisering hos den berörda socialförsäkringsinstitutionen. Övriga skyldigheter som försäkrade och arbetsgivare har i sina respektive medlemsstater kommer också i fortsättningen att falla inom ramen för medlemsstaternas befogenhetsområde och berörs alltså inte av grundförordningen eller tillämpningsförordningen.

4. Allmänna kommentarer

4.1 EESK välkomnar förslaget till tillämpningsförordning till den nya förordningen 883/2004 om samordning av tillämpningen av de nationella sociala trygghetssystemen. Detta förslag utgör ett viktigt steg på vägen mot bättre mobilitetsvillkor inom EU. Förslaget innebär inga större problem för de olika användarna av lagstiftningen och de administrativa bestämmelserna om samordning av de sociala trygghetssystemen i medlemsstaterna, och det innehåller inte heller några bestämmelser som kan ställa till problem för de försäkrade.

4.2 Tvärtom innehåller förslaget till förordning ett stort antal förenklingar, klargöranden och förbättringar. EESK ser särskilt positivt på utvidgningen av personkrets och sakområde i förslaget och på alla de bestämmelser som avser ett förbättrat samarbete mellan olika socialförsäkringsinstitutioner.

4.2.1 Det utvidgade tillämpningsområdet för olika persongrupper i samhället kommer framför allt att få betydande följder för antalet personer som omfattas av förordningen i de länder där försäkringsskyddet är kopplat till bostadsorten. I de länder där försäkringsskyddet i stället är kopplat till förvärvsarbete blir effekterna inte lika stora.

4.3 EESK upprepar därför sitt krav, som den särskilt riktat till medlemsstaterna och som den redan ställt i tidigare yttranden, på att behandla förslaget till tillämpningsförordning snarast möjligt och att också sikta in sig på ett så snabbt ikraftträdande som möjligt. Den nya samordningsförordningen och de förbättringar och förenklingar som denna innebär måste träda i kraft snarast möjligt ⁽¹⁾.

4.4 Utarbetandet av förslaget till förordning om tillämpningsbestämmelser till förordning 883/2004 fördröjdes och förslaget

lades fram först ungefär ett och ett halvt år efter det att förordning 883/2004 antogs. Förslaget ligger nu på bordet sedan början av 2006. Med tanke på komplexiteten hos och omfattningen av de ärenden som skall behandlas och även det stora antalet ouppklarade frågor, kommer det med all säkerhet att krävas ytterligare tid för rådet och den administrativa kommissionen att klargöra alla detaljerade frågor om tillämpning och om förfaranden i de enskilda medlemsstaterna och socialförsäkringsinstitutionerna.

4.4.1 Tillämpningsförordningen skall enligt planerna träda i kraft i början av 2008. Som det anges i artikel 91 träder förordningen i kraft först sex månader efter det att den har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Denna tidsfrist verkar nödvändig, men också tillräcklig, för att anpassa de olika systemen till de nya bestämmelserna. Man bör i alla fall undvika att förlänga denna sexmånadersperiod mellan offentliggörandet och ikraftträdandet av förordningen.

4.4.2 För att grundförordningen snabbt skall bli tillämplig och för att möjliggöra denna snabba omställning uppmanar EESK därför medlemsstaterna att redan nu förse sina socialförsäkringsinstitutioner med nödvändiga personalresurser och tekniska resurser. De instrument som redan står till förfogande för aktörer och användare på nationell nivå – särskilt de befintliga TRESS-nätverken ⁽²⁾ som sammanför berörda parter och aktörer – bör utnyttjas för att utvärdera den praktiska tillämpningen av denna förordning efter det att den har trätt i kraft i de enskilda medlemsstaterna. EESK uppmanar också kommissionen att stödja dessa åtgärder.

4.5 Även arbetet med grundförordning 883/2004 pågår fortfarande. I detta sammanhang bör man särskilt nämna bilaga XI. Denna bilaga lämnades nämligen tom vid antagandet av förordningen 2004 och diskuteras och behandlas nu parallellt med förslaget till tillämpningsförordning i rådets arbetsgrupp.

4.5.1 Bilaga XI avser inte bara förordning 883/2004 utan också tillämpningsförordningen som den omfattas av. De båda texterna kan inte behandlas separat i ämnet. I bilaga XI behandlas "Särskilda bestämmelser för tillämpning av medlemsstaternas lagstiftning". Europaparlamentet och rådet ansvarar gemensamt för innehållet i denna bilaga. Dess innehåll måste vara fastställt innan tillämpningsförordningen kan träda i kraft.

4.5.2 I denna bilaga skulle man kunna definiera särskilda förfaranden för tillämpning av vissa lagar. Medlemsstaterna försöker upprätthålla vissa nationella bestämmelser genom att få dem införda i denna bilaga. Bilaga XI utgör en särskilt kontroversiell del av förordningen eftersom den kan komma att bli mycket omfattande. EESK avser att uttala sig om detta i ett separat yttrande direkt efter detta yttrande.

⁽¹⁾ EESK:s yttrande om "Social trygghet för anställda och egenföretagare" (föredragande: Rodríguez García-Caro), (EUT C 24, 31.1.2006).

⁽²⁾ *Training and Reporting on European Social Security* (se även <http://www.tress-network.org>).

4.6 Ett beaktande av särintressen får inte ytterligare försena ikraftträdandet av den nya samordningsförordningen 883/2004 och därmed genomförandet av alla de förbättringar som man redan beslutat om, inte minst med tanke på att kommissionen utropat år 2006 till europeiska året för arbetstagarnas rörlighet. Ett snabbt antagande vore mer än bara en symbolisk handling, eftersom det för medborgarna i Europa är fråga om en konkret insats för att öka möjligheterna till mobilitet ⁽³⁾.

4.7 EESK vill erinra om att såvida inte ytterligare förordningar eller överenskommelser ändras (se artikel 90 i grundförordningen och artikel 90 i genomförandeförordningen) kommer förordning 1408/71 tillsammans med tillämpningsförordning 574/72 fortsätta att gälla för vissa grupper, även om denna tillämpningsförordning träder i kraft och därmed tillämpningsområdet för förordning 883/2004.

4.7.1 Tillämpningsområdet för samordningsbestämmelserna för social trygghet i förordning 1408/71 har under årens lopp utvidgats till att omfatta fler grupper i samhället. Ett sådant inkluderande av ytterligare grupper har dock inte skett till följd av förordning 1408/71 eller 574/72 i sig, utan genom särskilda tilläggförordningar och överenskommelser.

4.7.2 Så har skett när det gäller tillämpningen av samordningsbestämmelserna på tredjelandsmedborgare, deras anhöriga och efterlevande som läggs fast i förordning 859/2003. Sedan den 1 juni 2003 omfattas tredjelandsmedborgare som uppehåller sig lagligt i en medlemsstat av samordningsbestämmelserna på samma sätt som EU-medborgare. Noteras bör att en utvidgning av tillämpningsområdet till att omfatta även tredjelandsmedborgare endast gäller gränsöverskridande ärenden mellan två EU-länder, och inte gränsöverskridande ärenden mellan ursprungslandet och ett EU-land.

4.7.3 Å andra sidan började bestämmelserna i förordning 1408/71 och 574/72 gälla för EES-länder och EES-medborgare redan 1994. Det rörlighetsavtal med Schweiz som gäller sedan 1 juni 2002 innebär en utvidgning av samordningsbestämmelserna till att även omfatta Schweiz. Grönland och invånarna där inkluderades i och med förordning 1661/85.

4.7.4 Allt detta har medfört ett utökat geografiskt tillämpningsområde även för EU-medborgarna. EES-länderna och Grönland likställs med EU-länderna. Detta förhållande måste upprätthållas om tredjelandsmedborgare skall kunna likställas med gemenskapsmedborgare på det sociala området. Motsvarande ändringar måste göras i dessa förordningar för att ett sådant utvidgat tillämpningsområde skall kunna gälla även för förordning 883/2004.

4.8 EESK kräver därför att samtliga förordningar och avtal som har beröringspunkter med förordning 1408/71 ändras så snart som möjligt, allra senast inför ikraftträdandet av den nya samordningen. Framdeles skall även förordning 883/2004 gälla med samma utvidgade tillämpningsområde, såväl geografiskt som vad gäller grupper i samhället. I annat fall kommer varken

tredjelands- eller EES-medborgare och inte heller medborgare i Schweiz eller Grönland att omfattas av dessa förordningars skydd, och även för EU-medborgare skulle det bli negativa konsekvenser i samband med vissa gränsöverskridande ärenden med dessa länder. I dessa fall skulle förordning 1408/71 fortsätta att tillämpas.

4.8.1 Kommissionen uppmanas att snarast möjligt vidta alla nödvändiga åtgärder. Dels skulle medborgare som bor inom Europeiska unionen behandlas olika, dels skulle det även bli fråga om en onödig extrabelastning för socialförsäkringsinstitutionerna i medlemsstaterna när de måste tillämpa två så komplexa förordningar samtidigt.

4.8.2 Det bör dessutom framhållas att en förlängd tillämpning av förordning 1408/71 och tillämpningsförordning 574/72 innebär att dessa båda förordningar fortlöpande måste uppdateras och anpassas till förändringar, även om de endast är tillämpliga på en mindre grupp förmånstagare. Detta innebär en orimlig belastning för såväl EU:s förvaltning som för alla som tillämpar förordningarna.

4.9 Förordning 883/2004 innebär dessutom förbättrade förfaranden så att informationsutbytet mellan socialförsäkringsinstitutionerna i de olika medlemsstaterna går snabbare och blir tillförlitligare. Detta skall framför allt ske genom att man främjar utnyttjandet av elektroniska hjälpmedel för informationsutbyte och genom att man arbetar med elektroniska dokument.

4.9.1 Medan man hittills har räknat med att arbetet utförs med hjälp av pappersdokument, och elektroniska dokument varit ett alternativ endast efter ömsesidigt samtycke mellan två medlemsstater, skall nu hela informationsutbytet mellan institutionerna som regel ske på elektronisk väg.

4.9.2 Härigenom väntar man sig inte bara kostnadsbesparingar inom administrationen utan framför allt även fördelar i form av snabbare förfaranden för de försäkrade och kortare svars- och handläggningstider samt även snabbare utbetalning av ersättning och andra förmåner i gränsöverskridande ärenden.

4.9.3 I förordningsförslaget räknar man dock inte på något sätt med att varje enskild socialförsäkringsinstitution måste kommunicera elektroniskt med varje enskild socialförsäkringsinstitution inom EU. Det räcker med att det finns åtminstone en kontaktpunkt inom en institution per medlemsstat som har möjlighet att ta emot och sända elektroniska socialförsäkringsuppgifter och som kan vidarebefordra uppgifterna till berörd institution inom landet. För identifiering av kommunikationspartnern skall emellertid, i enlighet med artikel 83 i förslaget, en offentlig databank inrättas. Denna databank skall innehålla uppgifter om "behöriga myndigheter", "behöriga institutioner" och "institutioner på bosättningsorten" samt även "institutioner på vistelseorten", "kontaktpunkt" och "förbindelseorgan", i enlighet med definitionerna av dessa begrepp. Tillgång till en sådan databank gör att de hittillsvarande förordningsbilagorna kan ersättas med uppdaterade listor över relevanta institutioner.

⁽³⁾ Se även yttrandet om ändring av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 (SOC/213, CESE 920/2006, föredragande: José Isaias Rodríguez García-Caro, punkt 5).

4.9.4 Det är viktigt i detta sammanhang att man drar nytta av de erfarenheter som gjorts i samband med införandet av det europeiska sjukförsäkringskortet, inte minst i samband med de problem som fortfarande föreligger när det gäller den praktiska tillämpningen i vissa medlemsstater. Framför allt bör man undersöka i vilken utsträckning som redan befintliga databanker för sjukförsäkringsinstitutioner kan användas. Den administrativa kommissionen skall ansvara för att identifiera de uppgifter som behövs för denna kommunikation. Dessutom bör medlemsstaterna uppmanas att vidta lämpliga åtgärder så att Europas medborgare kan dra full nytta av de nya bestämmelserna inom sjukförsäkringsområdet.

4.10 Kommittén är införstådd med att elektronisk informationsöverföring möjliggör snabbare handläggning, något som ligger i försäkringstagarnas intresse. I det avseendet ser vi positivt på denna utveckling. Men vi vill samtidigt påpeka att det här rör sig om en rad känsliga personuppgifter (t.ex. hälsotillstånd, arbetsförmåga, arbetslöshet etc.). Det är därför ett absolut krav att man kan garantera att denna typ av uppgifter skyddas på ett adekvat sätt och inte hamnar i fel händer.

4.10.1 Även i detta sammanhang gäller nämligen samtliga garantier som föreskrivs i gemenskapsbestämmelserna om skydd för privatpersoner med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter. Dessa garantier reglerades i artikel 84 i förordning 1408/71 och återfinns i artikel 77 i förordning 883/2004. Trots detta, och inte minst med tanke på att elektronisk informationsöverföring mellan försäkringsinstitutioner i medlemsstaterna nu skall bli regelmässig, kräver EESK att det i tillämpningsförfordningen uttryckligen hänvisas till hur känsliga dessa uppgifter är, samt att lämpliga lösningar hittas för att garantera att uppgifterna skyddas.

4.10.2 I vilket fall som helst efterlyser EESK en sådan formulering som i artikel 84.5 i förordning 1408/71 som uttryckligen förbjuder att uppgifterna används för andra ändamål än socialförsäkringsändamål. En sådan passus bör uttryckligen infogas i artikel 4 i tillämpningsförfordningen.

4.11 Fördelarna med elektroniska hjälpmedel för informationsutbyte mellan socialförsäkringsinstitutionerna bör dock inte överskattas. Helt klart innebär det snabbare överföring av uppgifter. För detta krävs det ofta en omstrukturering av de nationella institutionerna.

4.11.1 Man kan emellertid fråga sig om en snabbare informationsöverföring verkligen kommer att leda till några påtagliga fördelar för försäkringstagarna. Den tid själva överföringen tar är ju i regel en mycket liten del av den tid det totalt sett tar att handlägga ett ärende. Mer komplexa ärenden (inte minst när det gäller pensionsförsäkringar: beräkningar som rör fler än ett land, pro rata-beräkningar etc.) kommer att kräva särskild behandling, och om ADB-program kan användas överhuvudtaget kommer förfarandet att kräva stora insatser. Sådana ärenden måste fortfarande behandlas av handläggare.

4.11.2 Endast en snabbare överföring av uppgifter och information innebär enligt EESK således i sig ingen genomgripande förändring. De kortare handläggningstider som man eftersträvar kan endast uppnås om man samtidigt säkerställer att socialförsäkringsinstitutionerna i medlemsstaterna har tillräckligt med kvalificerad personal och adekvata tekniska resurser.

4.11.3 EESK uppmanar därför medlemsstaterna att snarast se till att socialförsäkringsinstitutionernas personal förbereds inför de nya bestämmelserna i grundförordningen och tillämpningsförfordningen. Fortbildning av personalen på detta område är ett ofrånkomligt krav. EESK uppmanar kommissionen att inom ramen för sin behörighet vidta lämpliga åtgärder för att stödja medlemsstaterna i samband med utbildningsinsatserna. Det behövs särskilda gemenskapsmedel för fortbildningsprogram och eventuellt även engagemang från gemenskapens sida när det gäller grundutbildningsinsatser.

4.12 Eftersom de sociala trygghetssystem som omfattas av förordning 883/2004 bygger på solidaritet mellan alla försäkrade bör det föreskrivas mekanismer för en effektivare indrivning av fordringar i samband med förmåner som åtnjutits på felaktiga grunder eller avgifter som de försäkrade eller andra betalningspliktiga inte har betalat.

4.12.1 EESK delar kommissionens uppfattning att det verkar behövas mer bindande förfaranden för att förkorta betalningsfristerna för dessa fordringar hos socialförsäkringsinstitutionerna i medlemsstaterna för att skapa förtroende i samband med dessa kontakter.

4.12.2 I tillämpningsförfordningen fastställs enhetliga tidsfrister för fullgörandet av vissa skyldigheter eller administrativa förfaranden som skall bidra till att klargöra och strukturera kontakterna mellan försäkringstagarna och institutionerna.

4.12.3 Med utgångspunkt i bestämmelserna i direktiv 76/308/EEG om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som har avseende på vissa avgifter, tullar och skatter planerar man dessutom att införa förfaranden för hur socialförsäkringsinstitutionerna skall kunna bistå varandra. För att höja betalningsmoralen kommer även dröjsmålsränta för avgiftsskulder att införas.

4.12.4 EESK välkomnar uttryckligen alla dessa åtgärder som föreslås i tillämpningsförfordningen för att skapa större rättssäkerhet och ökad insyn för dem som brukar den nya förordningen. Tidigare har det förekommit att skulder mellan olika socialförsäkringsinstitutioner inte har reglerats på flera år. EESK hoppas att den mellanstatliga betalningsmoralen kommer att höjas betydligt, trots att det även fortsättningsvis kommer att förekomma eftersläpningar när det gäller indrivning av utstående fordringar.

4.13 EESK välkomnar den ökade flexibilitet som den nya tillämpningsförfordningen innebär i förhållande till förordning 574/72 om tillämpning av förordning 1408/71, en flexibilitet som gör det möjligt för medlemsstaterna att på bilateral nivå gå längre i genomförandet än vad som krävs i tillämpningsförfordningen, så länge som detta inte inverkar negativt på förmånstagarna eller samordningsarbetet. EESK ser det också som en prioritet att en sådan flexibilitet inte får ske på förmånstagarnas bekostnad, men vill dock se en annan och skarpare formulering i artikel 9 än det föreslagna "förutsatt att dessa förfaranden inte påverkar de förmånsberättigades rättigheter". Framför allt bör det uttryckligen påpekas att alternativa förfaranden t.ex. inte får innebära längre handläggningstider eller involvera ytterligare instanser.

4.14 EESK uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att förstärka sina åtgärder för att uppmärksamma alla som använder sig av förordningen på bestämmelserna och fördelarna med en samordning av de sociala trygghetssystemen, inklusive tillämpningsändringarna i förordning 883/2004. Information skall gå ut till företagen och till samtliga försäkringstagare, framför allt till alla typer av förvärsarbetande, alltifrån anställda till sysselsatta inom den informella sektorn. Kommittén anser att man utan dröjsmål bör påbörja de förberedelser som krävs för detta.

4.15 I förordning 883/2004 föreskrivs att förfarandena skall ge en jämn fördelning av bördorna mellan medlemsstaterna. EESK fruktar i detta sammanhang att man genom reglerna i förordningen och tillämpningsförfordningen eventuellt skulle kunna stimulera en utveckling som leder till att de välutbyggda socialförsäkringssystemen i EU urholkas, och att en utveckling i riktning mot demontering av förmånssystemen inleds. I synnerhet när det gäller inkluderandet av personer som inte är ekonomiskt aktiva i förordningens tillämpningsgrupper samt den fria rörligheten för personer inom EU anser kommittén att samordningssträvandena varken får leda till en anpassning nedåt eller en nedmontering av den sociala standarden.

4.15.1 EESK anser det vara nödvändigt att vidta åtgärder för att jämförbara och relevanta uppgifter om den nuvarande respektive förväntade framtida gränsöverskridande aspekten inom hälso- och sjukvård och sociala tjänster inom EU skall kunna dokumenteras. Särskilt intressanta är de förändringar som förordning 883/2004 innebär.

5. Särskilda kommentarer till vissa artiklar i förordningsförslaget

5.1 Artikel 2: Formerna för informationsutbytet mellan institutionerna

EESK kräver att klara och tydliga tidsfrister för svar och handläggning finns fastställda. Om dessa frister överskrids skall

skadestånd utgå till försäkringstagaren, om denne lidit skada. De försäkrades rättigheter måste garanteras och det skall vara möjligt att överklaga beslut. Problem som uppstår får inte innebära negativa konsekvenser för förmånstagarna. Skadan måste kompenseras av den institution inom vars ansvarsområde skadan orsakats. En sådan passus bör infogas i artikel 2 i tillämpningsförfordningen.

5.2 Artikel 3: Omfattningen av och formerna för informationsutbytet mellan de förmånsberättigade och institutionerna

Artikel 3 punkt 4: För att påskynda förfarandet bör det finnas incitament som uppmuntrar till elektronisk överföring av dokument och i synnerhet för överföring av mottagningsbevis. Pappersdokument bör användas endast i undantagsfall.

5.3 Artikel 4: Form och metod för informationsutbytet

När det gäller elektronisk kommunikation måste man förutom vad som framförts under punkt 3.10.2 om uppgiftssäkerhet även kunna garantera att elektronisk kommunikation med den försäkrade endast får ske med dennes samtycke. I synnerhet när det gäller förmånstagare på pensionsförsäkringsområdet måste man beakta att många människor har levt hela sitt liv utan hjälp av elektronisk kommunikation. Man kan inte nu tvinga dem till detta. Många har inte ens tillgång till elektroniska kommunikationsmedel. Liknande hänsyn bör tas även till andra grupper i samhället som har minskade möjligheter eller svårare att ha tillgång till ADB (bl.a. funktionshindrade). Offentlig och om möjligt allmän tillgång till sådan teknik bör främjas.

EESK anser därför att följande formulering bör läggas till i förordningens artikel 4.2: "Samtliga åtgärder och metoder för elektroniskt informationsutbyte skall underställas kravet på allmän tillgänglighet". EESK anser dessutom att formuleringen i artikel 4 punkt 3 är problematisk, i enlighet med vilken kontakterna med de förmånsberättigade i första hand skall ske med hjälp av elektroniska metoder. EESK kräver här att formuleringen "förutsatt att den förmånsberättigade gett sitt samtycke till detta" läggs till.

5.4 Artikel 5: Rättsverkan för handlingar och bestyrkande handlingar som utfärdats i en annan medlemsstat

Artikel 5 punkt 2: Här slås det fast att en statlig myndighet kan vända sig till en institution i en annan medlemsstat som utfärdat handlingen för förtydligande av handlingen i fråga. Om det som i artikel 5 punkt 1 är fråga om en handling från en skattemyndighet innebär detta då att en socialförsäkringsinstitution i en medlemsstat skall kontakta skattemyndigheten i en annan medlemsstat för att få ett förtydligande? Detta verkar opraktiskt och omständligt.

Vad är det då för nytta med "förbindelseorganen"? EESK föreslår att förbindelseorganens befogenheter när det gäller att lämna upplysningar och bistånd förstärks så att de verkligen kan utöva denna funktion. Socialförsäkringsinstitutionen behöver då endast vända sig till förbindelseorganet med sin begäran om förtydliganden.

Artikel 5 punkt 3: Att den administrativa kommissionen kan få sex månader på sig att försöka nå en förlikning mellan två eller fler institutioner från två eller fler stater framstår inte som någon förenkling eller förbättring av samordningen mellan de olika systemen för social trygghet. Denna tidsfrist är överdrivet lång. EESK kräver att handläggningen av ett ärende, inklusive överföring mellan olika instanser, totalt sett inte får ta längre än tre månader.

5.5 Artikel 8: Administrativa överenskommelser mellan två eller flera medlemsstater

Här ges medlemsstaterna befogenhet att sluta gemensamma överenskommelser med varandra, förutsatt att dessa inte påverkar de förmånsberättigades avtal och rättigheter. För öppenhetens och rättssäkerhetens skull kräver EESK att sådana överenskommelser måste anmälas till och arkiveras hos kommissionen. En förteckning över sådana överenskommelser i en bilaga till tillämpningsförordningen skulle stärka rättssäkerheten ytterligare.

5.6 Artikel 11: Kriterier för fastställande av bosättningsort

I artikel 11 punkt 1a–e om kriterier för att fastsätta bosättningsort likställs objektivt bestämbara uppgifter med personens preferens. EESK anser att en sådan bestämning av bosättningsort först och främst skall ske på grundval av objektivt fastställbara faktorer. Endast där så inte är möjligt skall hänsyn tas även till den förmånsberättigades uttryckta preferens, dvs. preferens skall anges som ett sekundärt kriterium i punkt 2.

Kommittén frågar sig dessutom om ett efterforskande efter personliga orsaker till byte av bosättningsort inte skall ses som ett otillbörligt intrång i medborgarnas privatliv.

5.7 Artikel 12: Sammanläggning av perioder

I artikel 12 punkt 3 fastställs att för de fall en försäkringsperiod enligt ett system för obligatorisk försäkring i en medlemsstat sammanfaller med en försäkringsperiod enligt ett system för frivillig försäkring i en annan medlemsstat är det endast försäkringsperioden enligt systemet för obligatorisk försäkring som skall beaktas. EESK anser att detta under inga omständigheter får innebära att eventuella inbetalningar som gjorts till en frivillig försäkring därigenom blir värdelösa. I sådana fall måste det i tillämpningsförordningen anges att den försäkrade skall kompenseras fullt ut för de inbetalningar som gjorts.

5.8 Artikel 16: Förfarande vid tillämpning av artikel 12 i förordning 883/2004

Här framförs kravet att arbetsgivaren "om det är möjligt" i förväg skall underrätta behörig socialförsäkringsinstitution i samband med att en arbetstagare sänds ut till en annan medlemsstat. EESK kräver att "om det är möjligt" stryks, eftersom en sådan formulering ger ett alldeles för vitt tolkningsutrymme.

Man bör säkerställa att institutionen som regel underrättas i förväg så att rättssäkerheten för den försäkrade upprätthålls i samband med utsändandet och så att det under den tid som den försäkrade är utsänd inte uppstår problem i samband med ett försäkringsärende på grund av att den institution i den medlemsstat som arbetstagaren sänts ut till inte har underrättats.

5.9 Artikel 21: Arbetsgivarens skyldigheter

Enligt artikel 21 kan en arbetstagare fullgöra skyldigheten att betala socialförsäkringsavgifterna om inte arbetsgivaren har något driftställe i den medlemsstat vars lagstiftning är tillämplig på arbetstagaren. Arbetsgivaren måste ha kommit överens om detta med arbetstagaren.

För EESK är det viktigt att ansvaret dock alltid ligger hos arbetsgivaren. Möjligheten att föra över skyldigheten att betala in sociala avgifter får alltså inte leda till att eventuella arbetsgivaravgifter vältras över på arbetstagaren och att dennes nettoersättning därigenom blir lägre. Arbetstagaren måste kompenseras fullt ut av arbetsgivaren för eventuella påförda arbetsgivaravgifter.

EESK kräver att den typ av överenskommelse som nämns i artikel 21.2 alltid måste ske skriftligen, så att rättsliga oklarheter undviks. Arbetsgivarens skyldighet att underrätta behörig institution om sådana överenskommelser är något som enligt EESK bör betonas starkare. En sådan underrättelse skall ske omedelbart (en kort tidsfrist bör här fastställas) och i skriftlig form.

5.10 Artikel 25: Vistelse i annan medlemsstat än den behöriga medlemsstaten

I artikel 25 A punkt 1 fastställs att det vid vistelse i annan medlemsstat än den behöriga medlemsstaten krävs att handling utfärdas som styrker en förmånstagares rätt till vårdförmåner. Enligt EESK bör det förtydligas att det europeiska sjukförsäkringskortet uppfyller dessa villkor och att något ytterligare intyg inte krävs. Om det i framtiden skulle komma att finnas andra former av intyg kan formuleringen i denna artikel alltid ändras.

I artikel 25 B framgår det inte klart och tydligt av formuleringen huruvida den försäkrade själv kan välja varifrån ersättning begärs (från institutionen på vistelseorten eller från den behöriga institutionen).

5.11 Artikel 26: Planerad vård

Formuleringen i artikel 26 B under rubriken "Ersättning av utgifter för vårdförmåner inom ramen för planerad vård" kan enligt EESK leda till feltolkningar och bör kompletteras. I enlighet med kommissionens intention föreslår EESK följande tillägg i första meningen: "När ett tillstånd har beviljats, och när den försäkrade själv har stått för kostnaderna för behandlingen, skall den behöriga institutionen ersätta utgifterna enligt den högsta taxan och betala ut detta belopp till den försäkrade".

I annat fall skulle man kunna tolka texten så att den behöriga institutionen skall betala ut kostnadsersättning till den verkställande institutionen, och att den försäkrade därefter kan begära ersättning för en eventuell mellanskillnad. Detta är dock inte syftet med en ersättning av utgifter i samband med planerad vård.

5.12 Artikel 88: Ändring av bilagorna

I enlighet med vad som redan förts fram under punkt 4.5 skall rådet parallellt med tillämpningsförordningen förhandla fram

innehållet i bilaga XI (som än så länge är tom). Bilagan skall specificera förfaranden i medlemsstaterna för hur viss nationell lagstiftning skall tillämpas. Medlemsstaterna försöker upprätthålla vissa nationella bestämmelser genom att få dem införda i denna bilaga. Bilaga XI utgör en kontroversiell del av förordning nr 883/2004 eftersom den kan komma att bli mycket omfattande.

EESK förordar att man begränsar sig till det allra nödvändigaste när man skall avgöra vad som skall tas med i denna bilaga. EESK kommer att avge ett separat yttrande om detta.

5.13 Artikel 91: Slutbestämmelser

Med hänvisning till hur viktigt det är för medborgarna med ett snabbt genomförande av tillämpningsförordningen uppmanar EESK – se punkt 4.4 – att medlemsstaterna sätter upp en tydlig tidsfrist inom vilken rådsförhandlingarna om tillämpningsförordningen måste ha avslutats. En sådan politiskt överenskommen tidsgräns har visat sig vara både ändamålsenlig och genomförbar i samband med det europeiska sjukförsäkringskortet. Grundförordning 883/2004 måste kunna träda i kraft snarast möjligt.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Dimitrios DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En ny ramstrategi för flerspråkighet"

KOM(2005) 596 slutlig

(2006/C 324/24)

Den 22 november 2005 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 6 september 2006. Föredragande var An Le Nouail-Marlière.

Med anledning av kommitténs mandatperiodskifte beslutade plenarförsamlingen att ta ställning till detta yttrande under plenarsessionen i oktober, och utnämnde An Le Nouail-Marlière till huvudföredragande i enlighet med arbetsordningens artikel 20.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 105 röster för, 1 röst emot och 5 nedlagda röster.

1. Slutsatser

1.1 EESK rekommenderar följande:

- Att kommissionen tydligt informerar *medlemsstaterna* om *de band som bör knytas eller de kompletterande åtgärder som bör vidtas inom de nationella planerna* och klargör att flerspråkigheten eller mångspråkigheten är ett möjligt bidrag till EU:s politiska och kulturella integration och en spridare av förståelse och social acceptans.
- Att *variationen i utbudet* inom undervisningen diskuteras på EU-nivå i syfte att uppnå resultat på lång sikt och att den potentiella kunskapsreservoaren inte begränsas till ett litet antal språk.
- Att *all användning av flera språk inom yrkeslivet, kulturen, politiken, forskningen och samhället gynnas och uppmuntras*.
- Att *de sakkunniga som anlitas inte endast skall vara specialister på samhällliga eller vetenskapliga områden* utan även inbegripa lingvister, tolkar, översättare, lärare och språkkonsulter.
- Att *nuvarande generation* av unga vuxna och ungdomar på ett lämpligt sätt och i högre grad skall beaktas i riktlinjerna med hänsyn till *livslångt lärande och till deras kulturella rättigheter* då kommissionens programperiod inleds.
- Att kommissionen inte endast beaktar universitetsforskningen utan även olika insatser inom sammanslutningar som är verksamma på området och stöder medborgarinitiativ i nätverk inom det civila samhället.

2. Inledning: Sammanfattning av kommissionens meddelande

Kommissionen fastställer i detta meddelande en ny ramstrategi för flerspråkighet och bekräftar sitt engagemang för den. Meddelandet betecknas som "det första i sitt slag i kommissionens historia". Olika sidor av den europeiska politiken på detta område undersöks, och specifika åtgärder föreslås.

I meddelandet uppmanas medlemsstaterna att ta sitt ansvar och att främja språkutbildningen, språkinläringen och språkanvändningen. Ett uppmärksammat inslag är initiativet till en ny institutionell samrådsportal på 20 språk.

Kommissionen lägger i detta första politiska dokument om flerspråkighet fram en ny ramstrategi, åtföljd av förslag på särskilda åtgärder som omfattar samhället, ekonomin och relationerna med medborgarna. Kommissionen har tre mål: att uppmuntra språkinläring och främja språklig mångfald i samhället, att främja en sund flerspråkig ekonomi och att ge medborgarna tillgång till Europeiska unionens lagstiftning, förfaranden och information på deras eget språk. Kommissionen erinrar om att man vid Europeiska rådet i Barcelona år 2002 betonade nödvändigheten av att främja språkundervisning av minst två främmande språk, och uppmanar därför medlemsstaterna att anta handlingsplaner för flerspråkighet, att förbättra språkläroarbete, att mobilisera nödvändiga resurser för språkinläring redan från tidig ålder och att förstärka språkundervisningen genom att integrera ett främmande språk. Kommissionen påminner om att europeiska företag behöver behärska både språken i EU och de språk som våra andra handelspartner i världen talar, och att de sektorer inom ekonomin som har en språkkoppling utvecklas snabbt i de flesta europeiska länder. Kommissionen föreslår därför ett antal åtgärder för att stärka den flerspråkiga aspekten av EU:s ekonomi. När det gäller kommissionens strategi för flerspråkig kommunikation avser kommissionen att stärka den flerspråkiga

karaktären på ett flertal webbplatser och i sina publikationer genom att inrätta ett internt nätverk för övervakning av samstämmigheten av språkpraxisen i sina olika enheter. Kommissionen föreslår även att man inrättar en högnivågrupp för flerspråkighet bestående av oberoende experter som hjälper kommissionen att utvärdera de framsteg som gjorts i medlemsstaterna, att man inom överskådlig framtid håller en ministerkonferens om flerspråkighet där medlemsstaterna kan redogöra för sina framsteg på området och att man utarbetar ett nytt meddelande i vilket ett övergripande tillvägagångssätt för flerspråkighet i Europeiska unionen utvecklas.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK välkomnar detta initiativ och noterar att ramstrategin betecknas som "ny" och meddelandet som "det första politiska dokumentet om flerspråkighet". I detta hänseende är de många hänvisningar som ges till den förra ramstrategin inte tillräckliga ⁽¹⁾ för att ge en klar bild av den aktuella situationen. Kommittén ser gärna att kommissionen sammanfattar vad man förväntar sig av denna nya ramstrategi, både när det gäller dess mervärde och dess relativa genomslagskraft. Kommer det att genomföras någon konsekvensanalys i enlighet med det interimistiska avtalet mellan kommissionen och EESK ⁽²⁾ och inom ramen för förenklingen av lagstiftningen och styresformerna? Kommittén påpekar att meddelandet i sig kanske inte kan få medlemsstaterna att godkänna program som dessutom inte är obligatoriska. Även om det är rådet som har begärt denna ramstrategi innebär den att både medlemsstaterna och unionen måste genomföra en harmonisering för att optimalt utnyttja eventuella anslagna resurser. En sådan harmonisering kan enbart genomföras om man klart känner till de åtgärder som medlemsstaterna och EU redan har vidtagit.

3.2 Kommissionen "bekräftar sitt engagemang"; kommittén noterar att det alltså finns ett engagemang från kommissionens sida sedan tidigare. EESK konstaterar att kommissionens interna praxis vad gäller flerspråkighet inte är helt tillfredsställande vare sig inom kommissionens enheter eller i kommissionens förbindelser med omvärlden.

3.3 Kommittén konstaterar problem med och en brist på likabehandling mellan å ena sidan institutionerna och å andra sidan det europeiska civila samhället i alla dess former (den självständiga sociala dialogen och den civila dialogen). Alla promemorior, studier och dokument som kan användas och behövs vid utarbetandet av och samrådet och diskussionerna om gemenskapslagstiftningen produceras och finns tillgängliga i oproportionerligt hög grad på engelska. Detsamma gäller för fler och fler interna sammanträden och möten som anordnas av kommissionen. Alltså måste kommissionens sakkunniga, när de företräder det civila samhället i Bryssel, tala även engelska. Dessutom finns många av de statistikstudier och kvalitativa studier som föreliggande yttrande hänvisar till enbart att tillgå på engelska. ⁽³⁾

3.4 Ibland finns dokument inte tillgängliga på det språk som institutionernas föredragande eller de aktörer som vanligen rådfrågas har som modersmål, vilket innebär att man inte alls respekterar enandet kring EU-institutionernas tre arbetspivåspråk. Detta gäller både i den institutionella och i den informella kommunikationen. Det är värt att påpeka att detta gör det lätt att utestänga ett visst antal aktörer från diskussionerna som blir allt fler. Det är därför inte förvånande att olika statistiska undersökningar visar att de intervjuade personerna föredrar att studera på engelska eftersom detta språk anses vara det som ger bäst utdelning i allt fler sammanhang av avgörande betydelse. Det är just detta som har fått flera generationer av föräldrar och regeringar att välja engelska som inlärningsspråk vilket har lett till den situation vi har i dag.

3.5 I bilagan till meddelandet nämns för övrigt att det främmande språk som talas mest inom EU inte är det språk som de flesta EU-invånare har som modersmål. Detta språk skulle talas ("skulle" talas eftersom Eurostat inte fastställer någon definition för vare sig vilken språknivå eller vilken ordkänedom som krävs för att ett språk kan anses som talat) av 47 % av de intervjuade, medan det enbart utgör modersmålet för 13 % av dem.

3.6 EESK ser detta som ett konkret hinder för medborgarnas och deras företrädares – Europaparlamentets och kommittéernas (EESK och ReK) – direkta och indirekta demokratiska medverkan i utarbetandet av den lagstiftning som berör dem. När institutionernas föredragande och företrädare för det civila samhället rådfrågas inom demokratiska och lagliga instanser eller institutioner krävs ofta en oskälig ansträngning eller bedömning från deras sida för att förstå vad kommissionen menar. Hur kan man vara ovetande om att medborgarna vid varje tidigare tillfälle saknat faktisk tillgång till information? Detta framstår som särskilt inkonsekvent med tanke på temat för detta meddelande. För att kunna komma ifrån denna kollektiva, intellektuella och kulturella inkonsekvens och detta ekonomiska beroende, som är till förfång för det deltagande som behövs, krävs resurser och en politisk vilja.

Kommittén ser därför med tillfredsställelse på kommissionens intentioner att råda bot på dessa problem genom att skapa en kraftfullare portal. Denna rör dock flerspråkigheten och inte hela meddelandet. De mål som kommissionen strävar efter i det institutionella meddelandet om kapitlet om kommissionens relationer med medborgarna är inte tydliga; föreliggande meddelande skulle kunna uppfattas som en enkel förlängning av plan D. Att kommunicera på 20 officiella språk ändrar inte karaktären i det institutionella meddelandet som har utarbetats på grundval av beslut som medborgarna inte kan påverka, och förstärker inte i sig medborgardeltagandet.

3.7 Många observatörer påpekar att de första sidorna i institutionsportalerna eller institutionswebbplatserna kan ge sken av att portalen eller webbplatsen innehåller dokument på flera språk, men att det vid en närmare titt visar sig att det enbart finns dokument på engelska att tillgå.

⁽¹⁾ KOM(2002) 72 – KOM (2003) 449 – KOM(2005) 24 av den 2 februari 2005 – 2005/29/EG – KOM(2005) 356 – KOM(2005) 229 och 465.

⁽²⁾ Samarbetsprotokollet mellan Europeiska kommissionen och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (november 2005).

⁽³⁾ Fotnoterna 2, 12, 17, 19, 24, 25, 26, 30, 31, 32, 37 etc. i föreliggande meddelande KOM(2005) 596.

3.8 Kommittén betonar att alla språk är legitima i och med att de tillhör det mänskliga kulturarvet, och varnar för att engelskan kan bli lidande till följd av ett alltför intensivt, påtvingat utnyttjande på det tekniska området samtidigt som språkets värde på det kulturella området minskar. Detta konstaterande leder till kommitténs särskilda observationer, om språkets ställning och språkbruket, som följer nedan.

3.9 EESK konstaterar att det råder en obalans i detta antagna förhållningssätt som baseras på den ekonomiska aspekten (konsumtion, information, yrken och branscher, den kunskapsbaserade ekonomin) av flerspråkigheten. Man skulle kunna råda bot på denna obalans till fördel för mänskliga, sociala och sociologiska, kulturella och politiska värden. Om kärnan i det som skiljer människorna från djuren är talet och det utbyte mellan människor som detta leder till – vilket nämndes vid presskonferensen där detta kommissionsmeddelande presenterades – så borde man i meddelandet följaktligen beakta att det utbyte som sker mellan människor inte enbart är av handelsmässig natur eller har att göra med ett försvar av territoriet eller av de resurser som finns där. Således borde meddelandet med stöd av Unescos arbete på detta område komma med positiva rekommendationer. (4)

3.10 Kommittén ser positivt på den länk som upprättas mellan Lissabonstrategin, dess genomförande, den europeiska sysselsättningsstrategin och den nya ramstrategin, men föreslår att man i meddelandet fördjupar de nödvändiga konkreta bestämmelserna (genom ökad samstämmighet mellan arbetet i kommissionens interna enheter och generaldirektoraten (sysselsättning, kultur etc.). Kommissionen rekommenderas att noggrant informera medlemsstaterna om de förbindelser som bör upprättas och de kompletterande åtgärder som bör vidtas. EESK uttrycker tydligt att flerspråkighet eller mångspråkighet är ett möjligt bidrag till EU:s politiska och kulturella integration samt en spridare av förståelse och social acceptans. En sektorkonsekvensanalys skall redogöra för antalet och typen av anställningar som har bibehållits/skapats och vilken faktisk inverkan detta förväntas få på lönerna.

Kommittén ställer sig bakom uppmaningen till medlemsstaterna att "utarbета nationella planer för att strukturera, samordna och styra åtgärder som främjar flerspråkighet..." men menar att denna anmodan måste samordnas på europeisk nivå om man skall kunna uppnå ett resultat på lång sikt där den potentiella kompetensreserven inte reduceras till ett begränsat antal språk.

Inom ramen för "strategin för världens mest konkurrenskraftiga kunskapsbaserade ekonomi", i syfte att förhindra att EU blir offer för sina språkbarriärer, bör man anta ett övergripande synsätt när det gäller antalet språkresurser i Europeiska unionen, så att detta antal överstiger antalet tillgängliga och praktiserade språk på inre marknaden.

(4) Unescos allmänna förklaring om kulturell mångfald av den 2 november 2001 och Konventionen om skydd för och främjande av mångfalden i kulturella uttryck av den 10 december 2005 som erinrar om behovet av en språklig mångfald och uttrycksätt för att göra mångfalden och den kulturella pluralismen till oundgängliga, allmänna, oskiljaktiga och ömsesidigt beroende rättigheter. Den allmänna förklaringen om språk rättigheter som antogs i Barcelona under Världskonferensen om språk rättigheter den 6–8 juni 1996 och som undertecknades av 66 nationella och internationella icke-statliga organisationer och nätverk av jurister.

Invandrades rättighet att lära sig det nya landets språk bör åtföljas av rättigheten för dem att bevara sitt ursprungsspråk och sin ursprungskultur (5). Europeiska unionen bör se dessa språk som en extra mänsklig resurs på sin väg mot "världskonkurrensen". I vissa företag har man redan tänkt på det, men vi vill ändå påminna om att detta förhållningssätt bör gälla även arbetstagare och deras fackliga företrädare samt berörda konsumentorganisationer. Vi vill även hänvisa till lokala myndigheter som har infört konkreta åtgärder såsom mottagningsverksamhet för att integrera invandrare på de språk som är de vanligaste bland de nyligen anlända.

3.11 Ett annat ekonomiområde som bör fördjupas i meddelandet har att göra med behovet av arbetstagare och deras motivation i yrkesutövandet eller inom samrådsinstanserna, till exempel europeiska företagsråd. EESK beklagar att man i meddelandet förordar harmoniseringsprogram som inte tar hänsyn till särskilda behov. I ett meddelande av denna omfattning borde man presentera förslag på åtgärder som ger företagen och arbetstagarna möjligheter och medel att bli de första att sprida denna världens mest konkurrenskraftiga kunskapsbaserade ekonomi, med full hänsyn tagen till den sociala dialogens kompetensområde och de grundläggande rättigheterna. (6)

3.12 Kommittén konstaterar att flerspråkigheten gör EU speciellt (7). Europa är emellertid inte den enda kontinent, det enda land eller den enda politiska enhet där ett stort antal olika språk talas.

4. Några särskilda kommentarer

4.1 Diskussionerna om Europarådets stadga om regionala språk och minoritetsspråk (8) får inte tränga undan andra frågor, exempelvis följande:

a) Språkens status. Ett språk kan vara officiellt, ett arbetsspråk, ett samhällspråk, ett minoritetsspråk, ett dominerande språk, ett språk för kulturellt och vetenskapligt utbyte och handel, ett institutionellt språk, ett diplomatspråk, ett talspråk, ett yrkesspråk (hälsovård, undervisning, byggsektorn, industrin, modesektorn osv.). Den språkliga mångfald som EU förespråkar och försvarar kan endast respekteras om man lägger fram olika balanserade lösningar som kan tillämpas på samtliga dessa varianter och behov. Ett enda

(5) Punkt 1.10 i ReK:s yttrande CdR 33/2006 som antogs vid den 65:e plenarsessionen den 14 juni 2006. Föredragande: Seamus Murray.

(6) I artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna förbjuds diskriminering på grund av språk. I artikel 22 fastslås att EU skall respektera den kulturella, religiösa och språkliga mångfalden. Det finns redan exempel på tvister som uppkommit i arbetssituationer där dessa rättigheter som garanteras av den nationella lagstiftningen inte har respekterats. (General electric medical systems GEMS, dom av appellationsdomstolen i Versailles av den 2 mars 2006, Frankrike).

(7) Punkt IV.2 i meddelandet.

(8) Europarådets stadga om regionala språk och minoritetsspråk av den 5 november 1992, ratificerad av 21 medlemmar av Europarådet, av vilka 13 var EU-länder.

- förslag som eftersträvar att begränsa språkfrågan enligt slutledningen "undervisning – examen – arbete" eller "språkteknik – marknad för nya produkter – inre marknaden" skulle inte ge möjlighet att uppnå målet att varje EU-medborgare skall tala två främmande språk utöver sitt modersmål. I stället kan ett sådant förslag motverka sitt syfte och begränsa det antal språk som man behärskar eller talar inom den europeiska kulturfären. Kommittén rekommenderar att allt yrkesmässigt, kulturellt, politiskt, vetenskapligt osv. språkbruk skall tillåtas och uppmuntras på sina respektive domäner. Kommittén stöder vidare en lång rad invånarinitiativ som tagits inom det civila samhället. All muntlig eller skriftlig kommunikation som får stöd på originalspråket utvidgar det offentliga rummet för friheter, utan att den nödvändigtvis måste bli översatt eller tolkad. Frågan om hur många språk som används är alltså inte underkastad kostnaden för översättning, tolkning eller språkundervisning.
- b) Ett visst mått social makt är kopplad till förmågan att använda ett visst eller flera språk. Tillgången och spridningen av mångspråkiga inlärningsresurser avgör i viss mån social integrering eller utslagning samt materiell eller kulturell fattigdom eftersom språkkunskaper ger tillträde till samhälleliga och yrkesmässiga nätverk men framför allt till kultur och samhörighet. Att *tillhöra ett nätverk* bidrar till ökat individuellt handlingsutrymme och utgör en integrationsfrämjande faktor i nutidssamhället. Man får inte utesluta vissa befolkningsgrupper genom att skjuta garantierna för dessa mångspråkiga strävanden på framtiden, utan de bör genomföras på alla berörda samhällsnivåer, också bland utsatta och missgynnade grupper.
- c) Demokratin: Kommittén stöder strävandena att varje medborgare skall kunna tala eller använda två främmande språk utöver sitt modersmål, men hur många medborgare har i dag möjligheter att uppnå detta mål under sin livstid? För eliten inom vissa yrkesgrupper samt politiska och ekonomiska miljöer i den förra vuxengenerationen skulle redan detta mål vara svårt att uppnå inom ramen för *handlingsplanen för att främja språkinläring och språklig mångfald* för åren 2004–2006 eller *kulturprogrammet* för 2007–2013⁽⁹⁾, både på EU-nivå och på nationell nivå, men där det ambitiösa målet om "varje medborgare" bibehålls vill kommittén mäta omfattningen av strävandena. Man vet till exempel vilka främmande språk som införts i ett tidigt skede av språkinläringen. Språk som betecknas vara sällsynta eller mindre talade⁽¹⁰⁾ behärskas av färre personer eftersom studierna i dessa inleds i ett senare skede i skolan eller på universitetet. Kommittén stöder vidare rekommendationen som syftar till att skapa möjligheter för inläring av ett främmande språk i mycket ung ålder på villkor att utbudet av språk som kan studeras ses i ett övergripande perspektiv som borde vara den viktigaste punkten i meddelandet. Det handlar om framtiden och den typ av samhälle som skall överlämnas till kommande generationer.
- d) Språkens överlevnad som en del av det europeiska språkliga arvet. Det går inte ut på ett att sträva efter att ett stort antal medborgare talar ett andra eller tredje språk och att sträva efter att ett stort antal europeiska språk hålls levande i Europa och i världen. Det är inte fråga om motstridiga målsättningar men de kräver var för sig särskilda metoder och genomförandeformer. Med särskild hänsyn till detta bör kommissionens initiativ gällande normativt arbete för att göra användningen av dessa språk förenliga med ny informations- och kommunikationsteknik beakta risken för utarmning om insatserna inriktas på ett obalanserat sätt på detta speciella område⁽¹¹⁾. Kommittén rekommenderar att anknutna sakkunniga inte endast skall vara specialister på samhälleliga eller vetenskapliga områden utan även inbegripa lingvister, tolkar, översättare, lärare och språkkonsulter. Ovan nämnda deklARATIONER och konventioner från Unesco visar till exempel tydligt på att det redan nu finns alldeles för få språk på Internet med tanke på antalet språk i världen, och att denna begränsade språkanvändning påverkar kvaliteten och antalet språk när det gäller nu levande språk.
- e) Bevarandet av levande minoritetsspråk och/eller regionala och lokala språk i Europa får inte mätas i undervisningskostnader. Det finns rikligt med litteratur som ger stöd till att enas om att den intellektuella flexibiliteten möjliggör språkinläring i mycket ung ålder och att detta är gynnsamt för senare inlärningskapacitet, men dessutom ger detta genvägar till nära besläktade språk. Därför måste man på längre perspektiv inse att det inte går att upprätthålla det språkliga arvet genom att överföra det i unga år eller genom att utvidga dess domän inom den privata eller den offentliga sektorn, utan ett språk kan inte överleva om det inte talas och har en omgivning där dess offentliga och sociala existens gynnas. Det tjänar ingenting till att lära sig språk i låg- och mellanstadiet som sedan måste överges i högstadiet på grund av att fortsatt undervisning inte kan ordnas⁽¹²⁾. Den ekonomiska nyttan kan beaktas i undervisningssystemet om man inför en nödvändig övergång till andra språk och om inläringen av minoritetsspråket eller det regionala språket kan möjliggöra senare utbildning som stöd för ett andra språk. Studiet av vilka språk som är besläktade är i detta sammanhang lika viktigt som att redovisa antalet talade språk⁽¹³⁾.
- f) Närhet innebär inte bara att göra officiella eller institutionella texter tillgängliga på nätet utan även att ge EU-medborgarna möjlighet att bättre lära känna sina grannländer och de språk som talas i dessa samt att idka utbyte eftersom språket är såväl ett kommunikationsmedel som ett sätt att se på världen. Språket delar denna beskaffenhet med andra vektorer som måleri, musik, grafik, pantomimer, dans, bildkonst osv. Det är viktigt att dessa medborgare kan känna till och idka utbyte på sina språk även om de tillhör olika språkgrupper, med hänsyn till kulturer och identiteter som utgör en europeisk identitet eller värdering. Kommittén vill lyfta fram den positiva roll som spelas av utbyten och

⁽⁹⁾ KOM(2004) 469.

⁽¹⁰⁾ "mindre spridda".

⁽¹¹⁾ *Les processus de modernisation dans l'enseignement des langues pour adultes*, avhandling skriven av Judith Barna, Université Charles de Gaulle – Lille 3, Frankrike, 2005.

⁽¹²⁾ Yttrande från det regionala ekonomiska och sociala rådet i Aquitaine, Frankrike, på temat språk och kulturer i Aquitaine, antaget vid dess plenarsession den 14 december 2005 med Sèrgi Javaloyes som föredragande.

⁽¹³⁾ Slutsatser från rådet om en europeisk indikator för språkkunskaper (EUT 2006/C 172/01).

vänortsverksamheter som Regionkommittén ⁽¹⁴⁾ hänvisar till och understryker att efterfrågan är lika viktig som utbudet när det gäller språkinläring, oberoende av vilken strategi som följs. Motivationen till att lära sig språk måste också sökas på annat håll än genom nyttoargument (ekonomi och sysselsättning).

- g) Behoven när det gäller europeisk sammanhållning och identitet berör inte bara handeln och identitetsfrågor. Det finns även reella behov av att förstå varandra bland människor som kommer från olika geografiska platser, sociala sammanhang eller kulturella bakgrunder, där utvecklingen ibland har gått åt samma håll och ibland åt olika. Det finns ingen studie om återverkningarna av att beakta även små faktorer som kan visa sig vara viktiga på lång sikt. Utbudet och efterfrågan av språkundervisning måste nämligen ses i ett tidsperspektiv av många år och generationer.

Generellt sett återger meddelandet inte hur åtagandena skall genomföras tidsmässigt med hänsyn till det förgångna, framtiden på kort sikt, framtiden på medellång sikt och åtaganden inför kommande generationer.

Detta berör humanitära och kulturella frågor samt frågor i anslutning till asyl och invandring, de lokala och regionala myndigheternas behov och roll i sammanhanget samt samhällsliga och yrkesmässiga aspekter. Arbetsmarknadens parter (Unice, CEEP, Europeiska fackliga samorganisationen) och medborgarorganisationer på området för mänskliga, sociala och kulturella rättigheter samt forskare och myndigheter bör kunna rådfrågas på lika grunder, det vill säga genomföra en strategi som fastslagits tillsammans med dem och av dem och inte en strategi som tillämpas utan dem. Detta vore det bästa sättet att försäkra sig om ett deltagande på bred bas, vilket är nödvändigt för att de ambitiösa målen skall kunna uppnås. Genomförandet av och framgången för rådets strategi "1+2" ⁽¹⁵⁾ kräver resurser som överstiger den institutionella ramen och fordrar att ett så stort antal medborgare och invånare i EU som möjligt deltar och känner sig berörda och delaktiga.

Kommittén ställer sig bakom handlingsramen för undervisning och inläring av språk samt konstaterar att framgången av denna beror på om de främst berörda kan delta, det vill säga undervisningspersonalen själv å ena sidan och studerandena å den andra.

Innan nya åtgärder vidtas bör kommissionen och rådet även förankra sin strategi genom att sprida kunskap bland allmänheten och bland unga om varför man gått in för denna unika språkmångfald i stället för att uppmuntra användandet av ett enda gemensamt språk, oberoende om det vore ett levande språk eller ett språk som inte längre talas, ett modernt språk eller ett konstgjort språk.

De djupliggande orsakerna kan kort och schematiskt sammanfattas som följer:

⁽¹⁴⁾ Ovannämnda yttrande, CdR 33/2006.

⁽¹⁵⁾ Ett modersmål och två levande språk, *Europeiska rådets möte i Barcelona den 15–16 mars 2002*: Ordförandeskapets slutsatser del I, 43.

— Att uppmuntra bruket och spridningen av ett enda levande språk i ledarställning skulle ge landet där det talas orättvisa ekonomiska fördelar och kan leda till att de kulturella rättigheterna och kulturarvet inskränks.

— Att lära sig och sprida ett europeiskt språk som konstruerats genom forskning på ett konstgjort sätt, till exempel *esperanto*, skulle kosta mindre (undervisningsperiodens längd och omställning av det befintliga språket) ⁽¹⁶⁾ än ett existerande levande språk, men de politiska och kulturella kriterier som har rått i EU har inte varit gynnsamma fram till detta århundrade ⁽¹⁷⁾.

— Under tiden behöver spridningen av de språk som man känner till och talar inom det europeiska geografiska och politiska området förstärkas genom *en ökning av antalet personer som talar dessa språk*.

Därför rekommenderar kommittén att nuvarande generation av unga vuxna och unga i högre grad skall beaktas i riktlinjerna med hänsyn till livslångt lärande och till deras kulturella rättigheter då kommissionens programperiod inleds.

Unga skall uppmärksammas på moderna kommunikationsyrken på en mångspråkig eller flerspråkig bas ⁽¹⁸⁾ och uppmuntras att välja ett sådant yrke. Yrken som kräver djupgående yrkeskunskaper i språk (lingvister, tolkar, översättare och språklärare) bör tillmätas större betydelse, vilket vore ett första steg mot erkänsla för deras roll i samhället och samtidigt engagera dem som behärskar språk.

⁽¹⁶⁾ *L'enseignement des langues étrangères comme politique publique* [Undervisning i främmande språk som offentlig politik], François GRIN, 2005.

⁽¹⁷⁾ François Grin konstaterar i ovan nämnda bok från 2005 (not 59 och 84) att man glömt att ett stort antal länder på NF:s (Nationernas förbund) tid stödde *esperanto* som internationellt språk eller att UNESCO:s plenarförsamling 1954 och 1985 antog resolutioner till förmån för *esperanto*. Ärendet hade i september 1922 blockerats av Frankrike "som hade förbjudit undervisningen och förespråkandet av *esperanto* som en farlig spridare av internationalism och som en konkurrent till franska språket i världen". Man kunde också citera den installationsföreläsning som Umberto Eco höll då han valdes till professor i Europafrågor vid Collège de France i Paris 1992, "Jakten på ett perfekt språk i den europeiska historien och kulturen". Kommittén konstaterar i detta sammanhanget att antika språk som inte längre talas successivt har försvunnit från undervisningen. Men innan det blev aktuellt att avgöra vilket *lingua franca* (gemensamt språk) som eventuellt skulle lämpa sig bäst i Europa i dag, innehöll de antika språken frön till bättre förståelse mellan européer eftersom de är källan till ett stort antal europeiska språk (uppdelade mellan den indoeuropeiska gruppen och den finsk-ugriska gruppen). De som behärskar de antika språken kan snabbt lära sig andra språk.

⁽¹⁸⁾ Det finns flera definitioner på flerspråkighet och mångspråkighet. Vissa anser att flerspråkighet är den individuella förmågan att tala flera språk och mångspråkighet den sociala miljö på ett geografiskt område där flera språk talas (Europeiska konferensen för flerspråkighet 2005). För andra är betydelsen den omkastade (François Grin 2005). För kommissionen täcker mångspråkighet de två aspekterna, både individ och omgivning.

Inlärnin g i ett tidigt skede i den form som kommissionen förespråkar förutsätter lämpliga medel och utbildad personal – vilket kommissionen inte har övervägt – men också föräldrarnas engagemang i utbudet, det vill säga diversifiering i valet av språk.

Kommittén är likaledes medveten om familjens roll som uppmuntran när det gäller att underlätta språkinlärnin g i ett tidigt skede, och understryker det kulturella tillskott som finns i familjer med olika kulturbakgrund, till exempel då föräldrarna härstammar från två olika länder. Dessa familjer bär vanligen på en kultur av öppenhet och tolerans som spänner över flera generationer, vilket har påvisats i flera europeiska och kanadensiska studier.

- h) I fråga om kapitlet om översättare och tolkar understryker kommittén att behoven inte bara är institutionella eller yrkesmässiga och ekonomiska, och att även andra berörda parter måste höras. De sociala och kulturella behoven bör uppmärksammas eftersom de är sammankopplade med såväl grundläggande mänskliga rättigheter som med genomförandet av inre marknaden.

Då man till exempel ständigt får höra att behoven av översättning och tolkning inte kan tillgodoses antingen på grund av brist på tolkar och översättare eller på grund av ekonomiska orsaker, vill kommittén stämma till eftertanke om EU-ländernas ansvar: ett alltför lågt antal utbildade, ett större spridning på olika språk, kostnader för utbildning, löner och status. Kommittén hänvisar till alla ovan nämnda aspekter och vill tillägga att detta inte är den enda sektor som saknar tillgängliga yrkeskunniga och att det demografiska underskottet inte kan användas som argument för alla brister. Balansen mellan utbud och efterfrågan i denna nisch av arbetsmarknaden har inte övervägts i ett tillräckligt tidigt skede av det europeiska bygget och de upprepade utvidgningarna samt av globaliseringen av handeln. Detta borde ha gett möjligheter att dra slutsatser av tidigare erfarenheter.

Bryssel den 26 oktober 2006

Sammanfattningsvis rekommenderar kommittén att medlemsstaterna aktivt bidrar till att organisera sig bättre i framtiden på detta område och ger sitt stöd till kommissionen i denna fråga.

4.2 Slutligen önskar kommittén att kommissionen organiserar de kunskaper den har eller kunde ha i fråga om uppföljning av tidigare språkpolitik i medlemsstaterna i syfte att kunna bedöma de åtgärder som kommissionen ålägger medlemsstaterna.

4.3 Kommittén noterar kommissionens ansträngningar och godkänner den nydanande intentionen, stöder språklig mångfald som spridare av mångfald och kulturell, social och politisk pluralism, samt är medveten om riskerna för motsatt effekt om antalet språk begränsas ytterligare på institutionell nivå. Kommittén förväntar sig att kommissionen i det kommande meddelandet i frågan rådgör i högre grad med det civila samhället.

4.4 Kommittén godkänner kommissionens initiativ att intensifiera stödet till forskning vid universiteten om högskoleundervisning inom ramen för det sjunde ramprogrammet för forskning och rekommenderar att man inte endast bygger på högskolestudier utan även på verksamhet inom det aktiva nätverket av sammanslutningar på området ⁽¹⁹⁾.

I bilagan till föreliggande yttrande redogör kommittén för arbetena vid den europeiska konferensen för flerspråkighet som anordnades i november 2005 av sammanslutningar inom det organiserade civila samhället ⁽²⁰⁾ och som även ingår i forumet för kulturinstitut ⁽²¹⁾. Konferensen utmynnade i en stadga för mångspråkighet som diskuteras på ASEDIFRES webbplats med målet att överlämna den till europaparlamentariker och företrädare för institutioner. Kommittén understöder och uppmuntrar i egenskap av bro mellan det civila samhället och institutionerna denna typ av initiativ som en erkänt god metod.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁹⁾ Exempelvis Lingua Mon, Casa de les llengües, projektet "Huset för utsatta språk", linguamon@linguamon.cat, föreningsnätverket Babel för frivilliga översättare som arbetar på världsomfattande och regionala sociala forum, eller vidare ASEDIFRES www.europe-avenir.com, en sammanslutning som är medorganisatör i den europeiska konferensen för flerspråkighet i november 2005.

⁽²⁰⁾ Deltagare, resultat och protokoll finns i full version på nämnda webbplats i not 21.

⁽²¹⁾ Medlemmarna i forumet är Alliance française, Svenska Kulturinstitutet, Centret för italienskt språk och kultur, Institutet för Londons universitet i Paris, Instituto Camões, Instituto Cervantes, Institutet finlandais, Goetheinstitutet, ungerska institutet, nederländska institutet <http://www.forumdeslangues.net>.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Grönbok – Europeiska öppenhetsinitiativet"

KOM(2006) 194 slutlig

(2006/C 324/25)

Den 12 maj 2006 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Grönbok – Europeiska öppenhetsinitiativet"

I enlighet med artikel 19.1 i arbetsordningen beslutade kommittén att tillsätta en underkommitté för att bereda ärendet.

Mot bakgrund av mandatperiodskiftet beslutade plenarförsamlingen att behandla detta yttrande under plenarsessionen i oktober och utsåg María Candelas Sánchez Miguel till föredragande utan studiegrupp i enlighet med artikel 20 i arbetsordningen.

Vid sin 430:e plenarsession den 25–26 oktober 2006 (sammanträdet den 26 oktober 2006) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 132 röster för, 7 röster emot och 12 nedlagda röster:

1. Bakgrund

1.1 Europeiska kommissionen är medveten om behovet av en ram för att förbättra öppenheten mellan EU-institutionerna och lobbygrupperna, samtidigt som allmänheten kan få bättre information om vilka som tar emot de medel som EU fördelar inom de olika politikområdena.

1.2 Mot denna bakgrund inrättade kommissionen det Europeiska öppenhetsinitiativet, men det skall sägas att frågeställningen redan hade tagits upp i vitboken om EU:s styresformer och sedan vidareutvecklats i

- förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar,
- ett specialregister över dokument som berör kommittéernas arbete,
- kommissionsdatabaser med information om remissorgan och rådgivande expertgrupper,
- kommissionens regler om god förvaltningssed som fastställer normer för relationerna till allmänheten.

1.3 I grönboken lyfter kommissionen fram tre aspekter som bör vägas in i en offentlig diskussion om öppenhet och insyn i EU-institutionernas verksamhet:

- Behovet av en mer strukturerad ram för den verksamhet som drivs av företrädare för olika intressegrupper (lobbyverksamheten).
- Feedback på kommissionens miniminormer för samråd.
- Obligatorisk redovisning av information om vilka som tar emot stöd från EU-medel med delad förvaltning.

2. Sammanfattning av grönbokens målsättning

2.1 Insynsmöjligheterna och lobbyverksamheten

2.1.1 För att kunna göra en bättre bedömning av resultaten av de normer som etablerats och öka insynen i relationerna

med lobbygrupper och andra representanter för allmänheten som vänder sig till EU-institutionerna, anser kommissionen att det krävs en klar definition av vad som avses med "lobbyister" och "lobbyverksamhet".

2.1.2 Den grundläggande ramen för relationerna mellan institutionerna och lobbyisterna måste enligt kommissionen innefatta ett antal centrala komponenter som främjar öppenhet och insyn i relationerna, med utgångspunkt i antagandet att det är legitimt med lobbyverksamhet. Under inga omständigheter får ett diskutabelt inflytande, ekonomiska påtryckningar eller finansiellt, materiellt eller personligt stöd tillåtas påverka beslutsfattandet. Det är viktigt att hindra spridning av tvivelaktig, avsiktligt tvetydig eller falsk information. I alla händelser är det "gemenskapens allmänna intresse" som skall värnas och inte lobbyisternas särintressen.

2.1.3 Först och främst måste all lobbyverksamhet som kan leda till bedrägeri eller korruption eller som skulle kunna vara vilseledande, antingen med avseende på den information som lämnas eller på lobbyisternas legitimitet, betraktas som olaglig. En viktig fråga är vilken representativitet dessa grupper har.

2.1.4 Det finns redan åtgärder, särskilt avseende externa kontrollmöjligheter, som kan förbättra öppenheten och insynen i relationerna mellan institutionerna och lobbygrupperna. Här har ett antal "allmänna principer och miniminormer för samråd" fastställts för att förbättra kommunikationen via databasen Coneccs över europeiska organisationer inom det civila samhället. Basen innehåller de uppgifter som behövs för att belägga att de faktiskt är representativa.

2.1.5 I alla händelser verkar det krävas en förstärkning av den externa kontrollen, även om en del av de åtgärder som kommissionen föreslår för att åstadkomma detta redan har genomförts i många medlemsstater. Den första åtgärd som föreslås avser den information som lobbygrupperna lämnar och som skulle kunna förbättras med hjälp av ett standardiserat frågeformulär på kommissionens webbplats.

2.1.6 Det viktigaste redskapet är det frivilliga Internetbaserade registret som skulle vara till hjälp för att ta fram de uppgifter som krävs för att bedöma organisationernas angivna syften och finansieringskällor. Det skall sägas här att många av kommissionens generaldirektorat redan har ett system för erkännande av godkända organisationer, vilket bidrar till att underlätta relationerna med dem.

2.1.7 En annan fråga som är värd att uppmärksamma är uppförandekodexarna, som skulle tillämpas på samma sätt på alla lobbygrupper och deras representanter, oberoende av kategori. Tanken är att dessa kodexar, som skulle antas på frivilligbasis och utarbetas självständigt av lobbygrupperna själva, skulle ha ett antal minimikrav gemensamma.

2.2 Feedback på kommissionens miniminormer för samråd

2.2.1 Kommissionen har i sina årliga arbetsprogram fastställt en rad miniminormer för samråd för att höja kvaliteten på lagstiftningsförslagen. Av detta skäl är slutresultaten så viktiga för genomslagsanalysen. Det finns emellertid en rad beslutstyper som fortfarande faller utanför ramen för detta samråd, exempelvis kommittéförfarandet och den sociala dialogen, i enlighet med EG-fördragets artiklar 137–139 som vi hänvisar till nedan.

2.2.2 Sedan detta förfarande infördes har kommissionen kommit fram till att det är tillfredsställande, inte bara med avseende på antalet förslag som går ut på remiss utan också i fråga om resultaten, särskilt via kommissionens Internetportal.

2.3 Full insyn i vilka som tar emot gemenskapsmedel

2.3.1 I dag har de flesta medlemsstater informationskanaler för att offentliggöra förteckningar över mottagare av gemenskapsanslag som de samfinansierar. Det viktigaste exemplet är offentliggörandet av stödmottagare inom den gemensamma jordbrukspolitiken. Men det är ett faktum att uppgifterna varierar från det ena landet till det andra, liksom informationen om utnyttjandet av anslag på politikområden som direkt finansieras av EU.

2.3.2 Förslaget innebär att kommissionen skall ställa dessa uppgifter till förfogande centralt. Den springande punkten är hur komplicerat det är att kategorisera de olika stödmottagarna och vilka förvaltningskostnaderna skulle bli. En lösning skulle kunna vara att fastställa minimikrav på information samtidigt som dataskyddsstandarderna respekteras.

3. De viktigaste frågeställningarna i grönboken

3.1 Med avseende på den första punkten – insynsmöjligheter och lobbyverksamhet – aktualiseras följande frågor:

3.1.1 Åtgärder för att göra lobbyverksamhet öppnare för insyn.

3.1.2 Skall lobbyister rådfrågas automatiskt om de finns upptagna i ett register?

3.1.3 Skall allmänheten ha obegränsad tillgång till registret? Vem skulle ansvara för registret?

3.1.4 Bör de uppförandekodexar som gäller i dag ändras?

3.1.5 Bör det övervakas att uppförandekodexarna följs? Bör det till och med vara möjligt att tillgripa sanktioner?

3.2 Beträffande feedback från samrådsprocessen finns det bara en öppen fråga:

3.2.1 Är kommissionens tillämpning av de allmänna principerna och miniminormerna för samråd tillfredsställande?

3.3 Full insyn i vilka som tar emot EU-medel ger upphov till följande frågor:

3.3.1 Skulle alla medlemsstater åläggas att lämna uppgifter om dem som mottar EU-medel?

3.3.2 Skulle detta i så fall ske på nationsnivå och med bestämda uppgifter?

4. Allmänna kommentarer

4.1 Kommittén ser positivt på att kommissionen har lagt fram en grönbok om öppenhet. Det stora antalet intressegrupper som försöker påverka EU-politiken kräver att kommissionen fastställer dels normer som reglerar hur detta inflytande får utövas, dels vilka krav som de personer och organisationer som företräder dessa intressen skall uppfylla.

4.2 Man bör dock på förhand och entydigt definiera termen "lobbygrupper" och formerna för sådana gruppers förbindelser med kommissionen.

4.2.1 Definitionen i grönboken ⁽¹⁾ av "lobbyister" är minst sagt oklar eftersom kommissionen räknar upp bland andra yrkesorganisationer, icke-statliga organisationer och branschsammanlutningar "med målet att påverka utformningen av politiken och den politiska beslutsgången inom EU:s institutioner". EESK har redan utvecklat begreppet "organisationer i det civila samhället" ⁽²⁾ för att skilja dem från lobbygrupperna. I EG-fördragets artiklar 137–139 fastställs dessutom villkoren för arbetsmarknadsparternas deltagande i den sociala dialogen ⁽³⁾. De organisationer som utövar lobbying inom EU är mycket

⁽¹⁾ Grönbok II.1, s. 4.

⁽²⁾ Se i första hand EESK:s yttranden om "Det organiserade medborgarsamhällets roll och bidrag vid byggandet av Europa" av den 23 september 1999 (EGT C 329, 17.11.1999), "Det organiserade civila samhället och nya styrelseformer i EU – ett bidrag från kommittén till utarbetandet av vitboken" av den 26 april 2001 (EGT C 193, 10.7.2001), "Styrelseformerna i EU – Vitbok" av den 21 mars 2002 (EGT C 125, 27.5.2002) och "Representativiteten för de europeiska organisationerna i det civila samhället inom ramen för den civila dialogen" av den 14 februari 2006 (EUT C 88, 11.4.2006).

⁽³⁾ Det bör beaktas att man i EU-konstitutionen, artikel 1-48 fastställer arbetsmarknadsparternas funktion och oberoende inbördes dialog, som skils från det samråd med alla berörda parter som nämns i föregående artiklar.

olika om man ser till deras mål, strukturer och typ av representation. Sådana organisationer som branschsammanlutningar, arbetsgivarorganisationer och fackföreningar, som representerar tusentals eller till och med miljoner europeiska företags eller arbetstagares intressen, bör samtidigt inte räknas till de lobbyorganisationer eller intressegrupper som har snäva affärsintressen eller andra intressen. De representerar nämligen breda, allmänna och offentliga samhällsintressen och verkar för utveckling av industri och näringsliv samt ekonomiska och sociala framsteg. Dessa organisationer har inget vinstintresse. Dessa organisationers verksamhet i allmänhetens intresse är mycket väl synligt, behandlas brett i pressen, och de har själva ett intresse av att så mycket information som möjligt sprids om dem. Dessa organisationer är arbetsmarknadsparter som, tillsammans med myndigheterna deltar i den sociala dialogen på EU-nivå.

4.2.2 Det behövs därför en precisering av vilka som skall omfattas av termen "lobbygrupp" och framför allt ett erkännande av att denna företeelse utgör ett inslag i EU:s deltagardemokrati.

4.2.3 I utkastet till konstitutionellt fördrag, artikel 1-46.3 anges följande: "Varje medborgare skall ha rätt att delta i unionens demokratiska liv. Besluten skall fattas så öppet och så nära medborgarna som möjligt." Och i artikel 1-47.3 står följande: "Kommissionen skall ha ett omfattande samråd med alla berörda parter i syfte att säkerställa att unionens åtgärder blir enhetliga och öppna".

4.2.4 När det gäller lobbygruppernas verksamhet måste man skilja mellan tillgång till information och deltagande i samråd. Alla EU-medborgare har rätt till information, vilket följer av den öppenhet som skall prägla alla EU-institutioners verksamhet. Samrådet är däremot begränsat till dem som har ett legitimt intresse i EU:s politiska åtgärder.

4.2.5 Kommissionen antog "minimimormerna för samråd" (4) i avsikt att skapa allmänna och överskådliga normer som är sammanhängande men ändå flexibla, och som kan underlätta samrådet på konkreta politikområden, särskilt på områden som kräver konsekvensanalyser. Vissa villkor för aktörernas medverkan och samråd angrips på ett nytt sätt och förbättras i grönboken, vilket återspeglas i ett resultat med mer insyn.

5. Särskilda kommentarer till frågorna i grönboken

5.1 **Register.** Kravet på att man skall registrera sig bör betraktas som en skyldighet som är förutsättningen för en rättighet, nämligen obligatoriskt samråd med de berörda parterna i de frågor som berör dem. I detta hänseende anser EESK att ett obligatoriskt register är ett minimikrav för den insyn och öppenhet som skall prägla samrådet om EU:s politik, och framför allt måste man se till att detta inte har till syfte att vinna fördelar som står i strid med allmänintresset.

5.1.1 Ett eventuellt register måste ha en offentlig karaktär. Vidare bör detta register administreras av kommissionen,

(4) KOM(2002) 704 slutlig, 11 december 2002.

eftersom dess offentliga karaktär utesluter alla andra former av förvaltning. Oavsett vilket system man väljer för obligatorisk registrering måste omfattningen av den information som de berörda parterna skall lämna stå i proportion till syftet, det vill säga göra det möjligt för EU-medborgarna att informera sig om de intressegrupper som försöker påverka unionens politik och beslut.

5.1.2 Mot bakgrund av detta bör man klargöra på vilket sätt lobbygrupperna påverkar EU:s organ och institutioner, vem de representerar, vilka målsättningar de har och hur de finansieras. Denna information måste åtminstone innefatta organisationens namn och säte, organisationstyp med hänsyn till ifrågasvarande organisations målsättningar, namnet på de personer som är behöriga att företräda den och att uttala sig å dess vägnar, samt all information som gör det möjligt att få kännedom om dess stadgar och reviderade årsredovisning.

5.2 **Uppförandekodex.** Uppförandekodexen bör sättas i relation till de minimikrav som man måste uppfylla för att få en viss yrkesmässig eller politisk status. Detta villkor skall betraktas som ett instrument i anslutning till det obligatoriska registret, så att de intressegrupper som uppfyller detsamma och vill registrera sig får garantier för att de kommer att höras av kommissionen och de övriga EU-organen.

5.2.1 EESK anser att kommissionen bör anta en bindande uppförandekodex **och på så vis säkerställa lika behandling, i både rättsligt och praktiskt hänseende, när det gäller samtliga parter.** Kodexen bör vara knuten till det obligatoriska registret, i likhet med de ordningsregler som Europaparlamentet (5) har infört. Kommissionens egna regler bör dock anpassas till den samrådstyp som avses, och det är särskilt viktigt att se över konsekvenserna vid brott mot dessa regler.

(5) Se Europaparlamentet arbetsordning, bilaga IX, artikel 3, Ordningsregler.

1. I sina förbindelser med parlamentet skall de personer vars namn förekommer i registret som avses i artikel 9.4 i arbetsordningen
 - a) rätta sig efter bestämmelserna i artikel 9 i arbetsordningen och denna bilaga,
 - b) uppge vems eller vilkas intressen de företräder vid kontakt med parlamentets ledamöter, ledamöternas medarbetare eller tjänstemän vid parlamentet,
 - c) inte försöka få tag i information på ett oärligt sätt,
 - d) inte uppge någon formell anknytning till parlamentet i sina förbindelser med tredje man,
 - e) inte i vinstsyfte sprida handlingar som erhållits från parlamentet till tredje man,
 - f) strikt rätta sig efter bestämmelserna i artikel 2 andra stycket i bilaga I,
 - g) själva förvissa sig om att stöd som erbjuds i enlighet med bestämmelserna i artikel 2 i bilaga I förs upp i det här för avsedda registret,
 - h) rätta sig efter bestämmelserna i tjänsteforeskrifterna vid anställning av före detta tjänstemän från institutionerna,
 - i) rätta sig efter alla bestämmelser som parlamentet fastställer om före detta ledamöters rättigheter och skyldigheter,
 - j) för att undvika eventuella intressekonflikter, på förhand införskaffa berörda ledamöters tillstånd för kontrakt med eller anställning av ledamotsassistent och därefter förvissa sig om att detta uppges i registret som avses i artikel 9.4 i arbetsordningen. 2.
2. Brott mot dessa ordningsregler kan medföra att passerkortet dras in för berörda personer, och eventuellt för deras företag.

5.3 Feedback om minimikraven för samråd: Varje generaldirektorat är skyldigt att göra en konsekvensanalys av samrådet och sammanställa en lista över dem som har rådfrågats, men det gäller endast kommissionens strategiska förslag. EESK anser att denna analys eller feedback bör vara obligatorisk vid alla förslag som omfattas av ett offentligt samråd. För att samråden skall kunna förbättras bör kommissionen ta upp följande viktiga frågor:

- De språk på vilket samråden skall hållas.
- Frågornas neutralitet.
- Vikten av de olika synpunkter och kommentarer som framförs av organisationer som deltar i samråden, beroende på organisationernas representativitet.

5.3.1 Kommittén anser att det inte räcker med allmän information om samråden, utan att varje organisation som hörs måste få särskild information om samrådet i fråga, och att man måste fastställa tillräckliga tidsfrister som medger diskussioner inom organisationerna. Alltför breda samråd på Internet kan leda till att samma tyngd ges åt synpunkter som framförs av enskilda eller icke-representativa organisationer som till dem som framförs av organisationer vars synpunkter återspeglar en ståndpunkt som delas av medlemsorganisationer från en rad olika länder.

Bryssel den 26 oktober 2006

5.4 Full insyn i vilka som tar emot gemenskapsmedel. EESK föreslår att full insyn i vilka som tar emot EU-medel inte bara skall gälla medel från kommissionen utan från alla EU-institutioner. Denna redovisning av mottagare bör också gälla medel med delad förvaltning i medlemsstaterna, som ansvarar för fördelningen av dessa medel.

5.4.1 Vissa medlemsstater uppfyller skyldigheten att offentliggöra uppgifter om stödmottagarna (bl.a. när det gäller jordbruksstöd) på ett exemplariskt sätt, medan andra inte gör det lika bra. Kommittén anser att alla medlemsstater bör åläggas att tillhandahålla uppgifter om stödmottagarna när det är fråga om medel med delad förvaltning, och att lägga ut dessa uppgifter på Internet.

5.5 EESK anser att kommissionen bör överväga om en eventuell kontroll av samrådsresultaten också bör gälla ansvariga kommissionsledamöter, i enlighet med artikel 213.2 i EG-fördraget, och om det krävs en strikt tillämpning av artiklarna 11 och 16 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemän. Man måste ta hänsyn till alla parter i ett samråds- och beslutsförfarande för att garantera öppenhet och insyn och att institutionerna agerar korrekt.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett åtgärdsprogram för tullfrågor i gemenskapen (Tull 2013)"

KOM(2006) 201 slutlig – 2006/0075 (COD)

(2006/C 324/26)

Den 22 juni 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs presidium har beslutat att ge facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion i uppdrag att bereda ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsåg Europeiska ekonomiska och sociala kommittén Laure Batut till huvudföredragande vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006. Yttrandet antogs med 108 röster för och 4 nedlagda röster.

1. Inledning

1.1 Tullväsendet skyddar i alla länder nationens ekonomiska intressen. Det befattar sig av tradition med varor i rörelse och dess förfaranden bygger på ett omedelbart ingripande. Efter att en gemensam extern tariff införts på 1960-talet upphävdes kontrollen vid gränserna mellan EU:s medlemsstater i och med inrättandet av inre marknaden år 1993, vilket möjliggjorde fri rörlighet för varor och tjänster inom unionen. Handeln med varor inom unionen, som nästan har fördubblats sedan de inre gränserna avskaffades, utgör den största andelen av de enskilda medlemsstaternas handel.

1.2 De nationella tullförvaltningarna har under en lång tid varit i det närmaste oförändrade inom unionen. Organiseringen av tullens struktur och personal har uteslutande varit en nationell angelägenhet.

1.3 Emellertid har unionen, den digitala revolutionen och nätverken gjort att tullens verksamhet minskat i betydelse, och nätverken har inga gränser. I kommissionens förslag "Tull 2013" eftersträvar man en större harmonisering av tullförfarandena med beaktande av Lissabonmålen, utan att för den skull eftersträva en integrering av förvaltningarna, som fortfarande utgör ett nationellt ansvarsområde. Det är likväl unionens samt dess medborgares och konsumenters intressen som bör skyddas.

2. Bakgrunden till förslaget till beslut

2.1 Tull 2000

2.1.1 Redan år 1995 föreslog Europeiska kommissionen femårsprogrammet "Tull 2000", som efterföljdes av "Tull 2002". På sikt bör de nationella tullmyndigheterna börja fungera som "en enda förvaltning" vad gäller förfarandena. Inrättandet av ett handelsområde utan inre tullgränser bestående av de 15 EU-medlemsstaterna kräver att alla likvärdiga transaktioner omfattas av ett enhetligt tullförfarande överallt i området. Metoderna för

att åstadkomma detta är samarbete, en enhetlig tillämpning av tullkodexen inom unionen och vid dess gränser, ett kommunikationsnätverk som är tillgängligt för de ekonomiska aktörerna, en effektivisering av förvaltningarna och personalen samt en utveckling av datoriseringen och den datoriserade tullbehandlingen ⁽¹⁾.

2.2 Tull 2002

2.2.1 Genom "Tull 2002" inrättades gruppen för tullpolicyfrågor och Tull 2002-kommittén där kommissionens och medlemsstaternas företrädare kan diskutera sina ståndpunkter beträffande olika metoder, åtgärder, utvärderingar, investeringar, IT-plattformar och kontrollbestämmelser samt moderniseringen av förfarandena, samarbetet mot förfalskningar, stödet till kandidatländerna och tjänstemannautbyten.

2.2.2 EESK samtyckte till inrättandet av ett elektroniskt kommunikationssystem för tullmyndigheterna på EU-nivå där ekonomiska intressegrupper – t. ex. berörda företag, samman slutningar samt rådgivande kommittéer inom tullmyndigheterna och de ekonomiska och sociala råden – medverkar i den administrativa beslutsprocessen, vilket ökar den ömsesidiga förståelsen och gör det möjligt att undvika onödiga svårigheter vid genomförandet. Man bör även framhålla de möjligheter till förenkling som detta skulle medföra. Kommittén ansåg i detta skede att man bör undersöka möjligheten till en centralisering av informationen från kommissionens sida och inrättandet på medellång sikt av en europeisk enhet för bedrägeribekämpning ("Eurodouane" motsvarande Europol) liksom också kravet på en enhetlig utbildning på området tullbestämmelser och tullförfaranden för tulltjänstemännen i medlemsstaterna, varvid man utöver subsidiaritetsprincipen också bör beakta tulltjänstemännens karriärmöjligheter ⁽²⁾. De institutioner som fattade beslut i frågan följde dock inte kommitténs rekommendationer.

⁽¹⁾ EGT L 33, 4.2.1997 och EGT L 13, 19.1.2000.

⁽²⁾ EGT C 174/14, 17.6.1996.

2.3 Tull 2007

2.3.1 Därefter har ett nytt femårsprogram antagits, "Tull 2007" ⁽³⁾, som utgör en förlängning och utvidgning av det föregående programmet. Målet för detta program är inte enbart handeln och tullverksamheten, utan också det nödvändiga skyddet av unionens ekonomiska intressen och skapandet av en trygg och riskfri miljö för EU-medborgarna. Globaliseringen av världsekonomin fortsätter och medför djupgående förändringar. Tullmyndigheterna spelar här en viktig roll vid regleringen av handelsmiljön. Den digitala verksamhetens exponentiella tillväxt har gjort det möjligt att eftersträva en harmonisering av tullförfarandena. Målet för Tull-2007-programmet är en enhetlig och professionell tillämpning av gemenskapslagstiftningen beträffande tullpolitiken i unionens alla länder. Därmed har goda lösningar, tjänstemannautbyten, seminarier och uppföljningsåtgärder i och med den ökade datoriseringen fått en framträdande plats.

2.3.2 Kommittén rekommenderar att "kommissionen spelar en aktivare roll vid övervakningen av normerna för kontroll i medlemsstaterna" och anser att detta delvis skulle "kunna genomföras med hjälp av ett system med tullinspektörer som omfattar hela gemenskapen" ⁽⁴⁾.

2.3.3 EESK framhöll i sitt yttrande att en förstärkning av tullpolitiken kan ha som mål att främja ett konkurrenskraftigt företagsklimat, sysselsättningen och laglig handel. Kommittén ansåg att det måste finnas en metod för att utvärdera framstegen på ett tidigt stadium och vid behov åtgärda eventuella brister. Dessa rekommendationer har tagits i beaktande ⁽⁵⁾.

2.3.4 **Lägesrapporten** visade att de olika aktörerna allmänt sett var nöjda med Tull 2007-programmet, men att säkerhetskraven bör jämkas samman med unionens ambition att underlätta handeln, samt att det förekom en viss oro beträffande datoriseringen av tullverksamheten. Programmet bidrar på ett avgörande sätt till de nationella tullorganisationernas strävan att fungera som en enda förvaltning.

2.4 År 2006

2.4.1 År 2006 handlade tre omfattande EU-texter om tullen:

- Förslaget till förordning om "Moderniserad tullkodex".
- Förslaget till förordning om "En papperslös miljö för tull och handel".
- Det förslag till förordning som här behandlas av EESK.

2.4.2 Tullkodexen skall moderniseras genom Europaparlamentets och rådets förordning, och om detta har EESK utarbetat ett yttrande den 5 juli 2006. Denna tullkodex, som också är ett grundläggande bakgrundsdokument till programmet Tull 2013, är en uppdatering av texterna i förhållande till marknadens och teknikens utveckling och unionens successiva utvidgningar. Datoriseringen ökar, och förvaltningen måste finnas on-line.

Enligt den nya kodexen är datoriserade förfaranden som tidigare funnits som frivilliga alternativ numera *obligatoriska*, vilket underlättar uppgiften för stora operatörer men försvårar för de små aktörerna. Dessutom har åtgärder som inte rör tullar blivit mycket viktiga, till exempel bekämpningen av förfalskningar, säkerhet, kontroll av olaglig invandring, penningtvätt och smuggling av droger, hygien, folkhälsa, miljö och konsumentskydd. Detta gäller även åtgärder som rör uppbörden av mervärdesskatt och punktskatter. Medlemsstaterna står fortfarande i centrum, de bekostar åtgärderna, bl.a. driftskompatibiliteten på datorområdet, och deras tullmyndigheter kan genomföra alla typer av kontroll, men kommissionen ökar sina egna befogenheter på lagstiftningsområdet (artikel 196 i förslaget till förordning) i förhållande till tullsystemen, medlemsstaterna och internationella avtal. Den moderniserade tullkodexen omdefinierar roller och inbördes förhållanden mellan alla aktörer i tullprocessen.

2.4.3 Kravet på tillgång via Internet leder naturligtvis till att **pappersformatet avskaffas**.

2.4.3.1 Förslaget till beslut om elektronisk tull föreskriver en rad åtgärder och tidsgränser för hur och när tullsystemen i medlemsstaterna skall finnas i elektronisk form, inbördes förenliga, och för hur en gemensam och delad informationsportal skall inrättas. Kommunikationen mellan operatörer och tullmyndigheter skall enligt planerna ske mer effektivt, och informationsutbytet mellan myndigheterna kan ske snabbare. Pappersformatet bör bli ett undantag. Kommissionen planerar också inrättandet av "en enda kontaktpunkt" (Single Window) som gör det möjligt för aktörer som det finns förtroende för (de aktörer och "godkända operatörer" som omnämns i artiklarna 2, 4, 13 och 16 i den moderniserade tullkodexen) att endast ha kontakt med en instans, inte flera, vilket är fallet idag, med olika gränskontrollmyndigheter. Informationen, bl.a. vad avser tull, skulle på så vis inte översändas mer än en enda gång. Varorna skulle kontrolleras av tull och andra myndigheter (polis, gränsövervakningspersonal, veterinär- och miljömyndigheter) samtidigt och på samma ställe, enligt principen en "enda kontrollpunkt" (One-Stop-Shop).

2.4.4 I sitt yttrande av den 13 september 2006 ansåg EESK att gemenskapens förvaltning av tullen borde vara ett av unionens långsiktiga mål: "En sådan förvaltning skulle vara enklare, mer tillförlitlig och mindre kostsam och ge möjlighet till sammankoppling med andra system i EU och tredjeländer".

3. Tull 2013-programmet

3.1 Driftskompatibilitet, minskade kostnader, goda metoder: Tull 2013-programmet tycks vara en förlängning av de föregående program som omnämns ovan, och efterföljare till Tull 2007. Syftet är att inom en ram av skilda beståndsdelar som har stora likheter bidra till genomförandet av ett modernt

⁽³⁾ KOM(2002) 26 slutlig – 2002/0029 (COD).

⁽⁴⁾ EGT C 241/8, 7.1.2002.

⁽⁵⁾ Se fotnot 4.

tullväsen som syftar till att påskynda och underlätta handeln samt öka frihandeln, samtidigt som kontrollen upprätthålls. Europeiska kommissionen ⁽⁶⁾ anser att handeln är det enda verktyg som möjliggör ett globalt och övergripande perspektiv på ekonomin. Situationen är mycket mer komplex än tidigare med ett flöde av personer och varor som samspekar. Att förvalta detta komplexa sammanhang kräver enligt dess företrädare flexibilitet i reaktionerna och i verktygen för att säkerställa de europeiska företagens konkurrenskraft på både inre marknaden och den globala marknaden.

3.1.1 Tillämpningsperioden för det nya programmet löper från 1.1.2008 till 31.12.2013, en period på sex år anpassad till den fleråriga finansieringsramen.

3.1.2 Programmets mål enligt artikel 4.1 i förslaget syftar till att stödja berörda parter på följande sätt:

- a) Tullverksamheten skall tillgodose den inre marknadens behov, bl.a. i fråga om försörjningstrygghet.
- b) Tullförvaltningarna skall utföra sina uppgifter och samverka så effektivt som om de vore en enda förvaltning.
- c) Säkerställa nödvändigt skydd av gemenskapens ekonomiska intressen.
- d) Förbättra säkerhet och trygghet för befolkningen.
- e) Förberedelser inför utvidgningar av unionen, bland annat utbyte av erfarenheter och kunnande med de berörda ländernas tullförvaltningar.

3.1.3 Medlen är gemensamma åtgärder och datorisering.

Bland de medel som skall användas som stöd för programmet (art. 2) återfinns, i fördjupad form, de som inrättades genom Tull 2007 och omfattar två huvuddelar: utrustning (datorer och mjukvara) och personal (gemensamma åtgärder och utbildning):

- a) System för kommunikation och informationsutbyte.
- b) Metod- och resultatjämförelser.
- c) Seminarier och workshoppar.
- d) Projektgrupper och styrgrupper.
- e) Arbetsbesök.
- f) Utbildningsverksamhet.
- g) Uppföljningsåtgärder.
- h) Andra verksamheter som krävs för att programmets mål skall uppnås.

De syftar till utvecklingen av en EU-övergripande elektronisk tull.

3.1.4 **Deltagare** i åtgärderna (artikel 3) är i första hand medlemsstaterna, och dessutom i olika grad, på grund av tullverksamhetens roll i den internationella ekonomin, kandidatländerna, potentiella kandidatländer, vissa partnerländer som

omfattas av den europeiska grannskapspolitiken samt tredje länder.

3.1.5 De olika **aktörerna** definieras i flera olika artiklar i förslaget.

3.1.5.1 I skäl 6 ⁽⁷⁾ anges att det krävs "ökade kontakter mellan gemenskapens **tullförvaltningar** och med **ekonomiska, juridiska och vetenskapliga kretsar eller andra aktörer** som är verksamma på utrikeshandels område". Programmet Tull 2013 bör ge dem som representerar dessa kretsar eller enheter möjlighet att delta i programverksamheter där så är lämpligt.

3.1.5.2 Aktörerna kommer i första hand att vara nationella förvaltningar (artikel 2) som definieras som "de offentliga myndigheter och andra organ som ansvarar för tullförvaltning och tullrelaterad verksamhet i de deltagande länderna", och därefter gemenskapsorgan, **kommissionen, biträdd av "Tull 2013-kommittén" (artikel 19) och gruppen för tullpolicy-frågor**, bestående av ansvariga på nationell nivå, sedan, enligt artikel 14, **"företrädare för internationella organisationer, tredjeländers förvaltningar samt ekonomiska aktörer eller deras organisationer"** som "får delta i programverksamheter närhelst detta är nödvändigt" för att uppnå programmets mål (enligt artiklarna 4 och 5), och slutligen kommissionen, som "får göra systemen för kommunikation och informationsutbyte tillgängliga för **andra offentliga organ** för tulländamål eller andra ändamål, förutsatt att dessa bidrar finansiellt till programmet" (artikel 7.6). Sammanlagt är det ett mycket stort antal aktörer, även med tanke på att tullen har en reglerande roll i den internationella handeln.

3.1.5.3 Vid det framtida genomförandet av detta gemenskapssprogram "skall tjänsteleverantörer anlitas med hjälp av avtal för tekniskt och administrativt stöd" ⁽⁸⁾, vilket skulle kunna medföra administrativa problem i vissa medlemsstater. Kommissionen förbehåller sig möjligheten att undersöka om vissa uppgifter inom ramen för genomförandet av detta program kan anförtros åt ett genomförandeorgan.

3.1.6 Budgeten

3.1.6.1 Driftskompatibiliteten kommer att möjliggöra informationsutbyte mellan förvaltningarna i olika länder. Genom gränssnitt med de kommersiella operatörerna skall Tull 2013 bidra till genomförandet av de två förordningarna "Moderniserad tullkodex" och "En papperslös miljö för tull och handel". När det nya datoriserade systemet är fullt operativt kommer det att bidra till enheten på inre marknaden, vars enda gränser är de yttre gränserna. Tull 2013-programmet beaktar marknadens globala dimension och förbindelserna med tredje land, som kan vara "deltagare" och stödberättigade.

⁽⁶⁾ Hearing den 18.09.2006 med GD Skatter och tullar – A/2 – Direktionen för skatte- och tullfrågor, Europeiska kommissionen.

⁽⁷⁾ KOM(2006) 201 slutlig, s. 11.

⁽⁸⁾ Motiveringsdelen, 4: Budgetkonsekvenser.

3.1.6.2 Huvudansvaret för att målen för detta program uppnås ligger på de deltagande länderna (skäl 11). Gemenskapsbudgeten skall stå för sammanlagt 323,8 miljoner euro (motivationsdelen punkt 4 och artikel 16.1), men detta motsvarar inte de sammanlagda kostnaderna, som till stor del får bäras av medlemsstaterna. Det stöd som skall ges inom ramen för Tull 2013-programmet utgör i teorin två miljoner euro per medlemsstat och år under sex år, men de deltagande länderna är fler än de 27 medlemsstaterna.

3.1.6.3 Fördelningen mellan unionen och de deltagande länderna sker på följande sätt (artikel 17):

— ”2. Gemenskapen skall stå för följande:

- a) Kostnader för inköp, utveckling, installation, underhåll och löpande drift av de gemenskapsdelar av systemen för kommunikation och informationsutbyte som avses i artikel 7.3.”

Till detta kommer kostnader för organisation av det sammanträde som de gemensamma åtgärderna kräver.

— ”6. De deltagande länderna skall stå för följande:

- a) Kostnader för utveckling, inköp, installation, underhåll och löpande drift av icke-gemenskapsdelarna av systemen för kommunikation och informationsutbyte enligt artikel 7.4.
- b) Kostnader för grundutbildning och vidareutbildning av landets egna tjänstemän, inbegripet språkutbildning.”

3.1.7 Personal

3.1.7.1 I förslaget betonas **behovet av solid utbildning** och kompetens för att helheten skall fungera. Personalen i de nationella tullförvaltningarna beaktas i detta hänseende i artikel 12. Det är genom ett ”strukturerat” samarbete mellan nationella tullmyndigheters utbildningsorgan som kedjereaktionen skall uppstå: Program och ”utbildningsnormer” skall fastställas på gemenskapsnivå, ”i syfte att skapa en för tjänstemän gemensam grundläggande utbildning som täcker alla regler och förfaranden på tullområdet så att tjänstemännen får den yrkeskompetens och fackkunskap som krävs” (artikel 12 a). Även tjänstemän från andra länder kan få tillgång till utbildningen (artikel 12 b) och det centrala delarna av instrumentets skall vara helt integrerade i de nationella utbildningsprogram som anordnas och bekostas av de nationella tullmyndigheterna (artikel 12.2), som också skall ”se till att deras tjänstemän får nödvändig grund- och vidareutbildning för att uppnå den gemensamma yrkeskompetens och fackkunskap som avses i de utbildningsprogrammen”, samt språkutbildning (artikel 12.2).

3.1.7.2 Skolan kommer således inte att vara gemenskapsövergripande, men innehållet kommer att vara det. Kommissionen

väljer en trädstruktur men menar att man måste ”utveckla, vid behov, nödvändig infrastruktur och nödvändiga redskap för gemensam utbildning i tullfrågor och hantering av tullfrågor” (artikel 12.1 c).

3.1.7.3 Å andra sidan sägs i förslaget att man för att säkerställa komplementariteten (något som EESK redan påpekat) skall ”överväga möjligheterna att utforma utbildningsverksamhet tillsammans med andra offentliga organ” (artikel 12 d). Kostnader för inköp, utveckling, installation och underhåll av utbildningssystem och utbildningsmoduler, i den mån dessa är gemensamma för alla deltagande länder, kan finansieras genom programmet (artikel 17 d).

3.1.8 Kommissionens roll

3.1.8.1 Kommissionen står i centrum av strukturen. Det finns ingen gemenskapsstruktur, men kommissionen är den centrala aktören. Kommissionen fastställer själv vilka operatörer som skall vara godkända, enligt kriterier som ännu inte är fastställda (artikel 196 i den moderniserade tullkodexen), vilka offentliga organ förutom tullen som kan få tillgång till uppgifterna för andra ändamål än tulländamål, eller få delta i utbildningar, och vilka nya operatörer från den privata sektorn som skulle kunna involveras (från rättslig och vetenskaplig miljö).

4. Allmänna kommentarer

4.1 Kommittén beklagar att kommissionen under 2006 lagt fram ovanstående frågor i spridd ordning, trots att de så tydligt hänger samman och att de har så stor betydelse för såväl förvaltningarna som för de män och kvinnor som arbetar inom dem. Frågorna är varken brådskande eller helt nya, men är däremot kopplade till varandra.

4.2 Vi beklagar därför än mer att vi för att utarbeta det aktuella yttrandet har tvingats forcera vårt arbete på grund av tidsplanen för det pågående budgetarbetet, trots att det, som påpekats, rör sig om ett förslag som utgör en del av ett omfattande område vars konsekvenser för budgetförfarandet var helt och hållet förutsägbara.

4.3 EESK anser att tullunionen, som har varit spjutspetsen i EU:s ekonomiska integration, inte utan men i dag skulle kunna sacka efter gentemot den internationella handeln som den förväntas reglera och som ständigt förändras. IT-verktyget är naturligtvis ett av tullens verktyg och de exponentiella möjligheter som det erbjuder måste ställas till förfogande för såväl operatörerna som kontrollmyndigheterna. Kommittén ställer sig följaktligen bakom programmet Tull 2013 och de utökade budgetmedel som gör det möjligt att fortsätta stödja de deltagande länderna, bland annat att modernisera deras verktyg, göra aktörerna mer ansvarstagande och utbilda deras tjänstemän.

4.4 Kunskapsutbyte, gemensamma insatser och uppföljning gagnar såväl en välfungerande kompatibilitet som aktörernas kunskap om varandra, men kommer att vara förbehållna ett litet antal anställda vid tullförvaltningarna.

4.5 Vi noterar att man har inrättat en utvärdering, ett önskemål som framförts i samband med de föregående programmen. Detta är glädjande, men vi beklagar likväl att det för närvarande inte ges några antydningar om vilka indikatorer som skall användas.

4.6 Kommittén har emellertid följande invändningar:

4.6.1 "Tullens arbete behöver framför allt inriktas på att förbättra kontroller och bedrägeribekämpning" men samtidigt på att "minimera de ekonomiska aktörernas kostnader för att följa tullagstiftningen, säkerställa en effektiv förvaltning av varukontrollen vid de yttre gränserna och skydda EU:s medborgare med avseende på trygghet och säkerhet i den internationella leveranskedjan" (skäl 3).

4.7 EESK anser emellertid följande:

4.7.1 Att förslaget om målet "Genom deras verksamhet får gemenskapens medborgare och ekonomiska aktörer dessutom ett likvärdigt skydd oberoende av var i gemenskapens tullområde tullklaringsförmåliteter genomförs" (se skäl 2) är lovvärt men otillräckligt för skattskyldiga, operatörer och framför allt allmänheten, såvida inte "likvärdigt" är synonymt med "utomordentligt", högsta tänkbara. Säkerheten kan exemplifieras med teddybjörnen som har kunnat kontrolleras i enlighet med gemenskapsnormerna och därför fått tas in i gemenskapen, eftersom tulltjänstemännen konstaterat att ögonen inte går att slita bort och därför inte innebär någon kvävningrisk för barnet. Förslaget framhåller i princip målet om kontroll och säkerhet utan att gå in på detaljer. Detta mål bör vara likvärdigt över hela gemenskapen och dessutom vara det bästa tänkbara.

4.7.2 Målet om minskade förvaltningsbördor genom automatisering av uppgifterna med hjälp av kostsamma IT-system kan, om medlemsstaternas budgetmyndigheter samtidigt är skyldiga att respektera de nivåer för underskott och offentliga skulder som medges i fördragen, få de nationella förvaltningarna att minska sin personal – och detta oberoende av varandra – och därmed försvåra samarbetet, och/eller att lägga ut sina kostnader genom en viss grad av privatisering, vilket hos operatörer och allmänhet kan skapa rättslig osäkerhet vad gäller vilka åtgärder som en tullförvaltning med omfattande befogenheter kommer att vidta.

4.7.3 Att den underlättade handel som eftersträvas skulle kunna leda till ökade bedrägerier (lagliga handelsvaror) och smuggling (olagliga varor) om antalet kontroller skulle minska. Det hade varit värdefullt att visa huruvida kampen mot bedräge-

rier genom elektroniska kontrollsystem med få anställda kan fungera effektivt och under likvärdiga former i samtliga deltagande länder. Kommittén anser att kontrollnivån alltid är beroende av politiska beslut och av det samband som eftersträvas mellan handelsfrihet och allmänhetens säkerhet, men är medveten om att det är på tjänstemännen och deras åtgärder som det kommer an hur besluten skall genomföras. Det finns för övrigt ingen balans mellan frihet och säkerhet om viljan att underlätta handeln genom att faktiskt minska antalet kontroller och den personal som utövar dem är starkare än kravet på säkerhet som, vilket kommittén kan konstatera, inte är särskilt utvecklat i förslaget. Unionen fastställer tullpolitiken, men det är de nationella förvaltningarna som inrättar sina egna strukturer som de med fördel skulle kunna ge en ny inriktning utan att montera ner dem.

4.7.3.1 EESK betonar att kommittén vid två tillfällen i samband med de föregående texterna rörande tullen som nämns ovan har förordat en viss grad av centralisering av verksamhet och strukturer. Kommissionen har sedan 2005⁽⁹⁾ emellertid tagit ställning för ett nätverkskoncept som bygger på ett förstärkt samarbete mellan de nationella tulldatasystemen, eftersom man anser att detta skulle medföra förstärkta kontroller samtidigt med förenklade rutiner. De kompatibla och papperslösa förfarandena kräver i själva verket omfattande omstruktureringar av tullen i medlemsstaterna. Följden blir nedläggelse av de tullkontor som står till deklaranternas förfogande liksom minskade möjligheter för tullen att ingripa vid hälsorisker (galnakosjukan) eller vid säkerhetsrisker (terrorism) samt stora omvälvningar för personalen.

4.7.3.2 Kommittén vill också än en gång framföra en kritik som framförts i samband med de föregående texterna⁽¹⁰⁾ vad gäller "bristen på en verklig medvetenhet om de olika offentliga myndigheternas ömsesidiga beroende i kampen mot brottsligheten" även om den här kan mildras av att det ges en möjlig öppning mot andra offentliga organ (artikel 7.6).

4.7.3.3 Erkännandet av den centrala roll som tullunionen och de nationella förvaltningar som är dess förlängda arm spelar inom regleringen av den internationella handeln borde rent allmänt ha förmått kommissionen att precisera att denna roll endast kan tillfalla offentliga myndigheter.

4.7.3.4 Delutvärderingsrapporten om Tull 2007 har satt fingret på de språkproblem som lägger hämsko på tulltjänstemännen i deras gränsöverskridande verksamhet. EESK anser att man i 2013-programmet inte i tillräcklig grad har beaktat denna fråga som överläts på de deltagande länderna när den i själva verket borde vara en EU-angelägenhet.

⁽⁹⁾ Meddelande från kommissionen – Gemenskapens Tull 2013-program och Fiscalis 2013-program KOM(2005) 111 slutlig, 6.4.2005.

⁽¹⁰⁾ KOM(2005) 608 slutlig.

4.7.3.5 Mot bakgrund av en globaliserad ekonomi skulle kommissionen ha kunnat ta upp utbildningsinsatser i tredje land och betonat förebyggande åtgärder och utbildning av myndigheter i vissa länder som är kända för att underhålla bedrägliga element (bl.a. förfalskningar) så att de kan inse hur mycket detta skadar deras egen ekonomi och för att lära dem hur man hanterar detta fenomen genom interna kontroller.

5. Särskilda kommentarer

5.1 Artikel 3 i förslaget: Deltagande i programmet

5.1.1 Enligt kommissionens förslag skall åtgärder genomföras vid unionens såväl gamla som nya gränser samt i vissa partnerländer som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken. Dessutom skall samarbetet öka med länder utanför gemenskapen, som kan engageras i vissa åtgärder under vissa villkor. Detta anser kommittén vara betydelsefullt för att man så snabbt som möjligt skall uppnå respekt för principen om likabehandling innan dessa länder ansluter sig till unionen. Villkoren för att länderna skall vara stödberättigade under Tull 2013 fastställs emellertid inte i detalj i texten.

5.2 Artikel 5.1.i: Förbättring av samarbetet

5.2.1 Kommissionen förespråkar med all rätt att man bör "verka för en fortsatt utbyggnad av internationellt tullsamarbete mellan EU:s tullförvaltningar och tredjeländers tullmyndigheter". Här hade man kanske kunnat nämna Världstullorganisationen bland de internationella organisationer som skulle kunna delta i programmet (artikel 14).

5.3 Artiklarna 3, 10, 14 och 19 samt skäl 6

5.3.1 Här definieras de aktörer som skall vara verksamma i programmet i förlängningen av de åtgärder som redan vidtagits, tillsammans med kommissionen, Tull 2013-kommittén (artikel 19) och de nationella förvaltningarna. I texten preciseras inte hur de skall bidra och vilket förhållande som skall råda mellan dem. Vissa av dem skall tillhandahålla sakkunskap, men förblir ändå "skattskyldiga" användare. De deltagande länderna står inte alla på samma nivå. Företrädare för internationella organisationer, tredjeländers förvaltningar samt ekonomiska aktörer eller deras organisationer (artikel 14) får delta i programverksamheter, men endast medlemsstaterna får delta i "arbetsuppgifter, och styrgrupper med uppgift att svara för samordningsfunktioner" (artikel 10).

5.3.2 Bristen på precision i texten innebär att kommissionen får bestämmanderätt. Genom tillämpningen av den moderniserade tullkodexen kan kommissionen bestämma villkoren för att bli godkänd operatör, genom att tillämpa dess artikel 194 kan kommissionen ensam bestämma om förändringar i normerna

för driftskompatibiliteten mellan tullsystemen, och själv fastställa i vilka fall medlemsstaterna skall uppmanas att ändra sina beslut. Kommissionen bestämmer vilka offentliga och privata tjänster som skall delta i Tull 2013 och dra nytta av dess databank (mot betalning eller gratis) samt villkoren för att vara berättigad till programmets stöd (deltagande länder).

5.3.3 Kommittén inser behovet av effektiv ledning, men ställer sig emellertid frågande till medborgarnas möjligheter att kontrollera det integrerade systemet. EESK önskar att genomförandet sker på ett sådant sätt att man undviker ett slutresultat som innebär ett nätverk i händerna på rena tekniker som omvandlar strukturen till ett gytter som medborgarna och dess företrädare inte längre kan "kontrollera". Kommittén anser vidare att avskiljandet av tulluppgifterna till förmån för oberoende eller privata organ av olika slag eller till underleverantörer innebär ytterligare en risk.

5.4 Artikel 17: Budgeten

5.4.1 Huvudansvaret för att målen för detta program uppnås ligger på de deltagande länderna (skäl 11). Gemenskapsbudgeten skall stå för sammanlagt 323,8 miljoner euro (motiveringsdelen punkt 4 och artikel 16.1), men som nämnts ovan motsvarar detta teoretiskt sett bara 2 miljoner euro per medlemsstat och år under sex år. Medlemsstaterna, som förvaltar personal och infrastruktur, kommer att få betala en mycket större andel av det slutliga genomförandet av en integrerad europeisk tull, om man ser till de offentliga och privata sektorerna sammantagna.

5.4.2 Kommittén noterar att den tekniska fördelningen av medlen inte preciseras i texten – i studien *Impact Assessment* ⁽¹⁾ (konsekvensanalys) anges summan uppgå till 259,6 miljoner euro för IT-utrustning och endast 57,4 miljoner euro till åtgärder inriktade mot personalen.

5.5 Artikel 8 och 12.d: Utbildningsverksamhet

5.5.1 Enligt EESK kommer personalen i företagen, hos operatörerna och i tullmyndigheterna i medlemsstaterna att arbeta i en miljö som reformeras i snabb takt (vissa reformer har redan inletts), och vid sidan av utbildningsmöjligheterna bör personalen, inbegripet vissa tjänstemän, under en övergångsperiod som är anpassad efter den tidpunkt i historien då programmet genomförs (40-talisternas uttag från arbetsmarknaden) ha rätt till personalåtgärder i de fall de inte kan anpassa sig till omstruktureringen.

5.5.2 Å andra sidan sägs i förslaget för att säkerställa komplementariteten att man skall "överväga möjligheterna att utforma utbildningsverksamhet tillsammans med andra offentliga organ". Kommissionen borde ha preciserat vilka tjänster det rör sig om och från vilka programdeltagare.

⁽¹⁾ Kommissionens arbetsdokument *Customs 2013 – Impact Assessment*, s. 30 – dokument SEK(2006) 570.

5.6 Artikel 13: Uppföljningsåtgärder

5.6.1 Om samtalspartnern i de gränsöverskridande förbindelserna är välkänd så att större förtroende och effektivitet möjliggörs anser kommittén att de gemensamma besöken i stor utsträckning bör genomföras av tjänstemän, inte bara av tullmyndigheterna som var fallet i det gamla Mattheus-programmet.

6. Kommitténs rekommendationer

6.1 Enligt kommissionens meddelande från år 2005 om programmet "Tull 2013" bör "i det framtida programmet samfinansiering från program inom ramen för både den första och den tredje pelaren medges" eftersom det är omöjligt att begränsa åtgärderna på området till en särskild pelare. Detta är dock inte fallet i Tull 2013. Detta förefaller emellertid att stå i strid med uppgiften att bekämpa omfattande smuggling och säkerställa unionens och dess medborgares trygghet, som även ålagts tullen på området för rättsliga och inrikes frågor. Kommittén önskar att denna finansieringsmöjlighet, som också grundar sig på den tredje pelaren, skall undersökas för att underlätta komplementariteten mellan olika enheter som bekämpar bedrägerier och för att undvika dubbla kostnader.

6.2 EESK anser det nödvändigt att undersöka hur de rättsliga begreppen på tullområdet kan utvecklas – om gemenskapslagstiftningens begrepp inte anses tillräckliga – tillsammans med nya tullkonstellationer, i synnerhet vad gäller begreppen databedrägeri, pirattillverkning och sanktioner. Unionen kommer att ha en enda marknad, en driftskompatibel datorplattform för tullen, enhetligt fungerande förvaltningar och gemensamma brottsrubriceringar men däremot tullsanktioner som fortfarande skiljer sig åt. Detta kan endast leda till en omläggning av

handeln och därmed till olika behandling beroende på införselorten, vilket i sin tur står i strid med målet för hela rättsakten.

6.3 Ersättandet av Mattheus-programmet med arbetsbesök visar att man övergett begreppet "utbytbarhet" av tjänstemän inom unionen, vilket motiverade det tidigare programmet. Numera sker rörligheten med hjälp av nätverket, men kommittén anser att arbetsbesöken inte bör vara kortare än de tidigare utbytarna och att de bör praktiseras i stor omfattning av alla tjänstemän i syfte att öka kunskapen om människorna och metoderna.

6.4 EESK anser att man bör utreda hur programmet skulle kunna bidra till att det under övergångsperioden 2008–2013 kan införas stöd till personer som berörs av den "omstrukturering" som föranleds av att medlemsstaterna definitivt datoriserar tullen, och detta bör om nödvändigt ske med hjälp av planer som kan likställas med planer för personalåtgärder.

6.5 Kommittén vill att man i programmet Tull 2013 klargör följande punkter för medborgarna:

- a) Tullåtgärdernas inriktning, med en precisering av de offentliga tjänster som kan ha tillgång till handelsuppgifter och övriga uppgifter, antingen kostnadsfritt eller mot ersättning.
- b) Tullens ställning i förhållande till andra tullsystem i världen (när det gäller säkerhetsfrågor).
- c) Graden av förväntat samarbete (kvalitativt och kvantitativt) med potentiella kandidatländer, gränsländer och tredjeländer, samt den budgetandel som kommer att avsättas för detta.
- d) Den karaktär och roll som internationella organisationer med rätt att delta i verksamhet som anordnas inom ramen för programmet förväntas ha.

Bryssel den 26 oktober 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS